

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra sociální práce

Bc. Dagmar Charvátová

**Občanská participace na věcech veřejných a její
dopady na rozvoj lokality. Případová studie
z regionu Litoměřicko.**

Diplomová práce

Praha 2012

Autor práce: **Bc. Dagmar Charvátová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jaroslava Šťastná**

Oponent práce: **Mgr. Anna Šabatová PhD.**

Datum obhajoby: 2012

Hodnocení:

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

Bc. Charvátová, Dagmar. Občanská participace na věcech veřejných a její dopady na rozvoj lokality. Případová studie z regionu Litoměřicko. Praha: Karlova univerzita, Filozofická fakulta, Katedra sociální práce, 2012. Počet stran 141. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jaroslava Šťastná.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá tématem občanské participace ve společnosti a tím, jak tato participace danou společnost rozvíjí a ovlivňuje. Teoretická část se zabývá vysvětlením příslušných pojmů, historií a obecnými poznatky, které s participací souvisejí. V rámci uchopení a zkoumání příslušného regionu je v práci popsán evropský, republikový, krajský a následně regionální kontext. Diplomová práce je zaměřena na region Litoměřicka, který je detailně z hlediska participace popisován. V praktické části je zkoumán region Litoměřicka a to pomocí dotazníkového šetření. Jsou stanoveny a zodpovězeny výzkumné otázky. Pomocí nich je vyjádřena snaha zjistit, zda hodnoty pohlaví, věku a vzdělání mají tendence ovlivňovat míru participace mezi obyvateli litoměřického regionu. Zjištěná data jsou zpracována a vyhodnocena a na jejich základě jsou prezentovány příslušné závěry.

ANNOTATION

This thesis deals with the topic of civic participation in society and how participation this society develops and influences. The theoretical part is concerned with explaining the concepts, history and general knowledge that are related to participation. The grip and exploration of the region is described in the work from European, republic, district and consequently the regional context. The thesis is focused on the region Litoměřice, which is described in aspect of participation in detail. In the practical part of the thesis is the Litoměřice region studied by questionnaire survey. There are questions set and answered. With these issues is expressed effort to find out whether the value of gender, age and education tend to influence the participation rate among residents in the Litomerice region. The detected data are processed and evaluated as a basis for presenting the conclusions.

KLÍČOVÁ SLOVA

Participace, občan, občanská participace, občanská společnost, region, nestátní nezisková organizace, služby, rozvoj

KEYWORDS

Participation, citizen, civil participation, civic society, region, non-governmental organization, services, development

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v depozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Praze dne 23.dubna 2012

Dagmar Charvátová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi s mou diplomovou prací pomáhali. A to doktorce Jaroslavě Šťastné, která mou práci vedla, dále doktorce Anně Šabatové, oponentce mé práce. Také bych chtěla poděkovat personálu knihovny Sociologického ústavu, který byl vždy vstřícný.

OBSAH

OBSAH	7
ÚVOD	- 9 -
1. TEORETICKÁ ČÁST	- 10 -
1.1 VYSVĚTLENÍ POJMŮ	- 11 -
1.2 HISTORIE	- 14 -
1.2.1 HISTORIE OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI A PARTICIPACE	- 14 -
1.2.2 HISTORICKÝ KONTEXT	- 16 -
1.2.3 ČESKÁ SPOLEČNOST 20. STOLETÍ.....	- 18 -
1.3 ČESKÁ SPOLEČNOST PO ROCE 1989	- 20 -
1.3.1 CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI	- 20 -
1.3.2 POLITICKÁ AKTIVITA ČESKÉ SPOLEČNOSTI.....	- 22 -
1.3.3 VZDĚLÁNÍ A KVALIFIKACE ČESKÉ SPOLEČNOSTI.....	- 25 -
1.3.4 POSTAVENÍ ŽEN V ČESKÉ SPOLEČNOSTI	- 27 -
1.3.5 NEZISKOVÉ ORGANIZACE	- 28 -
1.3.6 KLADY A ZÁPORY ČESKÉ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	- 30 -
1.3.7 SHRNUÍ.....	- 32 -
1.4 POSTAVENÍ ČR V RÁMCI EU	- 33 -
1.4.1 OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY	- 33 -
1.4.2 OBČANSTVÍ EVROPSKÉ UNIE	- 34 -
1.4.3 SHRNUÍ.....	- 35 -
1.5 POSTAVENÍ ÚSTECKÉHO KRAJE/REGIONU V RÁMCI ČR	- 36 -
1.5.1 CHARAKTERISTIKA KRAJE	- 37 -
1.5.2 SROVNÁNÍ S OSTATNÍMI KRAJI V REPUBLICE	- 38 -
1.5.3 SHRNUÍ.....	- 39 -
1.6 SPECIFIKA A CHARAKTERISTIKA LITOMĚŘICKÉHO REGIONU.....	- 40 -
1.6.1 HISTORIE.....	- 40 -
1.6.2 POLOHA REGIONU	- 41 -
1.6.3 ROZLOŽENÍ OBYVATELSTVA V REGIONU	- 41 -
1.6.4 ZAMĚSTNANOST V REGIONU	- 42 -
1.6.5 DOPRAVNÍ SITUACE V REGIONU	- 43 -
1.6.6 KULTURNÍ SITUACE V REGIONU	- 43 -
1.6.7 ZDRAVOTNÍ SITUACE V REGIONU	- 45 -
1.6.8 SPORTOVNÍ SITUACE V REGIONU	- 46 -
1.6.9 ŠKOLSKÁ A VZDĚLÁVACÍ SITUACE V REGIONU	- 46 -
1.6.10 EKOLOGICKÉ AKTIVITY V REGIONU.....	- 47 -
1.6.11 VOLEBNÍ CHOVÁNÍ OBČANŮ V REGIONU	- 48 -
1.6.12 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ V REGIONU	- 50 -
1.7 SOCIÁLNÍ SLUŽBY PŮSOBÍCÍ V REGIONU LITOMĚŘICKA	- 54 -
1.7.1 SLUŽBY PRO RODINU, DĚTI A MLÁDEŽ	- 54 -
1.7.2 SLUŽBY PRO SENIORY.....	- 56 -
1.7.3 SLUŽBY PRO OSOBY S POSTIŽENÍM.....	- 57 -
1.7.4 SLUŽBY PRO OSOBY V PŘECHODNÉ KRIZI, OHROŽENÉ DROGOU A ETNICKÉ MENŠINY	- 58 -
1.8 PARTICIPAČNÍ ČINNOST A JEJÍ DOPADY NA ROZVOJ LOKALITY	- 61 -
1.8.1 SHRNUÍ POZNATKŮ Z KAPITOLY 1.6	- 61 -
1.8.2 SHRNUÍ POZNATKŮ Z KAPITOLY 1.7	- 62 -

2.	VÝZKUMNÁ ČÁST.....	- 63 -
2.1	STANOVENÍ VZORKU.....	- 66 -
2.2	VÝPOČET VZORKU	- 67 -
2.2.1	<i>POMĚR MUŽŮ A ŽEN V OKRESE LITOMĚŘICE.....</i>	- 67 -
2.2.2	<i>VĚKOVÉ ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA OKRESU LITOMĚŘICE</i>	- 67 -
2.2.3	<i>VZDĚLANOSTNÍ ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA OKRESU LITOMĚŘICE</i>	- 68 -
2.3	TABULKY	- 70 -
2.3.1	<i>MUŽI.....</i>	- 70 -
2.3.2	<i>ŽENY.....</i>	- 70 -
2.4	ZPRACOVÁNÍ DOTAZNÍKU	- 71 -
2.4.1	<i>OTÁZKA Č. 1.....</i>	- 71 -
2.4.2	<i>OTÁZKA Č. 2.....</i>	- 71 -
2.4.3	<i>OTÁZKA Č. 3.....</i>	- 72 -
2.4.4	<i>OTÁZKA Č. 4.....</i>	- 72 -
2.4.5	<i>OTÁZKA Č. 5.....</i>	- 74 -
2.4.6	<i>OTÁZKA Č. 6.....</i>	- 75 -
2.4.7	<i>OTÁZKA Č. 7.....</i>	- 79 -
2.4.8	<i>OTÁZKA Č. 8.....</i>	- 81 -
2.4.9	<i>OTÁZKA Č. 9.....</i>	- 82 -
2.4.10	<i>OTÁZKA Č. 10.....</i>	- 83 -
2.4.11	<i>OTÁZKA Č. 11.....</i>	- 84 -
2.4.12	<i>OTÁZKA Č. 12.....</i>	- 84 -
2.4.13	<i>OTÁZKA Č. 13.....</i>	- 85 -
2.4.14	<i>OTÁZKA Č. 14.....</i>	- 85 -
2.4.15	<i>OTÁZKA Č. 15.....</i>	- 86 -
2.5	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	- 89 -
2.5.1	<i>VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 1</i>	- 89 -
2.5.2	<i>VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 2</i>	- 90 -
2.5.3	<i>VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 3</i>	- 91 -
	ZÁVĚR.....	- 93 -
	POUŽITÁ LITERATURA	- 94 -
	SEZNAM PŘÍLOH.....	- 102 -
	PŘÍLOHY	- 103 -

ÚVOD

Tématiku občanské participace, jsem zvolila z toho důvodu, že je to oblast, která mne zajímá, a kterou považuji ji za důležitou součást občanského života. Zároveň se snažím zajímat o dění ve městě, v němž žiji. Ve své práci se mi podařilo oba své zájmy spojit. Problematika participace by se možná dala považovat za oblast bádání pro sociology, spíše než pro sociální pracovníky, ale právě o pohled sociálního pracovníka bych chtěla svou práci rozšířit a zároveň i trochu odlišit.

Práce se dělí na dvě základní části - a to teoretickou a výzkumnou. Každá z těchto dvou částí se dále dělí na příslušné kapitoly a podkapitoly. Na začátku teoretické části vysvětlím nejpoužívanější termíny tak, jak si je zvolím pro potřeby diplomové práce, aby během čtení nedocházelo k informační nejistotě. Dále bych v teoretické části ráda čtenáře seznámila s obecným základem a podklady, jež se participace dotýkají. Jakési povědomí o tématu považuji za nezbytné pro uvedení případně i laického čtenáře do dané problematiky. Stručně zmíním historii a zlomové události pro téma podstatné. A pro celistvost práce uvedu kontext jak evropský, tak světový. Dále uvedu specifika regionu Litoměřice, a jejich vliv na život v daném regionu. Součástí bude i detailní rozbor služeb, které jsou ve městě dostupné a případně také to, které služby by mohly být rozšířenější. Cílem teoretické práce je provést shrnutí teoretických podkladů tématu a detailně popsat situaci v litoměřickém regionu.

Naopak ve výzkumné části se zaměřím na konkrétní zjištění ve zvoleném regionu. Popíši situaci, jaká momentálně v regionu je, a jaký je možný vývoj do budoucnosti. Jako výzkumnou metodu jsem zvolila dotazníkové šetření a to z důvodu potřeby zkoumání většího množství reprezentativního vzorku. Dotazník je zaměřen na všechny věkové a vzdělanostní skupiny. Cílem výzkumné části práce je tedy zmapování participačních aktivit v litoměřickém regionu. Hlavními výzkumnými otázkami je vliv pohlaví, věku a vzdělanosti na participaci občanů v litoměřickém regionu. Tyto otázky budou zodpovězeny na závěrech získaných z dotazníkového šetření.

1. TEORETICKÁ ČÁST

V této části práce jsem se věnovala ucelení pohledu na téma participace. Šlo o vysvětlení pojmů a rozpracování jednotlivých kapitol tak, aby vynikly odlišnosti platící pro zkoumaný region. Za nezbytné též považuji probrání historického kontextu, který nemalým způsobem ovlivnil náš nynější pohled na participační procesy. Pro lepší objasnění výsledků výzkumné části se zde také věnuji důkladnému rozboru regionu Litoměřicka a popisu služeb a organizací, jež jsou v něm činné.

1.1 VYSVĚTLENÍ POJMŮ

PARTICIPACE

*Z latinského *partem capere* neboli mít účast. V současné politické teorii panuje názor, že se na řízení a rozhodování mají podílet pokud možno všichni, jichž se týká – v podniku, v obci, ve státě. (Dohnalová, Malina, 2006, s.500).* Participace je pojem, který není snadné uchopit. Za nejobtížnější považujeme vystihnout hranici toho, co je a co již není participace. Pro potřeby práce budeme za participaci považovat i aktivní zájem.

OBČAN

Občan je plnoprávným příslušníkem určitého státu, je mu zavázán oddaností a dostává se mu od něj ochrany. (Dohnalová, Malina, 2006, s.474). Občan by měl ke svému státu cítit odpovědnost a zároveň i určité citové pouto.

Definice dle Matoušek 2003a s.129 doplňuje poznatek, že občan má právo užívat veřejné služby, právo na účast při politickém rozhodování, diplomatickou ochranu při pobytu v zahraničí. Občan příslušnost ke státu získává podle místa narození, osvojením, určením otcovství, nalezením na území ČR, prohlášením a udělením.

SPOLEČNOST

Je nejjobecnější a nejzákladnější systém lidského soužití, jenž se skládá z více jedinců, se kterými ale vždy nemusí býti ve shodě. Jedinec jakožto jednotlivý prvek společnosti vytváří s dalšími prvky vazby a sociálně vztahové sítě. Společnost může být definována různými způsoby: ohraničeným prostorem, kulturou, organizační složkou. [parafrázováno z: Jandourek, 2001, s.235]

OBČANSKÁ PARTICIPACE

Je aktivní zájem obyvatel o své okolí. Pod tento pojem zařadíme nejenom konání, ale i zájem, jenž je podle našeho názoru počátkem již uvedeného konání, a tak je správné ho pod participaci zahrnout. Je potřeba, aby byla společnost k participaci vedena a to například rodinou, vzdělávacími institucemi a aby tato činnost byla

veřejně deklarována za správnou a podporovanou (například médií a politickou reprezentací).

OBČANSKÁ SPOLEČNOST

Prvním předpokladem pro vytvoření občanské společnosti je rovnost lidí před zákonem. Bývá považována za důležitý prvek pro tvorbu demokracie, někdy bývá dokonce považována za její normu. Je to snaha moderní společnosti o rozvinutí mimopolitické sféry vlivu. V momentě, kdy podléhá politické moci, dochází k omezení její funkce nezávislého účastníka demokratických procesů. Občanská společnost by tedy neměla být politickou mocí, ale měla by jí být respektována. Měla by být prostorem pro to, aby se v ní občané mohli sdružovat a prosazovat své zájmy.[parafrázováno z: Dohnalová, Malina, 2006, s.474/5]

Jiná definice občanskou společnost popisuje jako *sektor společenského života vytvářený spontánním jednáním občanů, případně sdružených do zájmových skupin. Toto jednání obvykle vychází z partikulárních nebo místních zájmů, které nemusí být reprezentovány v politickém životě. Občané takto zapojení, ale mohou takto na oficiální politiku vytvářet tlak.* (Matoušek, 2003a, s.129)

KOMUNITA

*Pochází z latinského *communitas*, což je společenství, společnost. Společenství je kolektiv vyznačující se těsnými vnitřními pouty, silnou soudržností (vědomí sounáležitosti, společný cíl), pocitem solidarity vůči vnějšímu světu, i když nevylučuje vnitřní napětí.* (Dohnalová, Malina, 2006, s.328). Pro potřeby práce budeme za komunitu považovat obyvatele litoměřického regionu. Za obzvláště důležitou část komunitního života považujeme pocit soudržnosti. Podle našeho názoru by právě ten mohl být hnacím motorem komunitního života. Přináší s sebou i moment soutěživosti „my proti všem“, jež může být pro mnoho jedinců velkou motivací. Velmi záleží na tom, jak jsou tato témata společnosti představována a vštěpována.

S tím, jak se komunikace a pozornost lidí stále více přesouvá do počítačového světa, nabízí se otázka, zda mohou fungovat virtuální komunity? Touto otázkou se zabývá Robert D. Putnam ve své knize *Better Together*: zabývá se tím, zda vůbec může být komunita komunitou, když se její členové setkávají pouze neosobně přes

počítačová média. Autor se snaží poukázat na odlišnost mezi tím, když rituálně komunikujeme s lidmi, které známe, a mezi náhodnou komunikací s neznámými jedinci. Je dosti pravděpodobné, že dojde k dalšímu nárůstu této komunikace. Putnam rozebírá pozitiva i negativa tvorby skupin pomocí sociálních sítí ve virtuálním světě. Potenciál tvorby komunitního života na internetu klade mezi osoby, jež se mimo tento způsob komunikace osobně neznají. Téma nechává otevřené, se zamyšlením nad tím, že nelze zatím soudit, zda jsou na internetu „opravdové“ komunity, nebo ne. Ale vidí v tomto způsobu komunikace další možný potenciál k tvorbě komunitního života. [Putnam, 2004, s.225-240¹]

¹ Překlad autora

1.2 HISTORIE

1.2.1 HISTORIE OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI A PARTICIPACE

Nelze mapovat soudobou společnost, aniž bychom znali její historické souvislosti.

Občanská společnost a s ní spojená občanská participace, ale rozhodně nejsou pojmy několika posledních let. Mají historické kořeny, které lze vysledovat už ve starověkém Řecku a Římě. V těchto společnostech vidíme první snahy o to, aby se občan dostal do popředí veřejného zájmu. Je to doba vzniku prvních polis, republik a jejich senátů a snah o demokratické vedení státu. V těchto politických seskupeních hrál občan-jedinec důležitou roli a byl nositelem státní moci. Tato tradice byla přerušena nástupem středověkého feudalismu.

Středověk se nazývá dobou temna a to platilo i pro roli občana v politickém životě. Feudálně-poddanský systém nepřisuzoval svým „občanům“ jakoukoliv podstatnou roli. V této době si moc dělil panovník s církví a ti plně rozhodovali o životech svých poddaných.

K myšlence občanské společnosti se opět začínají vracet až novověké teorie, jež začínají opět uznávat myšlenku svobodného myšlení občanů. Tato obnova byla ovlivněna jak rozvojem kapitalismu, tak ustupováním církevní role. Zároveň také roste vzdělanost obyvatelstva. Všechny tyto aspekty se promítly ve Velké francouzské buržoazní revoluci, ta byla zlomovou událostí novověko-osvícenských dějin pro koncept občanské společnosti a důležitosti občana-jednotlivce. V osvícenských dějinách se objevuje více autorů, kteří významně ovlivnili myšlenky Velké francouzské revoluce a další vývoj společnosti. [parafrázováno z: Strnadová, 2008, s.31-40]

Jedním z nich je Jean-Jacques Rousseau, jehož dvě díla Rozprava o původu a základech nerovnosti mezi lidmi a Společenská smlouva ovlivnily vývoj občanské společnosti a participace. V první knize staví vznik občanské společnosti na majetkových poměrech mezi lidmi „*První člověk, kterého napadlo obsadit jistý kus pozemku a prohlásit: Tohle je mé, a jenž našel dost prostoduchých lidí, kteří mu*

uvěřili, byl skutečným zakladatelem občanské společnosti“. V knize Společenská smlouva: „*Vzniká však otázka, jak může být člověk svoboděn, a přesto nucen přizpůsobit se vůli, která není jeho vůlí? Jak mohou být svobodni ti, kdo jsou v opozici, a přece musí poslouchat zákon, s nimiž nejsou srozuměni. Odpovídám, že otázka je nesprávně položena. Občan souhlasí se všemi zákony, i s těmi, které byly přijaté proti jeho vůli, a dokonce i s těmi, které ho trestají, když se některý z nich odváží porušit. Nezaměnitelná vůle všech příslušníků státu je všeobecnou vůlí; jejím prostřednictvím se stali občany a jsou svobodni.*

Komentář autora spisu: Musí být však možné zavést takové uspořádání, v němž je přirozená a nezcizitelná svoboda ve shodě s onou mírou násilí, kterou si již nelze od státního řádu odmyslet. Moc sama nikdy nemůže zplodit právo. Právní vládu lze – bez ohledu na to, zda v dějinách skutečně existovalo něco jako společenská smlouva – založit pouze na úmluvě, na svobodném souhlasu. Touto úmluvou je společenská smlouva. Každý člen společnosti dává svou osobu a všechnu svou moc jako společný statek pod nejvyšší řízení obecné vůle. Takto vzniká duševní sdružení jako veřejná osoba, vzniká lid. (Störig, 1991, s.270-271)

Díky dalšímu vývoji kapitalistické společnosti se rozvíjí nové myšlenky a postavení občana v ní. Občané získávali významné postavení ne podle svého původu, ale na základě majetkových poměrů. Bohatí občané získávali možnost podílet se na dění ve společnosti.

V první polovině 19.století, se společnost řídila především tržními mechanismy bez ohledu sociální dopady. Díky tomu se mnoho jedinců ocitlo v nepříznivých životních podmínkách. S rostoucím množstvím těchto obyvatel se do popředí zájmu dostávaly socialisticky zaměřené názory.

Posledním nástupem občanské společnosti, který přetrvává, až do dnes je období po druhé světové válce. Po zkušenostech s totalitními režimy Německa, Itálie a Ruska se potřeba občanů realizovat mimo politickou moc velmi rozšířila. Termín občanská společnost se stává nedílnou součástí demokracie a to ve všech demokratických státech. Hlavní myšlenka vychází ze společného základu, že pokud má být společnost demokratická, je nutné mezi občany šířit myšlenku vzájemné solidarity a participace na veřejném životě.[parafrázováno z: Strnadová, 2008,s.31-40]

1.2.2 HISTORICKÝ KONTEXT

Dalšími souvislostmi, které mají podíl na tvorbě historického pozadí občanské společnosti a participace, jsou demokratické principy, teorie sociálních sítí a koncept sociálního kapitálu.

Demokracie neboli vláda lidu, je pojem, jenž má kořeny ve starověkém Řecku. Zde se scházeli plnohodnotní občané společnosti a společně činili významná rozhodnutí. Tento systém se nazývá přímou demokracií a je aplikovatelný pouze tehdy, když má politická práva pouze omezený počet občanů. Je to typ demokracie, který požaduje po svých členech vysokou mírou participace. Na druhou stranu v dnešní době, kdy má politická práva velký počet obyvatel, je neudržitelná. Přímá neboli participativní demokracie se postupně s rostoucím množstvím voličů vyvinula v demokracii zastupitelskou. Občané si volí své zastupitele a ti za ně poté rozhodují. Pozůstatkem přímé demokracie je referendum, kdy se k dané otázce opět mohou všichni občané vyjádřit přímo. I u zastupitelské demokracie je kladen důraz na participaci občanů na věcech veřejných.

V sedmdesátých letech dvacátého století přichází americký sociolog Mark Granovetter, který se první začal systematicky zabývat konceptem sociálních sítí. Granovetter poukazuje na jejich význam – tzn. na vzájemné vztahy mezi jednotlivci. Jako jeden z důležitých momentů využití sociálních sítí uvádí na příkladu nezaměstnanosti – přes své „známé“ se leckdy můžeme získat pracovní místo, ke kterému bychom sami neměli přístup. Na tohoto sociologa navazuje sociolog Nan Lin, jenž teorii sítí rozšiřuje o rozměr moci a nerovnosti.

Na koncept sociálních sítí navazuje teorie sociálního kapitálu. Ta se začíná objevovat v osmdesátých letech dvacátého století. Sociální kapitál: „*Souhrn všech vazeb a k nim se vztahujících norem, které člověk využívá pro své společenské uplatnění.*“ (Matoušek, 2003a, s.208)

Tématem sociálního kapitálu se zabývá několik významných autorů. Prvním z nich je Pierre Bourdieu, sociální kapitál chápe jako institucionalizovanou síť vztahů mezi lidmi, kteří se navzájem znají. Z těchto vztahů každý z účastníků čerpá určité zdroje ve svůj prospěch. Tyto skupiny jsou uzavřené a jejich členové hlídají prestiž

své skupiny. Bourdieu spojuje pojem sociálního kapitálu pouze s privilegovanými vrstvami obyvatel.

Dalším autorem, jenž se zabýval sociálním kapitálem, je sociolog James Coleman. Vidí význam sociálního kapitálu v maximalizaci osobního profitu a rozšiřuje ho o komunitní rozměr. Jednotlivec se stále snaží ze vzájemných vazeb získat největší zdroje, ale zároveň má čerpat už z pocitu sounáležitosti. Dále se zaměřuje na úbytek sociálního kapitálu v moderní společnosti oproti společnosti tradiční. Tento jev vysvětluje tím, že v moderní společnosti vznikají instituce, které nahrazují původní funkce tradiční společnosti – pojišťovny, školy atd. Ovšem tyto instituce nebudí v občanech důvěru v takové míře, jako to činily tradiční hodnoty. Lidé se tedy potřebují méně, a proto nemusí tolik lpět na sociálním kapitálu.

Těmito myšlenkami inspiroval největšího propagátora teorie sociálního kapitálu amerického politologa Roberta D. Putnama. Tento vymezuje sociální kapitál jako hustotu neformálních kontaktů a početnost členství v asociacích, jež jsou aktivní v rámci občanské společnosti. Putnam se věnuje otázce stále klesajícího zájmu občanů o dění kolem nich; výzkum probíhal ve Spojených státech amerických. Hlavního „viníka“ spatřuje v masových médiích, které ubírají lidem čas, jež mohli věnovat svému okolí. Dále určuje dva základní typy sociálního kapitálu - je to kapitál svazující a kapitál přemosťující. Kapitál svazující utvářejí mezi sebou členové uzavřených skupin, kteří berou v potaz pouze potřeby svých členů. Naopak kapitál přemosťující funguje napříč všemi skupinami a může sdružovat občany, kteří by se běžně nestýkali – například oblast lidských práv. Oba typy vazeb mají ve společnosti svůj význam, u svazujícího kapitálu spatřuje Putnam i negativní prvek – ti, kteří nejsou členy vyvolené skupiny, mohou být svým ne-členstvím poškozeni. Putnamova vize do budoucna je nicméně optimistická – věří, že jako již několikrát se občané s klesajícím zájmem o okolní společnost vyrovnají a postaví se mu novými participačními aktivitami. [parafrázováno z: Keller, 2009, s.11-81]

Keller se v závěru knihy vyjadřuje ke konceptu sociálního kapitálu takto „*Koncept sociálního kapitálu je ve skutečnosti inspirován ryze předmoderními hodnotami. Lze souhlasit s Pierrem Bourdieuem, že sociální kapitál v pravém slova smyslu se vytváří a reprodukuje pouze v sítích příslušníků horních, privilegovaných vrstev. Skutečnost, že je tvořen v sítích totiž ještě neznamená, že ho produkují všechny*

sítě. Presentace členů středních i nižších vrstev jako jakýchsi „sociálních kapitalistů“ má vzbudit dojem, že také oni se obejdou bez veřejných pojistných systémů, protože kapitál přece každého zajišťuje sám o sobě.“

Keller na koncept sociálního kapitálu nahlíží s odstupem a poukazuje na rozpory, které se v teorii objevují.

1.2.3 ČESKÁ SPOLEČNOST 20. STOLETÍ

Česká společnost 20.století byla ovlivněna několika hlavními událostmi, které proběhly během tohoto století. První z nich, chronologicky vzato, je pád Rakouska-Uherska a vznik samostatné Československé republiky v roce 1918. S touto událostí se pojí jméno prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Důležitým dokumentem se stala Ústavní listina vydaná v roce 1920, tato listina zakotvovala rozsáhlý katalog občanských práv a svobod - například rovnost, svobodu volného pohybu po celém území republiky, právo na svobodný výkon povolání, náboženskou svobodu, svobodu tisku a svobodu ve vyjadřování vlastního názoru.

Vše se změnilo přijetím Mnichovských dohod v roce 1938, kdy se Československá republika dostala pod nadvládu nacistického Německa. [parafrázováno z: Vodička, Cabada, 2003, s.15-44]

Pavol Frič komentuje tuto událost ve své knize takto: *„Takové dějinné události postavily Čechy před osudovou otázkou, nakolik mohou věřit dosavadním spojencům a nakolik i demokratický režim je zárukou jejich bezpečnosti. V souvislosti s tehdejší ekonomickou krizí, vyznačující se velkým množstvím nezaměstnaných, přestali důvěřovat i kapitalismu, zvláště velkým podnikatelům, z nichž někteří kolaborovali s hitlerovci. Semkli se jednotně na bázi národnostní a státní (vize obnovy Československa) a vstoupili do boje proti fašismu spolu s těmi Slováky, kteří se postavili proti zmanipulované autonomii Slovenského štátu. Hitlerovská totalita navázala vlastně na situaci, která byla pro Čechy obdobná jako v rakouském područí, avšak předčila ji svou krutostí. Zastavila rozvoj české kultury, zlikvidovala českou občanskou společnost a vyhnala občany do vnitřní i vnější emigrace a vyvolala v jejich jednání převážně strategii čestného přežití.“* (Frič, 2003, s.15)

Po ukončení druhé světové války v roce 1945 v Československé republice postupně narůstá moc KSČ. Ta se v únoru roku 1948 dostala k moci, a tím byl ukončen krátký poválečný pokus o obnovení parlamentní demokracie. Vzniká stát, ve kterém vládne pouze jedna politická strana, ostatní strany byly zbaveny moci a vytvořily „loajální opozici“. Komunistická strana se drží u moci až do listopadu roku 1989, kdy je její nadvláda ukončena tzv. sametovou revolucí. Během čtyř desetiletí vlády této strany se měnil způsob, jakým strana kontrolovala své občany. V rámci Pražského jara mělo dojít k vytvoření vlády „s lidskou tvář“ a k umírnění totality. Tento proces byl ukončen vpádem vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 a nastolením tzv. normalizace, kdy se režim vrací na původní stalinistický model. V průběhu osmdesátých let dochází k postupnému uvolňování režimu a toto vrcholí již výše jmenovanou sametovou revolucí. [parafrázováno z: Vodička, Cabada, 2003, s.45-52]

Během vlády komunistické strany bylo činných mnoho spolků a sdružení, ty ovšem nenaplnovaly definici pro činnost občanské společnosti, jelikož ty oficiální byly pod kontrolou státní komunistické moci. Na druhé straně v této době působily i spolky neoficiální, které byly státní mocí potlačovány. Tyto spolky byly naopak plnohodnotnými zástupci občanské společnosti a občanské participace. Byly to například: Charta 77, Jazzová sekce a samizdatové aktivity.

1.3 ČESKÁ SPOLEČNOST PO ROCE 1989

Minulost komunistického režimu (1948-1989) je jistě specifikem, které ovlivňuje občanskou společnost v Česku. Toto dědictví se například projevuje v přetrvávající silné roli státu, v paternalistických postojích veřejnosti, v absenci silné střední třídy, v přerušovaných tradicích dárcovství a dobrovolnictví a tak bychom mohli pokračovat dál. Vysoká míra nedůvěry v druhé lidi i v demokratické instituce potom charakterizuje všechny post-komunistické země. (Vajdová, 2005, s.21)

Ano bezpochyby si česká občanská společnost stále sebou nese určité dědictví čtyřiceti let komunistického režimu. Nejsme jediným státem, který se musí vyrovnat s totalitní minulostí, a je jen na nás, jak se tohoto úkolu ujmeme. Lidé získali skutečné občanské svobody, ale i zodpovědnost jak s těmito svobodami naloží. Je třeba si uvědomit, že tyto získané svobody je nutné neustále aktivně udržovat. V průběhu devadesátých let bylo možno pozorovat jistou „euforii“ z nově nabitě svobody, a s tím spojenou větší aktivitu a zájem občanů na věcech veřejných. S přelomem tisíciletí dochází postupně k určité stagnaci, což dokazuje například stále se snižující účast při volbách. Bylo by jistě zajímavé vypracovat výzkum motivačních spouštěčů k participaci na veřejném životě společnosti.

Podkapitoly se dále věnují jednotlivým fragmentům společnosti, po stručné úvodní charakteristice navážeme pohledem na politickou aktivitu, vzdělání, postavení žen ve společnosti, neziskové organizace a stěžejní problémy české společnosti.

1.3.1 CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI

V této podkapitole se pokusíme podle výzkumů veřejného mínění a literatury charakterizovat současnou českou společnost.

Charakteristika české společnosti podle výzkumu z roku 2004 z Vajdová 2005:
OS = občanská společnost

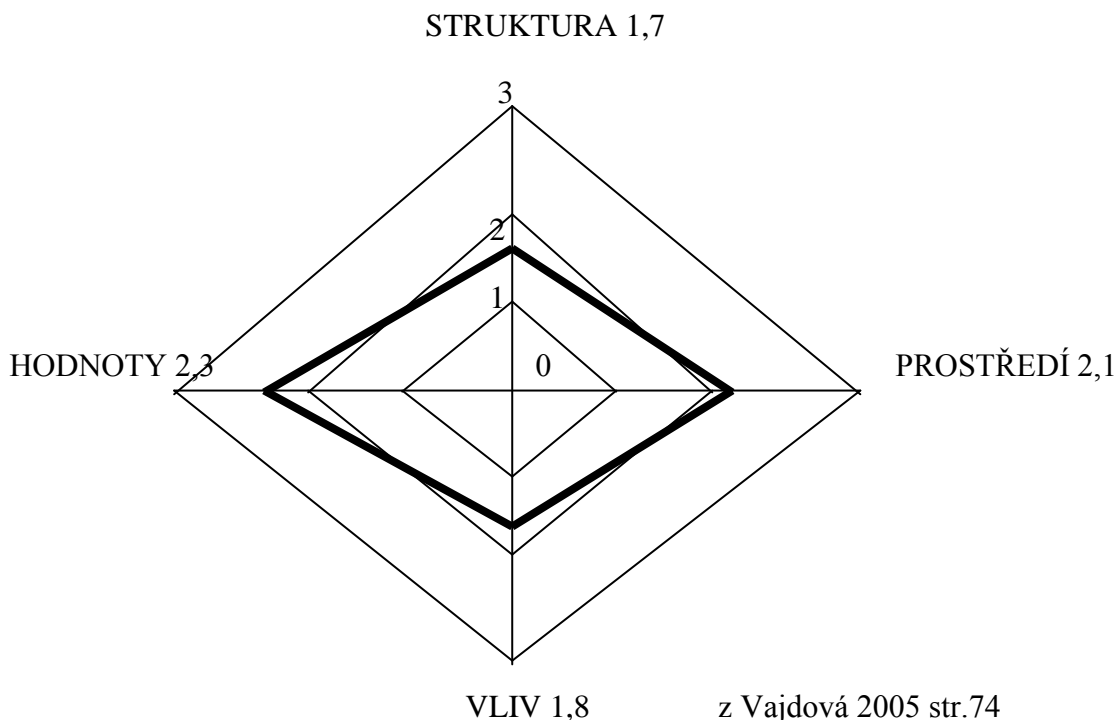
„ Předkládáme Vám výsledek projektu, který v České republice proběhl od prosince 2003 do listopadu 2004 v rámci mezinárodního srovnávacího výzkumu Civil Society Index, který jsme do češtiny přeložili jako Index občanské společnosti. “ (str.14)

„Index občanské společnosti zahrnuje několik základních metod: (1) přehled existujících informací, (2) regionální konzultace, (3) průzkum populace, (4) monitoring médií, (5) případové a přehledové studie.“(s.18)

V práci bylo použito pouze některých výstupů z tohoto výzkumu a spíše se pokusíme využít shrnutí pro nástin obecného poznání české společnosti. Jsme si vědomi, že jakékoliv zobecňování může vést k nepřesným údajům ze strany jednotlivce, a proto je možné se k získání podrobnějších informací obrátit na příslušný výzkum.

Ve výzkumu byly hodnoceny čtyři základní dimenze občanské participace:

- struktura: šíře participace, intenzita participace, různorodost OS, úroveň organizace, vzájemné vztahy uvnitř OS, zdroje občanského sektoru
- prostředí: politický kontext, základní lidská práva a svobody, sociálně-ekonomický kontext, socio-kulturní kontext, právní prostředí, vztah mezi OS a státem, vztah mezi OS a firemním sektorem
- vliv: vliv na veřejnou politiku, kontrolování státu a firem, reagování na společenské zájmy, posilování schopnosti občanů rozhodovat za sebe a bránit své zájmy či práva, schopnost řešit společenské problémy
- hodnoty: demokracie, průhlednost, tolerance, nenásilí, rovnost mužů a žen, boj s chudobou, ochrana životního prostředí.

Graf - Diamant participace společnosti

V grafu značí číslo 3 ideální stav; z grafu vyplývá, že všechny zkoumané dimenze jsou v české společnosti zhruba vyvážené, ale je zde prostor pro zlepšení situace. Nejslabší dimenze struktury je způsobena poměrně malou angažovaností občanů ve společnosti, naopak nejsilnější hodnoty jsou důkazem toho, že je lidé vidí v pozitivním světle a zřejmě i částečně zidealizované. Jelikož se dimenze navzájem ovlivňují, je potřeba je rozvíjet všechny vyváženě.

1.3.2 POLITICKÁ AKTIVITA ČESKÉ SPOLEČNOSTI

Jaká je vlastně úloha politiky a proč je dobré se na ní participovat? „*Troufám si tvrdit, že samotný způsob, jímž politika zprostředkuje uplatnění trhu, státu a občanského sektoru, může mít velký vliv na povahu jejich regulačního působení – i na jejich vzájemný vztah. Řešení, která se prosadí, se zásadně promítnou do faktické volby společnosti, a tím na dlouhou dobu i do životních poměrů nás i našich potomků*“ (Potůček, 1997, s.144)

Jak změřit aktivitu ve společnosti? Za nejsnadnější a zároveň nejpřehlednější možnost považujeme srovnání s dalšími státy. Příkladáme důležitost porovnání států s podobnou minulostí, se státy bývalého východního bloku, tak i se západními typy států. Do textu uvedeme srovnání s Polskem a Norskem. Zpracováno na základě výzkumu ESS – evropský sociální výzkum.

Za formu politické participace se považuje:

- kontaktování politiků nebo úředníků státní správy či místní samosprávy,
- práce v politické straně nebo aktivistické skupině,
- práce v jiné organizaci či sdružení,
- veřejné nošení nebo vystavení znaku/nálepky kampaně,
- podepsání petice,
- účast na legální veřejné demonstraci,
- bojkot určitého zboží,
- koupě zboží z politických, etických či ekologických důvodů,
- darování peněz politické straně či skupině,
- účast na nelegálním protestu.

Tabulka č. 1: Účast na nevolebních politických aktivitách

- zdroj: sociologický časopis 2006/1 s.17

- celá tabulka viz²

- vše v %

	Česko	Polsko	Norsko
Kontaktování politiků	22,8	9,6	23,8
Práce v pol. straně	4,7	2,9	9,4
Práce ve sdružení	15,1	5,8	28,1
Darování peněz	11,6	9,2	11,5
Vystavení znaku	5,0	2,9	22,8

²http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf

Koupě zboží	22,6	9,8	36,7
Podepsání petice	16,1	6,9	37,3
Bojkot zboží	10,8	3,6	20,3
Účast na legální demonstraci	4,6	1,3	9,0
Účast na nelegálním protestu	1,4	0,2	0,8

Tabulka č. 2: Apatie a aktivita v politické participaci v jednotlivých zemích

- zdroj: Sociologický časopis 2006/1: str.20

- celá tabulka viz³

- vše v %

	Podíl vůbec neparticipujícího obyvatelstva
Česko	46,18
Polsko	72,75
Norsko	26,57

Patří sem ti, kteří v roce, jenž předcházela roku výzkumu, se neúčastnili ani na jedné z nevolebních aktivit. Z těchto výzkumů vyplývá, že v rámci postkomunistických zemí si Česká republika stojí dobře, ale v porovnání se skandinávskými a západoevropskými zeměmi máme ještě velké rezervy. Za politickou aktivitu se považuje i volební chování, které je v České republice na vlně mírného poklesu.

³http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf

Tabulka č. 3: Míra volební účasti v ČR:- Zdroj: www.volby.cz

Parlamentní volby	Volební účast
1996	76,41%
1998	74,03%
2002	58,00%
2006	64,47%
2010	62,60%

Je otázkou, která z forem participace je důležitější. Zda volební či nevolební a jejich další vzájemné ovlivňování se. Považujeme obě za důležité a navzájem se doplňující formy občanského zájmu o své okolí. Oba tyto faktory by měly být v dobře fungující demokratické společnosti na vzestupu a měly by být také podporovány. Podpora by měla přicházet nejen od jednotlivců jako jejich vlastní účast, tak i od politické reprezentace jako potřeba zpětné vazby. Klesající míru volební účasti si můžeme vysvětlovat jako znechucenost občanů politickým životem a jako jejich rezignaci.

1.3.3 VZDĚLÁNÍ A KVALIFIKACE ČESKÉ SPOLEČNOSTI

Vzdělání je jednou z oblastí lidského života, která je potřebná k rozvoji společnosti. Předpoklad toho, že s rostoucím vzděláním roste životní úroveň obyvatelstva, byl již mnohokrát prokázán. Vzdělání je zároveň možností jak ovlivnit novou generaci mimo dosah rodiny. Je důležité, aby vzdělání byla věnována náležitá pozornost, a to i přes případnou neochotu obyvatel – povinná devítiletá školní docházka. Podle úrovně vzdělání ve společnosti se určuje její charakteristika a vzdělání je jednou z nejčastěji zkoumaných veličin ve společenských výzkumech.

Při porovnání výsledků ze sčítání lidu je vidět, že v České republice dochází k nárůstu vzdělaného obyvatelstva jak mezi muži, tak ženami, ač jsou mezi pohlavími určité rozdíly ve struktuře vzdělání.

Tabulka č. 4: Vzdělanost v ČR- zdroj⁴

Rok sčítání	Stupeň nejvyššího dokončeného vzdělání						Úhrn obyvatelstva ve věku 15 a více let
	základní	odborné bez maturity	úplné středoškolské	vysokoškolské	bez vzdělání	nezjištěno	
absolutně							
1950	5 606 019	660 949	344 627	61 687	21 673	62 802	6 757 757
1961	5 743 688	546 852	642 825	156 412	24 478	28 707	7 142 962
1970	4 086 749	2 225 013	1 043 936	263 127	22 226	59 942	7 700 993
1980	3 511 734	2 556 344	1 348 453	393 524	20 061	49 794	7 879 910
1991	2 696 065	2 878 645	1 866 983	582 849	27 778	85 459	8 137 779
2001	1 975 109	3 255 400	2 431 171	762 459	37 932	113 127	8 575 198
v %							
1950	83,0	9,8	5,1	0,9	0,3	0,9	100,0
1961	80,4	7,7	9,0	2,2	0,3	0,4	100,0
1970	53,1	28,9	13,6	3,4	0,3	0,8	100,0
1980	44,6	32,4	17,1	5,0	0,3	0,6	100,0
1991	33,1	35,4	22,9	7,2	0,3	1,1	100,0
2001	23,0	38,0	28,4	8,9	0,4	1,3	100,0

Vzdělání se pojí s úspěšností na trhu práce a tedy tím, jakou dosaženou kvalifikaci můžeme nabídnout. Investice do vzdělání je pro společnost výhodná a je dobré se tímto směrem ubírat. Na druhou stranu to může vést k určitému ochladnutí zájmu mezi mládeží o učňovské obory a vzestupný zájem o středoškolské vzdělání s maturitou. Je tedy potřeba dodat prestiž řemeslným oborům. Což může být činnost i pro určitá zájmová sdružení.

⁴ <http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4113-03>

1.3.4 POSTAVENÍ ŽEN V ČESKÉ SPOLEČNOSTI

Za velký zlom pro společnost považujeme vstup žen do veřejné sféry života obyvatel. Je to tedy velký zlom i pro občanskou participaci? Bezpochyby ano, ženy tvoří zhruba polovinu obyvatel této planety a dnes už není možné si bez nich veřejný život představit. Jak ovlivňují ženy českou občanskou společnost a participaci po roce 1989?

Dnes jsou ženy velmi aktivní v neziskovém sektoru a sociálních službách obecně. Nyní máme i ryze ženské neziskové organizace např. Rozkoš bez rizika (věnující se, problematice ženské prostituce), La Strada (zabývá se obchodem se ženami), Rosa (pomoc obětem domácího násilí). Těchto organizací není mnoho, ale ty, které tu jsou, mají velké zásluhy na poli genderu.

1.2.1998 bylo při ministerstvu práce a sociálních věcí založeno Oddělení rovnosti mužů a žen. Toto klíčové oddělení se zabývá koordinací mezi resorty, mezinárodní výměnou informací a výměně kontaktů. Pro nevládní ženské organizace je v České republice situace složitější než pro organizace v západních zemích. Organizace vznikající po roce 1989 se potýkají s finančními a personálními problémy. Potýkáme se s nízkým zájmem žen o zapojení se do organizací, které se zaměřují na „ženskou problematiku“. V roce 1998 vzniká Asociace pro rovné příležitosti, která by měla fungovat jako zastřešující organizace. I tak je zatím klima ve společnosti jen málo nakloněno řešení těchto problémů. Na příkladech ciziny je vidět, že ženské organizace mohou mít velký vliv na rozvoj společnosti, a tedy i participace. [parafrázováno z: Čermáková, Mašková, 2000]

Aktivita žen v neziskovém sektoru je vyšší než mužská, na druhé straně například v politice stále převažují muži. Také v otázce rovnosti odměňování nedošlo zatím k úplnému dorovnání příjmů mezi muži a ženami – muži mají na stejné pozici vyšší příjmy. Konkrétní data viz⁵.

⁵ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/gender_obyvatelstvo

1.3.5 NEZISKOVÉ ORGANIZACE

„ Organizace jako fungující sociální celky jsou produktem vědomě cílených sociálních interakcí. Chtějí-li lidé dosáhnout určitého cíle a je k tomu nutné přispění dalších lidí, organizují určité sociální celky, které pak fungují jako prostředky dosahování těchto cílů. Předpokladem účinného fungování takových sociálních celků, z nichž se stávají společenské instituce, je pak dělba funkcí mezi jejich příslušníky, resp. Vnitřní strukturování funkcí či úkolů, které zajišťují dosahování daných cílů. “(Nakonečný,2005. s.11-12)

Termín třetí sektor – tedy sektor mezi sférou státu a ekonomickou sférou – zavedl v 70. letech italský politolog Amatai Etzioni pro soubor soukromých organizací poskytujících služby ve veřejném zájmu a dotované státem. “ (Mansfeldová, Kroupa, 2005. s. 81)

Neziskové organizace jsou organizace, jejichž hlavním cílem není vytvářet zisk. Jejich struktura se ale neliší od jiných organizací výdělečného typu. Jsou zakládány za účelem dosahování určitých cílů v sociální oblasti a jejich přínos tvoří velkou část na poskytování pomoci.

Neziskový takzvaný „třetí sektor“, „dobrovolnický sektor“, „nevládní sektor,“ anebo „nezávislý sektor“; všechny tyto názvy se nás snaží nasměrovat k tomu, že tento sektor funguje mezi trhem a státem. Jeho hlavní myšlenkou není vytvářet zisk a přerozdělovat ho mezi vlastníky. To ale neznamená, že nepotřebuje vytvářet zisk: je potřeba zaplatit náklady, zaměstnance atd. Je zde položen důraz na určitou míru sociálního citění mezi členy, kteří provozují tyto organizace, ale ani oni nemohou tuto činnost vykonávat bezplatně. I neziskové organizace mají své vedení a je nutné, aby byly nahlášeny v příslušném registru. Z toho plyne, že nahodilá pomoc občanů mezi sebou nemůže spadat do neziskového sektoru. Tato činnost se nazývá dobrovolnictvím. Dalším rysem je, že tyto organizace by neměly být řízeny státem. Mohou fungovat za jeho podpory, ale stát by v nich neměl mít hlavní slovo. Mají tedy doplňovat služby poskytované státem a mít soukromý charakter. Zároveň mohou ovlivňovat prostředí, ve kterém vykonávají svou činnost, a to jak pomocí svým klientům přímou službou, tak případným lobbingem za svou cílovou skupinu. Mohou

tedy i nově poukázat na problém, který doposud mohl být veřejnému zájmu skryt. [parafrázováno z: Frič, 2000, s.19-30]

Ovlivňuje tedy třetí sektor participaci občanů? Bezpochyby ano, a to nejen tím, že pro občany je to nejbližší i nejjednodušší cesta k tomu, aby byli participativní. Občané se mohou přímo podílet na spolurozhodování a přebírají určitý díl odpovědnosti. Prostřednictvím neziskových organizací se mohou zviditelnit i skupiny marginalizovaných obyvatel, které by jinak neměli možnost se prezentovat. Po roce 1989 dochází opět k obnově neziskového sektoru v České republice. V době komunistického režimu byly všechny organizace sdruženy pod Národní frontou.

Pro zajímavost odkazuji na počty neziskových organizací na území České republiky. Více na:⁶ Ze zprávy vyplývá, že nejvíce typů organizací se nachází na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje. Na základě analýzy sociodemografických charakteristik je možné říci, že se více angažují muži než ženy, obyvatelé menších měst (5000 až 14 999 obyvatel) a malých obcí (800 až 1 999 obyvatel) a velkoměst (nad milion obyvatel), lidé s vysokoškolským a středoškolským vzděláním. Nejvíce angažovaných je v produktivním věku 30 – 59let. Nejméně angažovaní jsou občané nad 60let věku. [parafrázováno z: Mansfeldová, 2005]

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace rozdělila sféry jejich vlivu do deseti kategorií:

1. poskytování sociálních služeb
2. ochrana a podpora zdraví, včetně péče o zdravotně postižené
3. ochrana životního prostředí, udržitelný rozvoj
4. rozvoj kultury, záchrana kulturního dědictví
5. příprava na vstup do EU, spoluúčast na programech EU
6. rozvoj sportu a tělovýchovy
7. podpora rovných příležitostí mužů a žen
8. práva příslušníků národnostních a etnických menšin
9. péče o ohrožené a problémové skupiny obyvatel
10. ochrana spotřebitele a ochrana nájemních vztahů⁷

⁶ http://www.neziskovky.cz/data/stat_NNO_tabulka_1990_2011txt11819.pdf

⁷ <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnno/zakladni-informace-767/>

Jak můžeme vidět pole působnosti neziskových organizací je velmi široké a jde napříč jak cílovými skupinami, tak i obecnějšími činnostmi zájmů společnosti.

Za hlavní problémy neziskových organizací v České republice považujeme: nízkou úroveň komunikace se státní i krajskou správou, právní prostředí a financování. Financovat se dá z více zdrojů, jsou to například prostředky: státu, kraje, EU, z vlastní činnosti organizace nebo dary od jednotlivců. Každý z těchto způsobů financování sebou nese určitá rizika, se kterými je při hledání zdrojů nutno počítat. V poslední době pozorujeme mnoho organizací, jež po vyčerpání grantu nejsou schopny dál vykonávat svou činnost. Jako další úskalí považujeme to, že granty jsou poskytovány na krátké časové úseky, náklady na zařizování služeb jsou pak využity třeba jen na dobu jednoho roku. Dárcovství nebývá pravidelného rázu, a nedá se tedy s těmito prostředky kalkulovat jako se základním financováním. Financování je stále velkým problémem neziskových organizací a jako nejschůdnější se jeví varianta kombinování zdrojů příjmů tak, aby po vyčerpání jednoho zdroje nebyla organizace nucena ukončit svou činnost.

Česká republika po roce 1989 dosáhla mnoha úspěchů na poli neziskového sektoru, ale stále nedostačuje západním zemím Evropy. Je nutné, aby i státní zřízení začalo více jednat a spolupracovat s třetím sektorem. Jeho zapojením dochází totiž i k aktivizaci občanů. [Parafrázováno z: Mansfeldová, Kroupa, 2005, s.81-103)

1.3.6 KLADY A ZÁPORY ČESKÉ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

V této kapitole stručně vyjmenujeme několik hlavních problémů, se kterými se potýká česká občanská společnost. Není snadné definovat ty zásadní, protože pro každého z nás mohou být zásadními ty, jež se nás přímo týkají. Budeme se snažit oprostit od osobních zájmů a vybrat opravdu jen ty podstatné. S čím se tedy vlastně potýká naše společnost?

Po roce 1989 se naprosto změnil způsob vládnutí v České republice. Totalitní režim se během poměrně krátkého časového období transformoval v režim demokratický. Vyrovнала se s tímto přerodem česká společnost? Naučili jsme se využívat možností, které nám demokracie přináší – tedy možnost participace na

věcech veřejných? Na příkladu nejsledovanější participační činnosti, tedy voleb, to tak nevypadá. Stále klesající účast při volbách poukazuje na to, že občany přestává zajímat politická situace v zemi a tím, že se voleb neúčastní, ignorují svou možnost participace.

Motivaci v podobě úplatků a jiných profitů nepovažujeme za ty správné participační motivy. Je možné, že bez těchto nelegitimních prostředků získávání voličů by jejich stavy byly ještě nižší. (pozn. Poukazujeme na případ z Krupky u Teplic, kde se kvůli korupci volby konaly natřikrát⁸)

Pokles počtu nábožensky aktivních obyvatel (v roce 1991 – 44%; 32% v roce 2001), může být také považován za problém české občanské společnosti. Věřící lidé, již jsou aktivní pro své náboženské přesvědčení, měli vždy blíže k vykonávání dobročinnosti a pokles jejich počtu by mohl zapříčinit snížení míry jejich participace na věcech veřejných.

Zvyšování sociálních rozdílů mezi obyvateli, jež jsou způsobeny například nezaměstnaností, zvyšováním cen, to vše negativně ovlivňuje postoj obyvatel, kteří byli těmito změnami výrazně postiženi. Sociální mobilita obyvatel se začala pohybovat víc než v době totalitního režimu a určitý pokles u některých skupin obyvatel vedl k jejich úplnému nebo částečnému vyloučení na okraj společnosti.

Vstupem do EU docházelo k mnoha rozporuplným debatám, v nichž zaznívala mnohá pro a proti pro integraci do Evropy. Začaly se prosazovat evropské myšlenky a pravidla, která jsou s EU spojena. Vstup do EU umožnil vznik mnoha neziskovým organizacím – byly financovány z evropských fondů. Na druhou stranu již bylo zmíněno, že díky tomu leckdy organizace nehledaly jiný druh financování a po ukončení podpory i ony musely ukončit svou činnost. Nicméně evropské fondy přímo finančně nepodporovaly organizace – například protikorupčního charakteru či aktivity kontrolující politickou moc v republice.

Za stěžejní otázku můžeme považovat motivaci občana k participaci, která se jeví v České republice prozatím jako nedostatečná. Máme tím na mysli například větší propagaci neziskového sektoru a zdůrazňování prestiže, jež sebou přináší tato činnost. V této oblasti nic více devastujícího než apatie občanů vůči svému okolí. [Tuček,

⁸ <http://www.ceskydomov.cz/teplice/clanek/konecne-volby-v-krupce-plati>

2003. Mansfeldová, Kroupa, 2005. Maříková, Kostecký, Lebeda, Škodová, (eds), 2010]

1.3.7 SHRNU TÍ

Česká republika prošla od roku 1989 velkými změnami a to ve všech oblastech. V porovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi, je Česká republika na jednom z předních míst v rámci rozvoje ekonomiky i sociálního prostředí. Na druhou stranu v rámci EU je stále za průměrem západních zemí. Česká společnost musí stále překonávat problémy způsobené předchozím režimem ale zároveň reagovat i na nové změny přicházející se vstupem do EU i se samotnou charakteristikou české společnosti. Z toho vyplývají vysoké nároky, jež jsou kladeny na české občany. Do budoucna je potřeba dále rozvíjet a podporovat participativní činnost obyvatel. Tuto podporu můžeme vykonávat prostřednictvím neziskových organizací, zájmových sdružení a celkovou podporou občanské společnosti. V této oblasti má význam i směr, kterým se ubírá politický život v zemi. Ukazuje se, že převažující neoliberální politika zdůrazňuje individualismus a podceňuje blahodárný vliv občanské participace. Je tedy potřeba neustále zdůrazňovat pozitivní dopady občanské participace na společnost.

1.4 POSTAVENÍ ČR V RÁMCI EU

Pro úplné pochopení občanství v rámci EU je nutné dát tomuto termínu okraje a kontext. Před vstupem do EU nebylo těžké určit, že jsme pouze českými občany, kteří žijí v Evropě s dalšími občany jiných států. Ovšem v okamžiku vstupu do Evropské unie jsme se stali nejen občany českými, ale zároveň i občany evropského společenství tedy Evropany. Co z tohoto svazku pro nás jako pro občany plyne? Co nám tento závazek přinesl a co vzal? Vnímáme ho vůbec jako závazek nebo jsou to jen prázdná slova o tom, že někam patříme? To jsou jen některé otázky, jež nás mohou napadat. Nevíme, zda je možné na všechny tyto otázky nalézt odpověď, ale pokusíme se o to. Tato problematika se dá samozřejmě pojmout mnohem rozsáhleji, než se objeví v této práci. Přesto považujeme za nezbytné tuto oblast zmínit.

1.4.1 OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Definice občanství v České republice je upravena v zákoně č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání občanství České republiky (dále jen „zákon o státním občanství“).

Občanem České republiky se můžeme stát několika způsoby: narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území ČR, prohlášením a udělením. Bližší rozbor: paragrafy 2-12 zákona č. 40/1993Sb.

Pokud jsem občanem ČR, plynou z toho postavení určitá práva a povinnosti, které jsou definovány v mnoha dalších právních předpisech např. Listina základních práv a svobod, Ústava ČR atd. Práva občanů jsou obsažena i v mnoha mezinárodních úmluvách, které Česká republika ratifikovala. Jednotlivá práva se dále dělí na určité tematické skupiny: sociální, kulturní, politická, občanská a společenská.

„Katalog povinností občanů ČR není obsažen v jediném zákoně, jednotlivá práva a povinnosti jsou stanoveny v dílčích zákonech. Povinnosti lze však dle ústavního pořádku ukládat pouze na základě zákona. Mezi základní povinnosti lze zařadit povinnost platit daně, povinnou školní docházku, povinnost dodržovat zákony či povinnost poskytovat státu určité služby.“ (Kubečková, 2010, s.31)

Zároveň můžeme být také občany obce a kraje, ve kterých žijeme. I z toho pro nás plynou určitá práva a povinnosti. Podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích § 16 je občanem obce fyzická osoba, která: je státním občanem ČR a zároveň je hlášena k trvalému pobytu v obci. Pro občanství v kraji platí dle zákona č. 129/2000 o krajích § 12, že občanem kraje je fyzická osoba, která je státním občanem ČR a je přihlášena k trvalému pobytu v některé obci nebo na území vojenského újezdu v územním obvodu kraje.

1.4.2 OBČANSTVÍ EVROPSKÉ UNIE

V případě členských států je nutné sladit jejich národní práva a právo EU, zároveň jsou vymezována práva nová, která jsou zaváděna právě v souvislosti s EU. Pro vytvoření evropského občanství měla zásadní vliv Maastrichtská smlouva, která definovala jednotlivá práva občanů unie. Občanství unijní má pouze doplňovat občanství státní nemá ho tedy nahrazovat. Dohromady mají tvořit celek, který občanům přináší nové možnosti v mnoha aspektech jejich života. Např. volný pohyb osob, volný pohyb zboží, právo obracet se na evropské soudy atd.

Za znaky občanství EU se dají považovat:

- Derivativnost – obsah občanství je odvozen od občanství státního; nelze být jen Evropanem
- Obsah občanství je vymezen pravomocemi ES – ES vymezuje práva a povinnosti občanů pouze v rozsahu jejich vlastních pravomocí
- Rovnost
- Zprostředkovanost – práva a povinnosti plynoucí z občanství jsou zprostředkovány členským státem
- Subsidiarita – rozhodnutí EU mají být činěna co nejbližší k občanovi
- Spjatost s dosažením integračním stupněm
- Přeshraniční prvek
- Přednost – právní předpisy o občanství EU mají přednost před právní úpravou členského státu

Těmito znaky je tedy vymezeno evropské pojetí občanství. Celkové snahy Evropy o integraci jednotlivých států jsou promítány do práva EU pomocí uzavíraných smluv. Každá smlouva vyvolává určité otázky mezi politickou reprezentací i mezi občany. Měli bychom se zajímat o to, co se v EU děje, jestliže máme být jejími plnoprávními občany. [parafrázováno z: Kubečková, 2010, s.41-69]

1.4.3 SHRNU TÍ

I občanství má své stupně od nejnižšího: obec, kraj, stát, Evropská unie a do budoucna se mluví o globálním (světovém) občanství. Je vůbec možné pojmout za svá všechna tyto občanství a cítit k nim vazbu či povinnost? To je otázka, na niž zatím neznáme zcela jasnou odpověď. Pouze další celosvětový vývoj nám může přinést odpověď. S každou další ratifikovanou evropskou či mezinárodní smlouvou se stále více zapojujeme do dění v Evropě a ve světě. V rámci této práce jsem se nezabývala, jak čeští občané participují v EU na otázkách/problémech, jež jsou společné evropskému kontinentu. Nicméně je možné říci, že celá řada aktivit již nyní spojuje občany vůči pomoci třetímu světu. Jsou to například organizace: Adra, Člověk v tísni, Český červený kříž atd. Mohli bychom tedy usuzovat, že čeští občané považují země třetího světa za potřebnější než země na evropském kontinentu.

1.5 POSTAVENÍ ÚSTECKÉHO KRAJE/REGIONU V RÁMCI ČR

Abychom mohli začít podrobně rozebírat region Litoměřicka, považujeme za nezbytné nejdříve popsat jeho okolí. V tomto případě Ústecký kraj, jehož je tento region součástí.

„Regiony se vyznačují specifickými prostorovými charakteristikami, kterými se liší od ostatních. Tyto odlišnosti se projevují nejen v rozdílném uspořádání socioekonomické sféry regionů, ale i v rozdílné ekonomické struktuře regionů. Jsou to rozdíly, které vyplývají z klimatických, vodohospodářských, půdních, surovinových, demografických, dopravních a dalších podmínek. Existence těchto rozdílů souvisí s využíváním přírodního, ekonomického a sociálního zázemí, které tvoří potenciál regionů. Koncentrace regionálních problémů do určitých území pak může vést ke vzniku např. regionů s vysokou nezaměstnaností, s nízkou hospodářskou výkonností, se špatnou kvalitou životního prostředí.“ (Gibarti, 2009, s. 7)

Z výše citovaného tedy vyplývá, že rozdíly mezi regiony jsou způsobeny mnoha faktory, za hlavní faktory (Wokoun, 2008) považuje:

- prohlubování rozdílů v ekonomické výkonnosti krajů,
- rozdíly v míře nezaměstnanosti a v příjmech na obyvatele mezi okresy,
- zaostáváním ekonomické úrovně příhraničních okresů ležících na severovýchodních hranicích ČR,
- rozdíly mezi podílem vysokoškolsky vzdělaných lidí ve dvou největších městech (Praha, Brno) a ostatními krajskými městy,
- nedostatečným napojením severovýchodní Moravy a Slezska na transevropské komunikační tahy na hlavní město,
- nepříznivé podmínky pro podnikání ve venkovských oblastech,
- ve stavu životního prostředí, zejména v oblastech s nepříznivou strukturou průmyslové základny – kraj Moravskoslezský a Ústecký, a v důsledku kumulace škodlivých vlivů ve velkých městech – Praha, Brno, Plzeň, Pardubice, Hradec Králové.

Ústecký kraj má mnohá neblahá specifika, která působí na jeho vývoj a jejichž dopady se snaží vyrovnávat.

1.5.1 CHARAKTERISTIKA KRAJE

Ústecký kraj se nachází v severních Čechách u hranic se Spolkovou republikou Německo. K 30. 9. 2011 se v Ústeckém kraji nachází 836 047 obyvatel a to ho činí pátým největším krajem v republice. Ústecký kraj je orientován spíše na průmyslovou výrobu, která také určuje jak ráz krajiny, tak zaměstnanost tohoto kraje.

Ústecký kraj je jednou z nejprůmyslovějších oblastí v ČR, průmysl je zaměřen hlavně na těžbu uhlí, chemický průmysl a výrobu elektřiny. Mezi největší firmy v tomto odvětví, a tím i mezi největší zaměstnavatele, patří: Mostecká uhelná společnost, Severočeské doly, Chemopetrol, ČEZ. Kraj má pouze jednu veřejnou vysokou školu: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. [parafrázováno z: Gibarti, 2009, s. 58-59]

Nadprůměrný počet pracovních sil je v Ústeckém kraji zaměstnán v průmyslových odvětvích, která jsou nyní v dlouhodobém útlumu a to se velmi negativně podílí na vysoké míře nezaměstnanosti v této oblasti. Nezaměstnanost regionu je oproti celorepublikovému průměru vyšší. Viz příloha č. 1.

Obecně v regionu panuje nízká míra vzdělanosti obyvatelstva. Oproti republikovému průměru je zde velmi nízké zastoupení vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a naopak je zde vysoká míra obyvatel se základním vzděláním⁹. Také profesní zaměření obyvatel je vzhledem k nabídce práce nevyhovující. Nynější nezaměstnaní jsou většinou propouštěni z průmyslových odvětví, ale nové nabídky jim zde již nejsou nabízeny.

V rámci regionálního rozvoje Ústeckého kraje zde spolupracují územní samosprávy, regionální instituce a aktéři místního rozvoje. Je důležitá spolupráce mikroregionů, měst a obcí s krajem. Také meziregionální spolupráce by mohla pomoci rozvíjet Ústecký region. Sousední regiony jsou velmi dobře rozvinuté: Praha, Drážďany, Chemnitz a otevírá se zde možnost k tomu, aby se k nim Ústecký kraj připojil. [Parafrázováno z: FSE, UJEP, 2006, s.39-43]

⁹ <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/3115-11>

1.5.2 SROVNÁNÍ S OSTATNÍMI KRAJI V REPUBLICE

Srovnání s ostatními kraji v republice obecné faktory více viz příloha č. 1. Dále provedeme porovnání míry participace – toto srovnání bude založeno na počtech neziskových organizací v jednotlivých krajích republiky. „ *Pro potřeby komparace byl využit jediný dostupný ukazatel, počet obyvatel připadajících na jednu neziskovou organizaci v kraji, jakkoli může být tento údaj zavádějící. Samotný počet organizací, i když relativní, ještě nemusí vypovídat o hladině občanské participace, a to hned z několika důvodů. Zaregistrováno může být množství organizací, které fakticky nefungují, velký počet organizací může být výsledkem štěpení organizací z důvodu konfliktu, nebo se místo sídla nemusí shodovat s místem působení.*“ (SS - 5/06, s. 22)

Tabulka č. 5 – Krajské srovnání

- zdroj: Sociologická studie 2005/06 a ČSÚ

	Počet obyv. - pořadí	Počet NNO	Obyvatel / NNO
Praha	1.	9275	104
Středočeský	2.	6704	112
Moravskoslezský	3.	4750	179
Jihomoravský	4.	5199	130
Ústecký	5.	4077	133
Olomoucký	6.	2893	126
Jihočeský	7.	3225	96
Zlínský	8.	2491	139
Plzeňský	9.	2730	104
Královehradecký	10.	2916	112
Pardubický	11.	2567	108
Vysočina	12.	2679	102
Liberecký	13.	2079	124
Karlovarský	14.	1505	134

Z informací shrnutých v tabulce č. 5 můžeme prezentovat tyto závěry: Ústecký kraj je pátým nejlidnatějším krajem v republice, zároveň je na pátém místě v počtu neziskových organizací. Pokud počet obyvatel přepočítáme na počet neziskových organizací, zjistíme, že se Ústecký kraj posunul na čtvrté místo. Pokud bychom pro mezi-krajské zkoumání občanské participace brali v potaz pouze počty neziskových

organizací, byl by tedy Ústecký kraj čtvrtým nejvíce participačně aktivním krajem v České republice.

1.5.3 SHRNU TÍ

Ústecký kraj má v rámci České republiky nejvyšší nezaměstnanost a jednu z nejnižší míry úrovně vzdělanosti obyvatelstva. Tento region je nadále zatížen ekologickými dopady dlouhodobé činnosti těžkého průmyslu. Dopravní infrastruktura se rozvíjí, ale stále není zprůjezdněn hlavní dálniční úsek do Spolkové republiky Německo, jehož dokončení je velmi očekáváno. Na druhou stranu region nabízí i mnoho pozitiv: přírodní rozmanitosti, vhodné podmínky pro zemědělskou výrobu atd.

1.6 SPECIFIKA A CHARAKTERISTIKA LITOMĚŘICKÉHO REGIONU

Tato kapitola se bude týkat obecné charakteristiky zkoumaného regionu, jako je například: zeměpisná poloha, historie, politická situace, ekologie, vzdělávání atd. Všechny tyto faktory ovlivňují to, jak se v dané lokalitě obyvatelstvu žije, jaké jim region přináší možnosti. Zároveň bychom chtěli touto charakteristikou čtenáři nastínit poměry a souvislosti, jaké v regionu panují, a které mohou mít vliv i na participační procesy v dané oblasti. Většina údajů bude směřována k městu Litoměřice, jelikož je hlavním centrem regionu a je tedy i centrem občanského dění.

1.6.1 HISTORIE

Díky výhodné poloze bylo toto území osidlováno už ve velice raných dobách, první nálezy jsou datovány do let 4500-3600 let př.n.l., tedy do mladší doby kamenné. Území nejdříve obývali Keltové, ale při stěhování národů ve 4.-6.st. n.l. bylo území osídleno slovanskými kmeny (kmen Litoměřiců). K 31. květnu 993 n.l. je listinně doložena provincie litoměřická, a tím nepřímo i existence litoměřického přemyslovského správního sídla. Město Litoměřice se tedy stává hlavním městem této oblasti. Za jednu z velmi důležitých událostí souvisejících se vznikem města, se dá považovat, založení kapituly při kostelu Sv. Štěpána knížetem Spytihněvem II. v roce 1057. Toto založení je dochováno v podobě tzv. Zakládací listiny kapituly litoměřické. V roce 1234 už se setkáváme se záznamy, ve kterých jsou Litoměřice uznány jako samostatné město. V průběhu středověku význam města sílil a Litoměřice se staly městem královským. Jak rostla moc města, sílila a bohatla v něm měšťanská vrstva, která se zasloužila o výstavbu renesančních a barokních domů, jež jsou pýchou města Litoměřic dodnes¹⁰.

¹⁰ <http://www.litomerice.cz/cz/historie.html>

1.6.2 POLOHA REGIONU

Litoměřický region (oblast dřívějšího Litoměřického okresu) se nachází v severních Čechách a to konkrétně v Ústeckém kraji. Mapa oblasti viz příloha č. 2a a 2b. Regionem protékají dvě velké řeky Labe a Ohře, z čehož hlavně na Labi je činná lodní doprava. Region částečně leží ve velmi úrodné Polabské nížině a částečně v oblasti Českého středohoří. Tyto dva odlišné rázy krajiny mají velký vliv na zaměstnanost v regionu, který je převážně zemědělského charakteru. Rozloha činí 1032km čtverečních, a to z něj činí druhý největší okres v kraji. Důležitou roli v rámci polohy regionu hraje také snadná dosažitelnost hlavního města Prahy i německých hranic¹¹.

1.6.3 ROZLOŽENÍ OBYVATELSTVA V REGIONU

V Ústeckém kraji žije 836 045 tisíc obyvatel, z toho 117 941 tisíc obyvatel v Litoměřickém okrese. To z něj činí až 5 nejlidnatější okres kraje¹². Jelikož je region spíše zemědělského charakteru, žije obyvatelstvo spíše na vesnicích a menších městech. V regionu jsou pouze dvě města, která mají nad deset tisíc obyvatel a pouze dvě města nad pět tisíc obyvatel.

- Litoměřice: 23 462 obyvatel
- Roudnice nad Labem: 13 094 obyvatel
- Štětí: 9 109 obyvatel
- Lovosice: 8 816 obyvatel¹³

rozložení zbytku regionu viz příloha č. 3

Zbytek obyvatel je rozprostřen po menších městech a obcích. Díky tomu je na tyto čtyři města kladen důraz v rámci poskytování služeb i pro ostatní obce. V regionu je potřeba správně distribuovat rozložení pozornosti, aby nedocházelo k zanedbávání menších obcí, protože právě v nich žije více jak polovina obyvatel a hrozí reálné

¹¹http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/okres_litomerice

¹²http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_usteckem_kraji_a_jeho_okresech_v_1_az_3_ctvrtleti_2011

¹³http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mesta_a_obce

riziko, že se k nim služby ani možnosti se podílet na rozvoji svého regionu nedostanou. Jako vhodné řešení případného problému s distribucí služeb je zavádění terénních a dojezdových služeb a informování a motivování k participačním činnostem i mimo tato čtyři centra.

1.6.4 ZAMĚSTNANOST V REGIONU

V Ústeckém kraji je míra nezaměstnanosti vyšší, než je celorepublikový průměr, naproti tomu v regionu Litoměřicka je nezaměstnanost na podobné úrovni. Ze všech bývalých okresů Ústeckého kraje, je to právě ten litoměřický, který má nezaměstnanost nejnižší. Je to způsobeno souhrnem několika faktorů, které se na tomto jevu podílejí. Jsou to:

- Blízkost Prahy, s možností dojíždění za prací
- Region se nikdy nezaměřoval na těžký průmysl a obyvatelé byli zaměstnáváni nebo se zaměstnávali v jiných odvětvích. Takže následný útlum těžkého průmyslu neznamenal pro pracovní trh regionu tak velkou ránu jako pro ostatní regiony kraje.
- Podpora středního podnikání, například největší bytová výstavba v kraji
- Široká nabídka služeb, ve kterých může obyvatelstvo pracovat

Tabulka č. 6: Míra registrované nezaměstnanosti v Ústeckém kraji/okresy

Tab. G.2 Míra registrované nezaměstnanosti a volná pracovní místa v Ústeckém kraji a jeho okresech k 31. 3. 2011						
(zdroj dat: MPSV)						
	Míra registrované nezaměstnanosti v %					
	celkem		muži		ženy	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Ústecký kraj	13,50	14,09	11,95	12,40	15,70	16,51
v tom okresy:						
Děčín	15,47	15,70	13,70	14,25	18,19	17,71
Chomutov	13,10	13,75	11,58	12,11	15,16	16,03
Litoměřice	10,71	11,57	10,09	10,21	11,49	13,51
Louny	11,85	12,49	11,19	11,65	12,74	13,62
Most	16,36	16,76	13,53	13,76	20,50	21,28
Teplice	13,38	14,31	10,85	12,24	17,40	17,27
Ústí nad Labem	13,44	13,64	12,46	12,23	14,83	15,86

1.6.5 DOPRAVNÍ SITUACE V REGIONU

Tím, že je region rozdělen do mnoha obcí, je potřeba, aby mezi nimi byla vytvořena kvalitní infrastruktura. Ta přispívá nejen k tomu, že jsou obyvatelé mobilnější za pracovními příležitostmi, ale také za jinými sférami života. Zároveň je podstatné, na jaké hlavní silniční tahy je region napojen. Díky rozvoji dálniční sítě se mohou obyvatelé snadněji a rychleji přesouvat za prací či jinými aktivitami. Z tohoto hlediska má litoměřický region mnohé výhody. Nejpodstatnější z nich je blízkost hlavního města Prahy a i to, že je možné celou tuto trasu urazit po dálničním úseku. Spolková republika Německo leží v podobné vzdálenosti, ale kvůli zatím nedostavěnému úseku dálnice D8 mezi Lovosicemi a Ústím nad Labem je dojíždění do Spolkové republiky Německo stále obtížné. Je otázkou, jaké možnosti přinese dostavba tohoto úseku, díky kterému se bude možné dostat do Spolkové republiky Německo za stejný časový úsek jako do Prahy. Ohledně dostavby dálnice D8 panuje v regionu určité napětí. Viz tyto zdroje:¹⁴

V regionu funguje železniční, autobusová i městská doprava, jejíž nabídkou se obce snaží propojit region a nabídnout občanům dopravní služby.

1.6.6 KULTURNÍ SITUACE V REGIONU

Nabídka kulturního vyžití je v regionu bohatá a nabízí občanům možnost navštěvovat mnoho akcí. Zároveň je zde i hustě zastoupeno množství památkových objektů, které jsou z větší části renovované a je možné je navštěvovat. Celkový výčet zařízení viz příloha č. 4

Bohatá nabídka kulturního života je důležitá i v rámci participačních aktivit obyvatel daného regionu. Kulturní zařízení a akce jsou velmi vhodným místem pro setkávání občanů. Kultura mívá často spojitost i s charitativní činností občanů. Kulturní akce se nezdá stávat, nositelem informací z neziskového sektoru, který na

¹⁴<http://www.silnice-zeleznice.cz/clanek/deti-zeme-u-soudu-neuspely-dostavba-dalnice-d8-pokracuje/>
<http://www.novinky.cz/ekonomika/238598-dostavba-dalnice-d8-se-komplikuje-pristi-rok-muze-prijit-o-penize.html>
http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/doprava/povoleni-dostavby-d8-zase-odloženo-urednici-nedodali-podklady_215194.html

sebe může díky nim upozornit. Jako příklad uvádím Hynkovo hravé divadlo – letos se účastnilo benefice ve prospěch podpory náhradní rodinné péče¹⁵. Na benefici se vybralo přes 50 000 korun od více než 200 občanů, kteří se benefice zúčastnili. Tato benefice by se dala považovat za ideál toho, jak kultura umožňuje svým občanům participovat na věcech veřejných, pokud je jim participace takto snadno a příjemně nabídnuta. Další informace ke kulturnímu životu v regionu ¹⁶.

Další participační akcí v rámci kulturních zařízení je: Deset problémů města Litoměřic, kde se setkávají zástupci odborů města s obyvateli a diskutují o nejproblémovějších událostech v regionu. Je zvolen nejžehavější problém a ten získá finanční dotaci v hodnotě 10 000 korun. V roce 2011 byla hlavním problémem zvolena hrozba zrušení mamografického zařízení v litoměřické nemocnici, dotace měla přispět k jeho zachování. Aktivita v rámci Deseti problémů města Litoměřic má pro participaci obyvatel velký význam. Občané zde mají možnost vystoupit jednotlivě sami za sebe a upozornit na problém, o kterém jsou přesvědčeni, že by měl být řešen.

Kulturní nabídka v regionu je bohatá, ale je převážně situovaná do větších měst, což vytváří nevýhodu pro většinu obyvatel, kteří žijí v menších obcích. Pokud tedy chceme, aby se do veřejně kulturního dění zapojovali všichni obyvatelé z regionu, musí se v oblasti budovat infrastruktura, tak zároveň zvyšovat informovanost odlehlejších částí.

¹⁵<http://www.hynkovohravedivadlo.cz/Home/2-divadelni-benefice-ochotnickych-souboru>

¹⁶<http://www.mkz-ltm.cz/divadlo/kruh-pratel-hudby/>

¹⁶<http://www.mkz-ltm.cz/kino/vystavy/>

¹⁶<http://www.mkz-ltm.cz/dumkultury/>

¹⁶<http://www.kinoostrov.cz/>

¹⁶<http://www.knihovnalitomerice.cz/o-knihovne/vyrocní-zpravy.html>

¹⁶<http://www.kzm-roudnice.cz/cz/kulturni-dum-rip/program-akci-v-kd/>

¹⁶<http://www.mk-roudnicenl.cz/cz/>

¹⁶http://www.steti.cz/component/option,com_jcalpro/Itemid,110/extmode,cat/cat_id,2/

¹⁶<http://www.steti.cz/content/blogcategory/25/88/>

1.6.7 ZDRAVOTNÍ SITUACE V REGIONU

Téma zdraví obyvatelstva se může stát motivací k participaci na věcech veřejných. Pro potřeby práce budou vyjmenována jen ta zařízení, která nějak souvisejí s participací občanů nebo mají pro region velký význam. Seznam zařízení viz příloha č. 5.

Uvádíme aktuální případ, jenž se týká zdraví občanů litoměřického regionu: pálení ostravských kalů v tomto regionu. Tato kauza vzbudila velkou odezvu mezi obyvateli. Občané se začali bránit proti tomu, aby se zde kaly pálily. Jako jednu z forem obrany zvolili participační činnost v podobě podepisování peticí, konání demonstrací a to vše v zájmu veřejného zdraví¹⁷. To, zda se kaly budou, či nebudou pálit, se prozatím neví, ale zainteresovanost občanů v této kauze je nepopiratelná.

Další činností v sektoru zdraví je projekt Zdravé město Litoměřice. Do tohoto projektu iniciovaného Světovou zdravotnickou organizací, se může zapojit každé město v republice. Všechna Zdravá města¹⁸ spojuje především myšlenka kvalitnějšího, zdravějšího a spokojenějšího života svých občanů. Cílem projektu je zvýšit vliv občanů v otázkách zdraví a celého životního stylu. Města, obce a regiony se sdružují do tzv. národních sítí zdravých měst. Síť umožňuje výměnu zkušeností v oblasti podpory kvality veřejné správy, kvality strategického plánování a řízení s ohledem na udržitelný rozvoj, kvalitu života a zdraví. V rámci projektu se konají osvětové a vzdělávací akce pro odbornou veřejnost i občany. Ti z občanů, kteří projeví zájem se aktivně podílet na veřejném dění a přijdou s vlastním projektem, mají možnost získat z projektu dotace¹⁹. Projekt Zdravé město v sobě obsahuje ještě spousty dalších aktivit²⁰, v této kapitole budou zmíněny ty zdravotnické, ale projekt bude zasahovat i do dalších kapitol.

¹⁷http://zpravy.idnes.cz/delate-z-nas-zumpu-republiky-znelo-na-demonstraci-proti-paleni-kalu-114-domaci.aspx?c=A111112_121212_usti-zpravy_stk

¹⁸http://www.steti.cz/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,147/Itemid,334/http://zdravemesto.litomerice.cz/dokumenty/zapisky-komise/53-zapis-komise-10-1-2008.html

¹⁹<http://zdravemesto.litomerice.cz/zakladni-info/zdrave-mesto.html>

²⁰<http://zdravemesto.litomerice.cz/nekuacke-provozovny.html>

Součástí projektu je i zapojení místních škol, přes něž jsou do projektu zapojovány celé rodiny. Cílem je zvýšit zájem rodin o zdraví všech členů a to právě participační činností rodin na veřejném zdraví²¹.

1.6.8 SPORTOVNÍ SITUACE V REGIONU

Sportovní aktivity by měly tvořit podstatnou část trávení našeho volného času. Díky popularitě, které se dnes sport těší, je to ideální možnost, jak získat zájem širší veřejnosti. Sportovní kluby a sdružení pořádají vzdělávací přednášky, zapojují se do pomoci handicapovaným sportovcům i nesportovcům. Sport zároveň přitahuje pozornost i těch, kteří ho neprovozují, a sportovní události se stávají místem jejich setkávání. Dalším důležitým faktorem sportovního působení na participaci je pocit sounáležitosti s vlastním týmem, potažmo městem, ze kterého občan pochází. Navíc v dnešní době, kdy jsou sportovci médií reprezentováni jako hrdinové, se mohou stát vzorem pro ostatní občany. Seznam sportovních zařízení²² viz příloha č. 6.

Co se týče finanční podpory města sportovních událostí, dochází zde k mnoha polemikám. Tento problém byl diskutován při akci Deset problémů města Litoměřic v roce 2011. Občanům se nelíbí nevyvážená podpora města sportovních akcí a klubů ve městě. Dotace dostávají nejznámější sporty jako je fotbal, hokej a basketbal a na ostatní sporty zbývá nepoměrně menší částka. To se občanům nelíbí a je vytvářen tlak na to, aby přerozdělování dotací probíhalo jiným způsobem²³.

1.6.9 ŠKOLSKÁ A VZDĚLÁVACÍ SITUACE V REGIONU

Školy bývají velkými nositeli občanské participace a to hned dvojitým způsobem. Za prvé zapojují do dění své žáky a studenty a za druhé zapojují také jejich

²¹<http://zdravemesto.litomerice.cz/zdrava-skola.html>

²²<http://mszltm.cz/kalich-arena>

²²<http://mszltm.cz/fotbal>

²²<http://mszltm.cz/plavecky-bazen>

²²<http://www.slavojbklitomerice.cz/o-nas/>

²²<http://www.roudnice.cz/region/index.htm>

²²<http://www.steti.cz/content/view/1086/311/>

²³<http://www.litomerickeforum.cz/viewtopic.php?f=4&t=13>

rodiče. Nabídka škol a vzdělávacích programů je pro region důležitá a je nutné dbát jak na rozmanitost, tak na kvalitu školských zařízení. Nabídka škol a vzdělávacích programů následně může ovlivňovat i zaměstnanost v regionu a i ona by se měla přizpůsobovat poptávce pracovního trhu. Je problémem, že změny ve školství se vždy promítnou až za delší dobu, a proto je v této oblasti nutné jisté prognózování.

To, jak může otázka týkající se školství, zaujmout veřejnost, bylo v našem regionu nyní vidět na kauze ředitelky litoměřického gymnázia PaedDr. Evy Bulasové. Studenti i rodiče demonstrovali za její sesazení, kvůli nejasnostem s financemi školy a jejímu přístupu k učitelskému sboru. Více na stránkách Litoměřického deníku²⁴.

Přehled školských zařízení v regionu viz příloha č. 7²⁵.

1.6.10 EKOLOGICKÉ AKTIVITY V REGIONU

Ekologie je v poslední době frekventované téma, jehož problematické otázky leckdy rozdělují společnost na více táborů. V první řadě jsou to ti, pro něž je ekologie vždy na prvním místě a jsou ochotni jí leccos obětovat. Další tábor tvoří ti, již se o ekologii zajímají, ale v momentě, kdy jim přináší větší omezení, jejich aktivita opadá. A do poslední kategorie bych zařadila ty, kteří se o ekologické otázky nezajímají vůbec.

Společnost čím dál více směřuje k závěru, že je nutné ekologii věnovat velkou pozornost. V poslední době je často dávána do souvislosti s udržitelným rozvojem společnosti. Není možné z našeho okolí pouze bezohledně čerpat zdroje, jež nám nabízí. Lidé, kteří si toto uvědomují, zakládají ekologické iniciativy a snaží se vyburcovat veřejnost k tomu, aby se zapojila do diskuze o ekologických otázkách. Ekologie naráží na odpor veřejnosti v momentě, kdy jí začne nevhodně omezovat. V regionu Litoměřicka je to případ dostavby dálnice D8, která má vést Českým středohořím od Lovosic do Ústí nad Labem, kde by se měla napojit na již dostavěný

²⁴http://litomericky.denik.cz/souvisejici_clanky/gymnazium_litomerice_bulasova.html

²⁵<http://www.firmy.cz/Instituce-a-urady/Vzdelavaci-instituce/reg/litomerice>

úsek do Spolkové republiky Německa. Kraj i obce si přejí mít stavbu dokončenou co nejdříve, ale díky žalobě ekologického hnutí se stavba protahuje a odkládá²⁶.

U občanů by tyto a podobné aktivity mohly vyvolávat jistou míru nevole vůči ekologickým aktivistům.

Mnohé, a to nejen ekologické projekty, jsou často otázkou lobbingu jednotlivců nebo organizací. V tomto je prostor pro zapojení obyvatel, ale lobby s sebou nese i negativní stránku věci a to tehdy, když je lobbováno za aktivity nevhodné pro společnost a řeší se pouze finanční stránka věci. To je případ pálení ostravských kalů v čížkovické cementárně Lafarge. Tento případ vzbudil mezi veřejností velkou míru nevole a vedl k podepisování petic a demonstracím²⁷.

Přehled organizací viz příloha č. 8²⁸.

1.6.11 VOLEBNÍ CHOVÁNÍ OBČANŮ V REGIONU

Ze všech participačních možností je to právě politická aktivita občanů, na kterou je položen celospolečenský důraz. Na politické aktivitě stojí demokratické principy ve společnosti a měla by být občany maximálně využívána. V kapitole se zaměřím na politickou volební aktivitu v litoměřickém regionu a provedu stručný rozbor politických preferencí v regionu.

Míru politické aktivity obyvatel litoměřického regionu budu zkoumat na výsledcích komunálních voleb z roku 2010. Kompletní přehled volebních výsledků viz příloha č. 9.

- **Volební účast:** oproti celorepublikovému průměru má Ústecký kraj o 6% nižší účast, naproti tomu území litoměřického okresu má o 1,12% vyšší účast než je

²⁶<http://aktualne.centrum.cz/domaci/soudy-a-pravo/clanek.phtml?id=604793>
<http://www.ceskenoviny.cz/ekologie/zpravy/okolo-dalnice-d8-je-stale-az-20-zalob-maji-chranit-i-sazenice/664702>

²⁷http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/ekologove-z-arniky-napadli-paleni-kalu-20111201.htm
http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/ekologove-z-arniky-napadli-paleni-kalu-20111201.html

²⁸http://www.sever.ekologickavychova.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=41

²⁸http://www.sever.ekologickavychova.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=41

²⁸<http://www.csoplitomerice.cz/activity.htm>

²⁸<http://www.differentlife.cz/>

²⁸<http://www.steti.cz/content/section/13/196/>

²⁸www.mie.cz

celorepublikový průměr. Tuto účast ale zachraňují obyvatelé měst pod 5000 obyvatel. Ve čtyřech největších městech nedosáhla volební účast republikové průměru. Litoměřice a Štětí nepřekročily ani hranici účasti v Ústeckém kraji, oproti tomu Roudnice nad Labem a Lovosice ano.

- **Počet stran:** je zajímavé, že města s vyšší volební účastí měla bohatší nabídku politických stran. Roudnice nad Labem dvanáct stran a Lovosice jedenáct, oproti tomu Litoměřice deset a Štětí jen čtyři. Výzkumná otázka by mohla znít: Ovlivňuje množství kandidujících stran účast při volbách? Z výsledků získaných při tvorbě práce vyplývá, že ano. Na obecné závěry je tento vzorek však příliš malý a proto můžeme tento závěr pouze předpokládat.
- **Složení zastupitelstev:** když se podíváme na čtyři nejúspěšnější strany, jediné město – a to Roudnice nad Labem - vybočuje z řady. Ostatní tři města mají na prvních čtyřech místech v různém pořadí strany ODS, TOP 09, ČSSD a KSČM, jediné město Roudnice má, a to dokonce na prvním místě, místní politickou stranu.
- Co se týče zastoupení stran v porovnání s parlamentními stranami, má Roudnice nad Labem pět jiných stran, Litoměřice a Lovosice každé po dvou jiných stranách a Štětí nemá žádnou jinou stranu. Podle počtu neparlamentních stran se přímo úměrně snižuje volební účast ve městech. Výzkumná otázka by mohla znít: Ovlivňuje počet neparlamentních stran ve volbách do zastupitelstva volební účast? Úspěšné neparlamentní strany jsou strany místní politické iniciativy. Z výsledků získaných při tvorbě práce vyplývá, že ano. Kdyby byly tyto závěry obecně platné, dalo by se z nich usuzovat, že politická participace občanů na místní úrovni může ovlivňovat volební účast. Na obecné závěry je tento vzorek však příliš malý, a proto můžeme tyto premisy pouze předpokládat.

Z výše uvedeného vyplývá, že občané litoměřického regionu jsou politicky aktivní, ale jsou to spíše občané menších měst a obcí. Na základě tohoto zjištění, by bylo tehdy vhodné působit spíše na obyvatele čtyř největších měst a zároveň podporovat místní politické iniciativy.

1.6.12 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ V REGIONU

V této kapitole se zaměříme na komunitní plánování v litoměřickém regionu. Nejdříve vysvětlíme pojmy, které se tématu přímo dotýkají a poté rozebereme komunitní plány čtyř největších měst a jejich okolí.

Komunita: „Společenství lidí žijících či kooperujících v jedné instituci nebo v jedné lokalitě. Pokud je komunita subjektem práva, může jít o společenství soukromoprávní nebo veřejnoprávní (obecní)“.(Matoušek, 2003a, s. 92)

Komunitní práce: „Proces pomáhající lidem, aby společnou aktivitou vyřešili problém místní komunity, případně zlepšili podmínky svého života v komunitě.“(Matoušek, 2003a, s. 94)

Komunitní přístup: „Je to přístup, který spoluvytváří participativní demokracii na té nejkonkrétnější, lokální úrovni. Těžiště jeho úspěchu je ale právě v tom, jak jej lidé dokáží vždy nově, v nových kontextech a variantách vnést do života. Komunitní přístup totiž staví na takových hodnotách, jako je naslouchání jeden druhému, vytváření příležitostí ke společné diskuzi a sdílení názorů i zážitků a na spolupráci při zvládání nesnází, při společném učení a objevování řešení.“(Kolektiv autorů, 1997, s.172)

SWOT analýza: metoda při, které je organizace, či jiný objekt zkoumání, nahlížen ze čtyř hledisek:

- Strengths – silné stránky, přednosti²⁹
- Weakness – slabé stránky, nedostatky³⁰
- Opportunities – možnosti³¹
- Threats – hrozby³²

Ve světě je tento přístup známý více než sto let, v České republice se začíná šířit od počátku 90. let. 20.století. Komunitní práce se může odehrávat v jakémkoliv sektoru, ale mezi nejčastější iniciátory komunitního plánování patří neziskové organizace, městské a obecní úřady.

²⁹<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=strength&id=zOBXHvECDCM=>

³⁰<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=weakness&id=2hNZ-6bqtBI=>

³¹<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=opportunities&id=xMhRSn4Hfas=>

³²<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=threat&id=d7VQ4g90WXg>

Proces komunitní práce je rozdělen do čtyř fází, které časově odpovídají tvorbě jeho vzniku. Nejdříve se zjišťují a analyzují potřeby či problémy zkoumaného sektoru, nejčastěji je to pomocí SWOT analýzy. Když je tato fáze hotova, přistoupí se k fázi plánování činností, poté následuje realizace zvolených činností. Posledním krokem je vyhodnocení úspěšnosti projektu.[Parafrázováno z: Matoušek, 2003b, str. 255-266]

Litoměřice

Město Litoměřice má vypracován svůj vlastní komunitní plán sociálních služeb. Nyní je aktuální již třetí komunitní plán, první probíhal v letech 2004-2006, soubor ke stažení viz³³

2. Komunitní plán probíhal v letech 2007-2009, soubor ke stažení viz³⁴

Nyní probíhá třetí komunitní plán 2010-2013, který je možné získat na vyžádání na městském úřadě v Litoměřicích. Plán je postaven na spolupráci města Litoměřic s několika partnery. Jsou to uživatelé služeb, zadavatelé sociálních služeb, veřejnost a pracovní skupiny. Pracovní skupiny k vytvoření plánu jsou čtyři a jsou zaměřeny dle oblasti zájmu na: rodinu, děti a mládež; seniory; zdravotně postižené a osoby v přechodné krizi, ohrožené drogou a etnické minority. Pro komunitní plánování byla použita SWOT analýza vzešlá z práce jednotlivých pracovních skupin a zároveň výstupní data z analýzy potřeb uživatelů sociálních služeb. Na tvorbě plánu se mohla podílet i veřejnost a to formou připomínkování. Plán byl zpracován na základě metodiky Centra komunitní práce v Ústí nad Labem a byl plně hrazen z rozpočtu města Litoměřice. V jednotlivých kategoriích byly naplánovány tyto činnosti.

- **Rodina, děti a mládež**
 - Prevence sociálně patologických jevů v rodinách, zdravé pojetí rodiny
 - Startovací byty pro mladé rodiny
 - Rozšíření a doplnění stávajících prarodinných služeb
- **Senioři**
 - Rozvoj volnočasových aktivit pro seniory

³³http://radnice.litomerice.cz/archiv/8542/1_komunitni_plan_pece_litomerice.pdf

³⁴http://radnice.litomerice.cz/archiv/8542/2_kom_plan_mesta.pdf

- Udržení a rozvoj služeb Domova seniorů
- Lékařská péče pro seniory
- **Osoby se zdravotním postižením**
 - Rozšíření a doplnění stávajících sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením
 - Vznik, rozvoj a udržení služeb pro duševně nemocné
 - Podpora bezbariérovosti v Litoměřicích
- **Osoby v přechodné krizi, ohrožené drogou a etnické menšiny**
 - Podpora integrace uživatelů služeb prevence do společnosti
 - Nárůst zdrojů z komerčního a občanského sektoru plynoucích do služeb prevence
 - Zvýšení efektivity práce sociálních pracovníků ve službách prevence
 - Zasiťování služeb v rámci prevence
- **Systémová oblast**
 - Zvýšení povědomí veřejnosti o poskytovatelích, cílových skupinách a poskytovaných sociálních službách ve městě Litoměřice
 - Aktualizace a naplňování komunitního plánu sociálních a prarodinných služeb města Litoměřice

[Zpracováno na základě třetího komunitního plánu sociálních služeb města Litoměřice na období let 2010-2013]

Komunitní plány ostatních měst viz ³⁵ a příloha č. 10.

Komunitní plánování je jednou z důležitých participačních činností, jehož prostřednictvím se občan může podílet na formování věcí veřejných. Z komunitních plánů jde zjistit velké množství informací o daném městě. Je dobrým znamením, že jedním z cílů komunitních plánů je snaha o větší zapojení veřejnosti a to právě tím, že je kladem důraz na to, aby se občané podíleli na tvorbě samotných plánů. Komunitní plány jsou ukazatelé trendů, ke kterým v sociální politice dochází.

³⁵<http://www.roudnicenl.cz/radnice-a-samosprava/komunitni-planovani.html>
<http://www.roudnicenl.cz/radnice-a-samosprava/komunitni-planovani.html>
<http://www.meulovo.cz/2-komunitni-plan-pece-na-obdobi-2009-2013/ds-1151/p1=13061>

Novinkou v rámci komunitního plánování je tzv. sladování. Jde o sladování rodinného a profesního života více³⁶. Je možné, že v nových komunitních plánech se už objeví i toto nové téma.

³⁶ www.sladovani.cz

1.7 SOCIÁLNÍ SLUŽBY PŮSOBÍCÍ V REGIONU LITOMĚŘICKA

Při popisu sociálních služeb je rozdělíme do tematických bloků, které jsou shodné s komunitním plánem služeb. Nabídku služeb každého města porovnáme navzájem a pokusíme se poukázat na případné nedostatky. Z lidského hlediska je poskytování nebo jiná činnost spojená se sociálními službami jednou z altruistických forem občanské participace.

Pojmy dle zákona 108/2006 Sb. §3

a) sociální službou činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.

e) sociálním začleňováním proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný,

f) sociálním vyloučením vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace.

Kompletní seznam organizací viz příloha č. 11.

1.7.1 SLUŽBY PRO RODINU, DĚTI A MLÁDEŽ

Dle Matouška 2005, ten rozdělil příjemce tohoto typu služeb na:

- Zneužívané, týrané a zanedbávané děti s jejich rodinami
- Osamocené rodiče
- Rodiny v rozvodu
- Mnohoproblémové rodiny
- Oběti násilí v rodině
- Riziková mládež

Nabídka sociálních služeb zaměřujících se na rodinu je v regionu na dobré úrovni. Sociální služby zaměřené na rodinu mají svůj význam v oblasti participace položený na podpoře rodiny jako celku. Pokud chceme rodinu zapojit do dění na věcech veřejných, potřebujeme, aby byla funkční. Tohoto cíle se snaží společnost dosáhnout podporou rodiny sociálními službami. Typologie služeb poskytovaných rodinám dle Matouška 2003b:

- Krizové služby
- Poradenské služby
- Vzdělávací programy
- Terapeutické služby
- Preventivní programy

V litoměřickém regionu jsou zastoupeny všechny typy sociálních služeb dle zmíněného rozdělení; viz příloha č. 11. Nabídka služeb je plně pokryta ve městě Litoměřice, v ostatních centrech nabídka klesá a mimo tato centra nebyly nalezeny žádné služby prarodinného charakteru. Za pozitivní bychom označili vznik detašovaných pracovišť, díky tomuto trendu nemusí menší města vynakládat náklady na vznik služby. Vznik detašovaných pracovišť je dobrou metodou, jak dostat potřebné služby do menších obcí a měst.

Tím, že postmoderní rodina staví svůj vznik za účelem uspokojování potřeb svých členů (převážně rodičů), stává se křehčí než v době, kdy byla rodina stavěna na náboženských a majetkových hodnotách. I přes to je rodina základní jednotkou společnosti a tato výsadní role zasluhuje ochranu a pozornost. [Parafrázováno z Matoušek 2003b, s.181-184]

Dnes má tato ochrana mnoho podob, jednou z forem je vznik a podpora prarodinných služeb. V otázce participace a rozvoje lokality mají tyto služby pozitivní dopad na zúčastněné rodiny a přes ně na celou lokalitu. Na společnost se snažím nazírat jako na propojený celek, aby byl celek funkční, musí být funkční jeho části.

1.7.2 SLUŽBY PRO SENIORY

Dle Matouška 2005: dělí péči o seniory na dva rozdílné typy, sociální práce se seniory a sociální práce s lidmi umírajícími v hospici. Seznam organizací činných v regionu viz příloha č. 11.

V rámci služeb poskytovaných seniorům převládají služby pobytového a pečovatelského charakteru. Je vhodné je doplňovat službami aktivizačního charakteru. Stáří by nemělo způsobit vyčlenění seniorů ze společnosti, naším cílem je udržet seniory aktivní a participující na veřejném životě co nejdéle. V tomto směru je hrozbou výstavba seniorských „ghett“, kde jsou senioři odříznuti od společnosti. Trendem poslední doby je, aby senioři co nejdéle zůstávali ve svém přirozeném prostředí. To vyžaduje celkovou podporu rodiny, která se má o seniora starat.

Služby pro seniory rezidenčního charakteru mají své neopomenutelné místo, avšak trend jde směrem k domácí péči. Ta podporuje vznik denních a týdenních stacionářů, klubů, vzdělávacích aktivit, domácí pečovatelské služby a domácí hospicové péče. Cílem je tedy, aby senior se vůbec nevyčlenil z veřejného života. Zároveň je potřeba sociální služby propojit se službami zdravotnickými, aby péče o seniory byla komplexní a účinná. U hospicové péče se pozornost přesouvá spíše na mírnění následků stáří a na udržení co nejvyšší kvality života.

V litoměřickém regionu je nabídka služeb pro seniory jak v hlavních centrech, tak mimo ně. Ve větších městech lze pozorovat částečný odklon od čistě rezidenčních služeb k službám alternativního charakteru, jako jsou kluby pro seniory, občanská sdružení zaměřující se na vzdělávání a dobrovolnické služby. Naopak v odlehlejších částech regionu jsou vystavěna velká zařízení, kde je o seniory postaráno, ale jsou vyloučeni z veřejného života. Do budoucna se nabízí více způsobů jak zkvalitnit služby pro seniory. Jedním z nich je výstavba menších zařízení zpět ve větších městech, dále vznik terénních služeb, které nabídnou své služby seniorům v odlehlejších oblastech. Vznik služeb, které budou podporovat rodiny, jež se rozhodnou si ponechat seniora v domácí péči a i dobrovolnické aktivity.

1.7.3 SLUŽBY PRO OSOBY S POSTIŽENÍM

Dle Matouška 2005 se tato skupina dále dělí na osoby se zdravotním znevýhodněním, osoby s mentálním postižením a duševně nemocné.

Každá z těchto skupin má svá specifická témata, ale pro téma diplomové práce jsme se rozhodli je spojit. V otázkách participace občanů s postižením fyzickým, psychickým nebo duševně nemocným najdeme společné jmenovatele.

Stejně jako u seniorů zde platí trend zmenšování počtu osob v zařízeních a za ideální stav je považována individuální péče. V sociální práci a příbuzných oborech je tlak na to, aby znevýhodnění občané byli plně zapojováni do společnosti a nedocházelo tak k sociálnímu vyloučení, jak se mnohdy stává ve velkých ústavních zařízeních.

Sociální služby pro znevýhodněné osoby se rozrůstají jak svým množstvím, tak svou různorodostí. V nabídce služeb už nejsou pouze velká ústavní zařízení, ale jsou budovány menší objekty rodinného charakteru. Vznikají služby chráněného bydlení, agentury podporovaného zaměstnávání, denní centra, sociálně-terapeutické dílny, služby osobní asistence a další typy služeb. Všechny mají podobný úkol: zvýšit kvalitu života, zapojit postižené občany do společnosti, ale zároveň i připravit společnost na jejich bezproblémové přijetí.

Jednou z podstatných změn v praxi, která se nyní začíná stávat stále běžnější praxí je navrácení způsobilosti k právním úkonům těm, kteří jí byli zbaveni. Vše se děje na základě ratifikace Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením³⁷. Na základě této úmluvy soudy přihlížejí k podporovanému opatrovnictví. Podporované opatrovnictví funguje tak, že občanům je navracena plná způsobilost k právním úkonům, ale i tak je jim soudem ustanoven opatrovník, který má nyní podpůrnou a ne rozhodovací funkci³⁸. Více informací a podrobností v rozsudku chebského soudu. Toto rozhodnutí soudu má velký význam pro možnost participace občanů s postižením, jež byli doteď vyloučení, tím, že jim byla odebrána možnost spolupodílet se na rozhodování na věcech veřejných i osobních.

³⁷ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/dokumenty/umluva-o-pravech-osob-se-zdravotnim-postizenim--70247/>

³⁸ <http://www.kvalitavpraxi.cz/res/data/015/001850.pdf>

V litoměřickém regionu je nabídka služeb pro tuto cílovou skupinu na vysoké úrovni. Opět je zde patrný trend vzniku menších služeb individuálnějšího charakteru, ty vznikají ve větších městech a pro začleňování osob s postižením do společnosti mají výsadní postavení. V regionu je to například Agentura podporovaného zaměstnávání, která pomáhá osobám se znevýhodněním se uplatnit na trhu práce. To považujeme za jeden z nejdůležitějších úkolů sociální práce, tedy zajistit těmto osobám smysluplné a přínosné trávení volného času. I zde platí, že stále existují velké domy sociální péče, které jsou situované do menších měst nebo vesnic; seznam organizací viz příloha č. 11.

Z komunitních plánů vyplývá snaha měst stát se co nejvíce bezbariérovými. Ve městě Litoměřice se již tvoří bezbariérová mapa města, kam jsou postupně zanášena další místa, která jsou bezbariérově upravena.

1.7.4 SLUŽBY PRO OSOBY V PŘECHODNÉ KRIZI, OHROŽENÉ DROGOU A ETNICKÉ MENŠINY

Do této oblasti dle Matouška 2005 spadá: sociální práce s uživateli drog, sociální práce s nezaměstnanými, sociální práce se ženami, které poskytují placené sexuální služby, sociální práce s lidmi bez přístřeší, sociální práce s uprchlíky a sociální práce s etnickými menšinami.

Osoby užívající drogy, poskytující placené sexuální služby a lidé bez přístřeší společných několik znaků a specifíků. Mezi základní znaky patří: sociální vyloučení, stigma v očích většinové společnosti, jistá míra nesnášenlivosti většinové společnosti a strach, kteří tito lidé vzbuzují ve „slušných“ občanech. Jako specifikum bychom uvedli nutnost vzniku sociálních služeb spíše terénního charakteru a nízkoprahového typu. V souvislosti s drogami, sexbyznysem a bezdomovectvím se často pojí určité druhy kriminálního chování, proto tyto osoby odmítají docházet do oficiálních organizací, kde je nutný určitý druh registrace. Sociální začleňování zpět do společnosti musí probíhat, alespoň zpočátku na anonymní úrovni.

Práce s etnickými menšinami má také svá specifika, pro nás významná otázka participace menšin na veřejném životě se pojí s přístupem většinové společnosti. Pokud tedy mají být členové etnických skupin zapojeni do veřejného života, musí je většinová společnost přijmout. V této oblasti je tedy nutné pracovat jak s etniky, tak s většinovou společností.

Do přechodné krize se může dostat kdokoliv z nás a hlavním cílem sociální práce v této oblasti je to, aby se krize nestala dlouhodobou či trvalou. Náročnost práce s touto cílovou skupinou spočívá v různorodosti typů krizí, do kterých se může každý občan dostat. Zde mají své místo sociální služby poradenského typu a krizová centra.

V litoměřickém regionu je dostatek poradenských služeb a služeb pobytového typu pro osoby v přechodné krizi. Pro uživatele drog je na celou oblast pouze jedno K-centrum a pro osoby pracující v sexbyznysu nebyly nalezeny informace o existující službě. Nedostatečná je i nabídka služeb krizového charakteru. Přehled služeb v regionu viz příloha č. 11.

V otázce participace je tedy důležité, aby osoby, jež se dostanou do obtížné životní situace, v ní setrvali co nejkratší dobu a pokud možno s co nejmenšími následky. Za ideální stav je považována situace, kdy se občané v obtížné životní situaci i nadále podílí na veřejném životě.

Pokud bychom měli celkově zhodnotit poskytování služeb v litoměřickém regionu, považovali bychom ho za uspokojivý. Kladně bychom ohodnotili množství a různorodost poskytovaných služeb. I v této sféře jsou určité nedostatky jmenovitě například absence služeb krizového charakteru nebo menší množství služeb pro etnické minority.

Rozšiřování služeb mimo čtyři hlavní centra regionu je nepochybně pozitivním jevem. I nadále je ovšem potřeba v tomto trendu pokračovat a v odlehlejších oblastech podporovat spíše služby nízkokapacitního typu, aby nedocházelo k vytváření sociálních ghett. I zde v regionu je stále mnoho velkých zařízení, v nichž žije pohromadě větší množství osob. Pokud není dostupné dobré dopravní spojení do větších měst, hrozí osobám žijícím v těchto lokalitách společenské vyloučení. Sociální služby v rámci participace umožňují občanům jak možnost participaci vytvářet tím, že jsou sami aktivní. Dále jim umožňují čerpat z participace ostatních; využíváním

služeb. I ti co služby „pouze“ využívají, mohou přispět k jejich rozvoji zpětnou vazbou, a tím mohou sami participovat na vzniku nových služeb pro ně samotné.

Kapitola byla zpracována na základě:

Třetího komunitního plánu města Litoměřice

Katalogu sociálních a prarodinných služeb města Litoměřice 2010

- oboje ke stažení³⁹

Druhého komunitního plánu města Roudnice nad Labem

Ke stažení⁴⁰

Druhého komunitního plánu města Lovosice

Ke stažení⁴¹

Poznámka:

- v regionu se nachází 22 organizací zaměřujících se na rodinu.
- v regionu se nachází 25 organizací zaměřujících se na seniory.
- v regionu se nachází 24 organizací zaměřujících se na osoby s postižením.
- v regionu se nachází 7 organizací zaměřujících se na osoby v přechodné krizi, ohrožené drogou a etnické menšiny.

³⁹<http://radnice.litomerice.cz/komunitniplan.html>

⁴⁰<http://www.roudnice.cz/radnice-a-samosprava/komunitni-planovani.html>

⁴¹<http://www.meulovo.cz/mapa-socialnich-a-zdravotnich-sluzeb-aktualizace-2009/d-6305/query=slu%C5%BEby+pro+rodiny>
<http://www.steti.cz/content/view/365/184/>

1.8 PARTICIPAČNÍ ČINNOST A JEJÍ DOPADY NA ROZVOJ LOKALITY

V této kapitole se budeme zabývat tím, jak určitý druh participace rozvíjí či ovlivňuje lokalitu litoměřického regionu. Participace může mít i negativní dopad na lokalitu nebo může zhoršovat dosavadní stav. Např. Sdružování členů extrémistických hnutí nepovažují za rozvoj, i když je to také druh občanské participace. V této kapitole se budu věnovat pozitivním vlivům občanské participace na danou lokalitu.

1.8.1 SHRNUTÍ POZNATKŮ Z KAPITOLY 1.6

Všechny činnosti lidské společnosti participaci nevyjímaje jsou propojeným souborem. Míra zaměstnanosti či nezaměstnanosti, a tedy to jaké možnosti získání zaměstnání jsou v regionu dostupné má na lokalitu velký dopad. Dostatek pracovních míst považujeme za jeden ze základních prvků pozitivního rozvoje lokality. Podpora trhu práce, vznik agentur práce, vznik agentur podporovaného zaměstnávání to jsou jen některé z činností, kterými se dá zaměstnanost podporovat.

Kulturní, zdravotnické, sportovní a školské činnosti mohou rozvíjet lokalitu z hlediska celospolečensky vhodného trávení volného času. Jestliže bude nabídka v těchto oblastech nízká a nekvalitní, budou mít obyvatelé tendence vyhledávat ji v jiných regionech nebo se například sportu nebudou věnovat vůbec. Každá z tohoto typu činností také utváří celkové klima v regionu, a tím ovlivňuje spokojenost obyvatel. Zároveň každé zařízení vytváří pracovní místa, a tak podporuje zaměstnanost v regionu.

Ekologicko-participační činnosti mají také vliv na lokalitu. Zájem lidí o ekologické otázky může i fyzicky ovlivnit ráz krajiny (např. výstavba továrny). Možnost obyvatel participovat na ekologickém dění dopadá na lokalitu buď tím, že obyvatelé jsou sami aktivní nebo jiným aktivitu nedovolují. Máme tedy možnost být sami aktivní – sběr odpadů, třídění odpadů, koupě ekologických výrobků, omezení jízdy automobilem atd. Nebo se občané mohou vzbouřit a snažit se neekologickou činnost odvrátit – viz výše zmiňovaný případ pálení ostravských kalů.

Volební chování obyvatel je jedním z dalších faktorů, jež dopadají na danou lokalitu. Každá strana deklaruje určité priority, kterým se chce v případě vítězství ve volbách věnovat. Podle toho, které straně dáme hlas, se hlásíme k jejím prioritám, a tím ovlivňujeme směr, kterým se bude lokalita dále ubírat.

Vznik komunitního plánování je přelomovým okamžikem pro občany, pokud mají zájem se podílet na utváření jejich regionu. Komunitní plánování nepochybně rozvíjí a působí na každou lokalitu, ve které je uplatňováno. Umožňuje tvorbu a vznik uceleného a vyrovnaného systému sociálních služeb, zapojuje občany na místní úrovni a dává jim možnost spolurozhodovat o svém regionu.

1.8.2 SHRNU TÍ POZNATKŮ Z KAPITOLY 1.7

Vznik sociálních služeb a výsledek jejich činností dopadá na lokalitu kladně. Je to jeden z prostředků, který můžeme používat k rozvoji lokality a s jehož pomocí můžeme řídit dopady na ni. Považujeme za vhodné nahlížet na služby v rámci jejich dopadu na lokalitu celkově a již je nedělit podle cílových skupin, kterým se věnují. V této kapitole je rozdělíme na preventivní, jež mají zabraňovat vzniku sociálních událostí, které by mohly vést k sociálnímu vyloučení občanů. Dále na služby poradensko-aktivizační, jež mají občany podporovat v činnosti a poté na služby pečovatelské, jejichž úkolem by mělo být udržet co nejvyšší míru společenského zapojení obyvatel.

U oblastí, kde bude dostatečné množství služeb, jež budou vyváženě zastoupené, můžeme očekávat rozvinutou občanskou společnost. Tato společnost bude zapojovat všechny své členy včetně těch, kteří mohou momentálně být v krizi.

Za zmínku stojí i stručná informace o financování participace. Z jakých prostředků je financována občanská participace? Občanská participace mimo státní sektor (rozuměj neziskové organizace) se dle Tomeš 2009 str. 166; „*Nestátní subjekt, např. dobrovolná organizace, financuje svoji činnost z vlastních prostředků, jimiž jsou členské příspěvky, dary, výtěžky ze sbírek, příjmy od sponzorů.*“

Občanská participace je financována z veřejných peněz (státní dotace, příspěvky města, dotace a granty). Stát přikládá určitým situacím nebo cílovým

skupinám důležitost a následně na ně vyčlení finanční prostředky. Na ty situace a cílové skupiny, které nejsou v hlavním zájmu státu je nutné finance sehnat jinak. Mohou to být formy různých sbírek, sponzorských darů atd. Pokud se lidé sami dobrovolně rozhodnout finančně přispět, je to z jejich strany významný krok pro občanskou participaci. Rozvoj lokality od obyvatel, kteří v ní přímo žijí, je tím správným směrem.

2. VÝZKUMNÁ ČÁST

V praktické části diplomové práce se věnujeme výzkumu, který navazuje na teoretickou část práce. Výzkum spočívá v dotazníkovém šetření v regionu města Litoměřice, jehož případovou studii zpracováváme. Praktická část práce je zaměřena na participační procesy v regionu Litoměřicka a jejich dopad na členy této komunity. Ve výzkumu jsou použity závěry z teoretické části, kde jsem provedla výčet nejdůležitějších organizací v dané oblasti a jejich stručnou charakteristiku. Výzkum hledá spojitost mezi občanskou participací a pohlavím, mezi občanskou participací a věkem a mezi občanskou participací a vzděláním. Na základě těchto spojitostí stanovujeme tři hlavní výzkumné otázky.

První výzkumná otázka zní: Jak ovlivňuje občanskou participaci pohlaví obyvatelstva v regionu Litoměřicka?

Druhá výzkumná otázka zní: Jak ovlivňuje věk participaci obyvatelstva v regionu Litoměřicka?

Třetí výzkumná otázka zní: Jak ovlivňuje vzdělání participaci obyvatelstva v regionu Litoměřicka?

Pomocí takto položených výzkumných otázek určíme, jak zkoumané faktory, v našem případě jsou to pohlaví, věk a vzdělání, ovlivňují občanskou participaci na věcech veřejných v dané oblasti.

Občanskou participací pro potřeby práce dle definice je myšleno: členství v organizacích nevýdělečného charakteru, účast na politickém dění v komunitě a osobní zájem jednotlivce o své okolí. Mezi participačně činné občany řadíme zároveň i ty, jež jsou členy nebo uživateli služeb a sdružení. Tato myšlenka funguje i v rámci komunitního plánování, kde je zapojena tzv. triáda: zadavatel, poskytovatel a uživatel. Na rozvoj a vznik participace lze nahlížet ze dvou úhlů. První je ten, že tam, kde se nachází nabídka, bude i poptávka a druhý je opačný. Tedy ten, že tam, kde je poptávka nalezneme i nabídku. Pro výzkum občanské participace zahrnujeme oba úhly pohledu. Proto za jeden z nosných prvků participace považujeme organizace, které vytvářejí nabídku. Tak zároveň jako participační složku zahrnujeme i občany, kteří se „poptávají“ po participaci například v podobě vzniku jim potřebných služeb, zájmových sdružení a po možnosti zapojování ve své komunitě. Tím se stávají jednou z nosných složek rozvoje participace ve společnosti i ti, kteří z participace následně mohou čerpat.

Šetření probíhá pomocí dotazníku a výzkumný vzorek je sestaven metodou kvótního výběru. Snaha o tuto metodu probíhá pod tlakem na to, že kvótní výběr je složitý a tedy je svým způsobem nemožné úplně dodržet pravidla tohoto výzkumu. Při realizaci výzkumu si uvědomujeme riziko reálného zkreslení dané kvóty, které bylo dáno podmínkami našeho terénního výzkumu, hlavně technikou sběru dotazníku tzn.: sběr pouze na určitých místech určitou hodinu, které tak může eliminovat některé skupiny obyvatel.

Pro zodpovězení výzkumných otázek volíme pro svůj vzorek hodnoty pohlaví, věku a dosaženého vzdělání. Celkový počet respondentů je 200 a zvolené hodnoty jsou poměrně přepočítány z celkového vzorku populace a aplikovány na daný vzorek.

Každá otázka z dotazníku je zpracována samostatně a také samostatně vyhodnocena. Vyhodnocení je složeno z grafického znázornění odpovědí a následně slovního shrnutí a případného závěru, ke kterému je dospěno. Zároveň na konci dotazníku je celkové shrnutí, k němuž po ukončení výzkumu dospíváme.

2.1 STANOVENÍ VZORKU

Pro stanovení vzorku vyhledáváme data, která platí pro litoměřický okres a poměrně je přepočítáváme na náš vzorek. Data nám poskytuje litoměřická pobočka Českého statistického úřadu.

V době našeho terénního šetření ještě nejsou vyhodnoceny výsledky ze sčítání lidu, které proběhlo v roce 2011. Musíme se tedy spokojit s výsledky ze sčítání z roku 2001. U některých hodnot získáváme hodnoty novější. U každé hodnoty je zaznamenáno, z jaké doby informace pocházejí.

2.2 VÝPOČET VZORKU

2.2.1 POMĚR MUŽŮ A ŽEN V OKRESE LITOMĚŘICE

Jako první hodnotu rozdělení respondentů volíme hodnotu pohlaví. Tyto údaje jsou z platné k 31. 12. 2010 pro okres Litoměřice. Počet obyvatel je uveden v tisících obyvatel. Celkově se v okrese Litoměřice nachází 117 941 obyvatel. Když odečteme věkovou kategorii od 0 do 15 let, která není do výzkumu zahrnuta, dostaneme tato data: viz příloha č. 12.

2.2.2 VĚKOVÉ ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA OKRESU LITOMĚŘICE

Jako druhou hodnotu rozdělení respondentů volíme hodnotu věku. Tyto údaje jsou z platné k 31. 12. 2010 pro okres Litoměřice. Pro potřeby terénního šetření rozdělujeme obyvatele do 4 věkových kategorií, jsou to tyto:

- 15 – 26: kategorie mladistvých, předpoklad studia nebo počátků pracovní kariéry
- 27 – 39: kategorie mladých dospělých, předpoklad pracovní kariéry a zakládání rodiny
- 40 – 59: kategorie dospělých, předpoklad pracovní kariéry a vybudovaného zázemí
- 60 – 100: kategorie seniorů, předpoklad ukončování kariéry a ujímání se prarodičovské role

Pro potřeby výzkumu nám nepřišlo vhodné zkoumat nižší věkovou hodnotu než je 15let. Je tedy z výzkumu vyřazena.

K postupnému třídění vzorku bude vždy použita předcházející hodnota.

a) muži

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že potřebujeme 98 mužů-respondentů, ti nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik mužů konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

b) ženy

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že potřebujeme 102 žen-respondentek, ty nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik žen konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Detailnější výpočet viz příloha č. 12.

2.2.3 VZDĚLANOSTNÍ ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA OKRESU LITOMĚŘICE

Jako třetí hodnotu rozdělení respondentů volíme hodnotu vzdělání. Tyto údaje jsou platné k 31. 12. 2010 pro Ústecký kraj. Data konkrétně litoměřického okresu jsou dostupná pouze z roku 2001. Po uvážení se rozhodujeme použít novější data, ač platná pro celý kraj než starší data okresu. V otázce vzdělání vycházíme z tohoto zdroje⁴²

V rámci terénního výzkumu jsme pro hodnotu vzdělání zvolili tyto 4 kategorie:

- Základní vzdělání: základní a nedokončené základní vzdělání
- Středoškolské vzdělání bez maturity: výuční obory a obory nezakončené maturitní zkouškou
- Středoškolské vzdělání s maturitou: gymnázia, specializované střední školy
- Vysokoškolské vzdělání: vyšší odborné, bakalářské, magisterské a vyšší

Pozn. Kategorii nedokončené základní vzdělání jsem umístila pod základní vzdělání, jelikož počet těchto respondentů by v určitých skupinách nedosáhl ani jedné.

Pro muže platí toto procentuální rozdělení v nejvyšším dosaženém vzdělání:

- Základní: 17,2%
- Středoškolské bez maturity: 49%
- Středoškolské s maturitou: 25,4%
- Vysokoškolské: 8,3%

⁴²<http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/3115-11>

Pro ženy platí toto procentuální rozdělení v nejvyšším dosaženém vzdělání:

- Základní: 27,1%
- Středoškolské bez maturity: 31,4%
- Středoškolské s maturitou: 34,3%
- Vysokoškolské: 6,9%

Detailnější rozpracování viz příloha č. 12.

2.3 TABULKY

Pro přehlednost je vzorek dán do dvou tabulek podle pohlaví.

2.3.1 MUŽI

Tabulka č. 7 zjištěný vzorek muži

- zdroj – výpočet vzorku viz příloha č. 12

	15 – 26 LET	27 – 39 LET	40 – 59 LET	60 – 100 LET	CELKEM
ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	3	4	6	4	17
STŘEDNÍ BEZ MATURITY	9	12	15	11	47
STŘEDNÍ S MATURITOU	5	7	8	6	26
VYSOKOŠKOLSKÉ	1	2	3	2	8
CELKEM	18	25	32	23	98

2.3.2 ŽENY

Tabulka č. 8 zjištěný vzorek ženy

- zdroj – výpočet vzorku viz příloha č. 12

	15 – 26 LET	27 – 39 LET	40 – 59 LET	60 – 100 LET	CELKEM
ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	5	6	8	8	27
STŘEDNÍ BEZ MATURITY	5	8	10	10	33
STŘEDNÍ S MATURITOU	6	8	10	11	35
VYSOKOŠKOLSKÉ	1	2	2	2	7
CELKEM	17	24	30	31	102

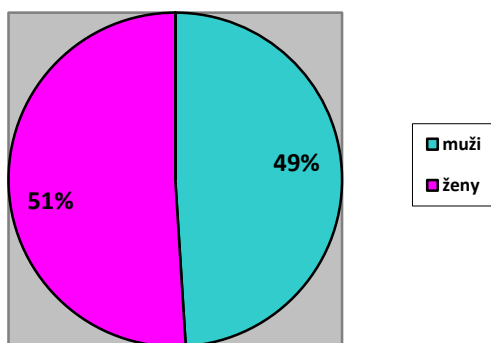
2.4 ZPRACOVÁNÍ DOTAZNÍKU

Jako techniku sběru dat volíme dotazník. Dotazník má 15 otázek, každá otázka je graficky a slovně zpracována. Celé znění dotazníku viz příloha č. 13.

2.4.1 OTÁZKA Č. 1

V první otázce je výzkumný vzorek rozdělen podle hodnoty pohlaví.

Rozložení vzorku – pohlaví

Graf č. 1

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou určena tato data.

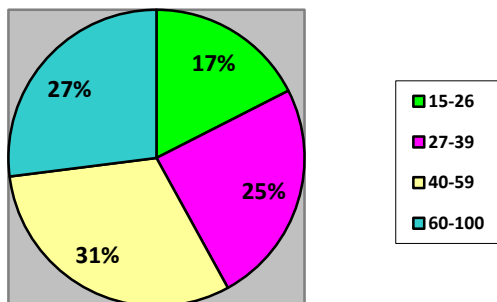
49% neboli 98 respondentů jsou muži.

51% neboli 102 respondentek jsou ženy. Pozn. Viz výpočet vzorku

2.4.2 OTÁZKA Č. 2

V druhé otázce je vzorek rozdělen podle hodnoty věku.

Rozložení vzorku – věk

Graf č. 2

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou určena tato data.

18% neboli 35 respondentů je ve věku 15-26 let.

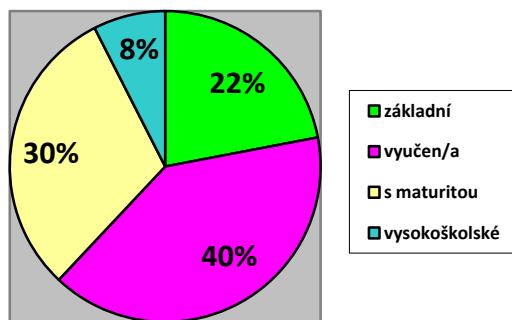
25% neboli 49 respondentů je ve věku 27-39 let.

30% neboli 62 respondentů je ve věku 40-59 let.

27% neboli 54 respondentů je ve věku 60-100 let. Pozn. Viz výpočet vzorku

2.4.3 OTÁZKA Č. 3

Ve třetí otázce je vzorek rozdělen podle hodnoty vzdělání.

Graf č. 3

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou určena tato data.

22% neboli 44 respondentů má základní vzdělání.

39% neboli 80 respondentů má vzdělání středoškolské bez maturity.

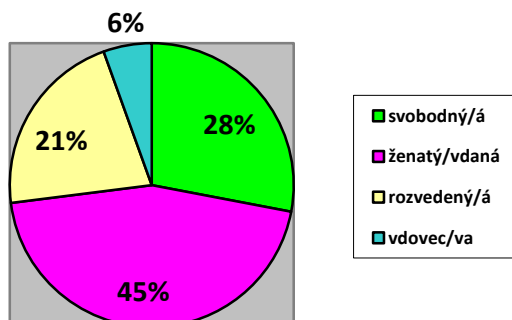
31% neboli 61 respondentů má vzdělání středoškolské s maturitou.

8% neboli 15 respondentů má vysokoškolské vzdělání. Pozn. Viz výpočet vzorku.

2.4.4 OTÁZKA Č. 4

Ve čtvrté otázce jsou respondenti tázáni na svůj rodinný stav.

Rozložení vzorku – rodinný stav

Graf č. 4

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

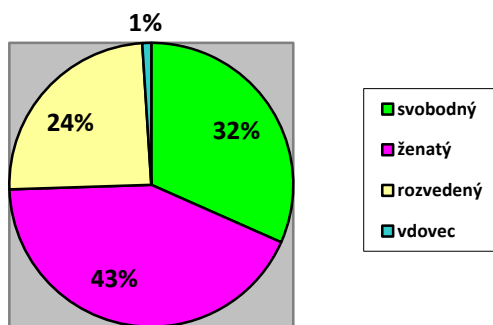
26% neboli 56 respondentů uvedlo, že jsou svobodní.

44% neboli 90 respondentů uvedlo, že žijí v manželském svazku.

22% neboli 43 respondentů uvedlo, že je rozvedených.

6% neboli 11 respondentů uvedlo, že je ovdovělých.

Rozložení vzorku – rodinný stav/muži

Graf č. 5

Z celkového počtu 98 mužů respondentů byla zjištěna tato data.

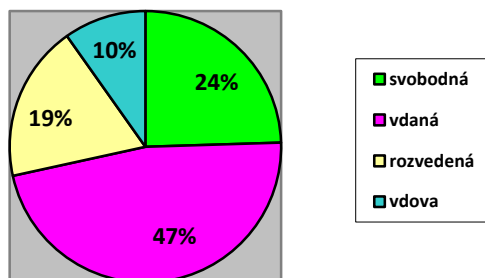
32% neboli 31 respondentů uvedlo, že jsou svobodní.

43% neboli 42 respondentů uvedlo, že jsou ženatí.

24% neboli 24 respondentů uvedlo, že jsou rozvedení.

1% neboli 1 respondent uvedl, že je ovdovělý.

Rozložení vzorku – rodinný stav/ženy

Graf č. 6

Z celkového počtu 102 žen respondentek jsou zjištěna tato data.

25% neboli 25 respondentek uvedlo, že jsou svobodné.

46% neboli 48 respondentek uvedlo, že jsou vdané

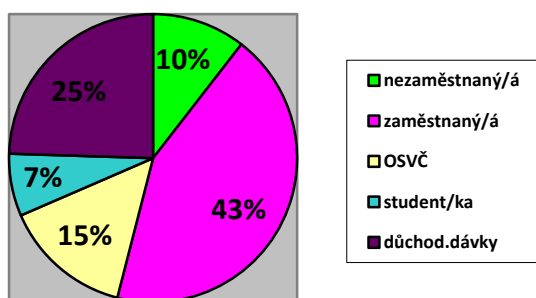
19% neboli 19 respondentek uvedlo, že jsou rozvedené.

10% neboli 10 respondentek uvedlo, že jsou ovdovělé.

2.4.5 OTÁZKA Č. 5

V páté otázce jsou respondenti tázáni na své povolání.

Rozložení vzorku – povolání

Graf č. 7

Z celkového počtu 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

11% neboli 21 respondentů uvedlo, že jsou nezaměstnaní.

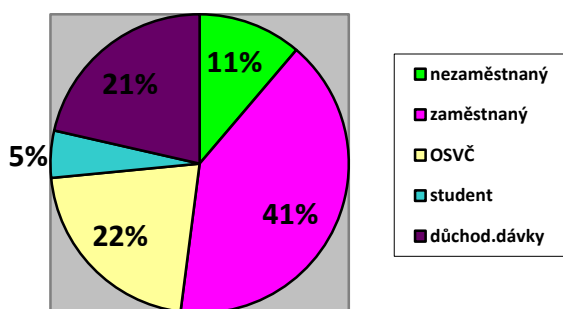
43% neboli 87 respondentů uvedlo, že pracuje v zaměstnaneckém poměru.

15% neboli 29 respondentů uvedlo, že jsou osoby samostatně výdělečně činné.

7% neboli 14 respondentů uvedlo, že studují.

24% neboli 49 respondentů pobírá dávky z důchodového pojištění.

Rozložení vzorku – povolání/muži

Graf č. 8

Z celkového počtu 98 mužů respondentů jsou zjištěna tato data.

11% neboli 11 respondentů uvedlo, že jsou nezaměstnaní.

42% neboli 40 respondentů uvedlo, že pracují v zaměstnaneckém poměru.

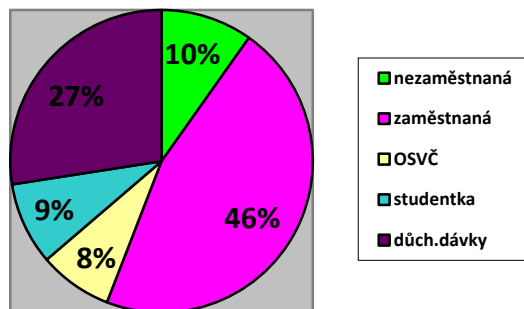
21% neboli 21 respondentů uvedlo, že jsou samostatně výdělečně činní.

5% neboli 5 respondentů uvedlo, že studují.

21% neboli 21 respondentů uvedlo, že pobírají dávky z důchodového pojištění.

U dvou respondentů je zjištěn souběh činností a to souběh zaměstnaneckého poměru a čerpání z dávek důchodového pojištění.

Rozložení vzorku – povolání/ženy

Graf č. 9

Z celkového počtu 102 žen respondentek jsou zjištěna tato data.

10% neboli 10 respondentek uvedlo, že jsou nezaměstnané.

46% neboli 47 respondentek uvedlo, že pracuje v zaměstnaneckém poměru.

8% neboli 8 respondentek uvedlo, že jsou samostatně výdělečně činné.

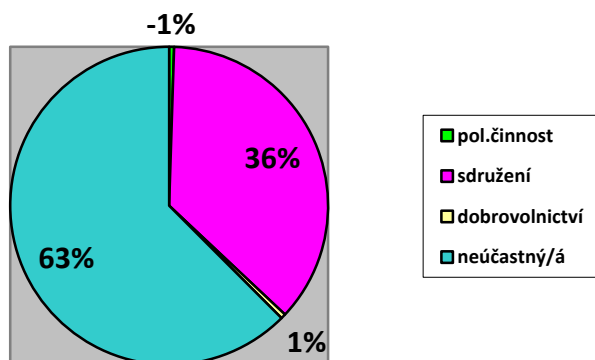
9% neboli 9 respondentek uvedlo, že studují.

27% neboli 28 respondentek uvedlo, že pobírá dávky z důchodového pojištění.

U pěti respondentek je zjištěn souběh činností a to u třech souběh zaměstnaneckého poměru a čerpání dávek z důchodového pojištění, u jedné status studentky s čerpáním dávek z důchodového pojištění a u jedné samostatně výdělečně činná činnost s čerpáním dávek z důchodového pojištění.

2.4.6 OTÁZKA Č. 6

V šesté otázce jsou respondenti tázáni na svou aktivitu ohledně dění ve městě. Je zjišťováno, zda jsou respondenti aktivní v oblasti politiky, zájmových sdružení a dobrovolnictví. Je zaznamenána i kategorie, kdy se neúčastní na dění ve městě. U zájmových sdružení je zjišťováno, zda jsou pořadatelé, účastníci či klienti a případně v kolika organizacích. Rozdíl mezi účastníkem a klientem je v tom, že účastník je členem sdružení, zatímco klient využívá jeho služeb.

Rozložení vzorku – aktivita**Graf č. 10**

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

1% neboli 1 respondent uvedl, že je politicky aktivní.

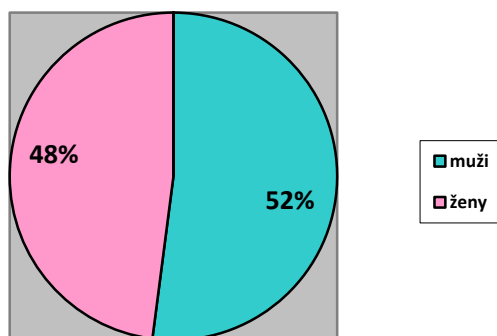
36% neboli 73 respondentů uvedlo, že jsou aktivní v rámci zájmových sdružení.

1% neboli 1 respondentka uvedla, že je aktivní jako dobrovolnice.

62% neboli 125 respondentů uvedlo, že nejsou nijak aktivní.

Komentář: z výše zjištěného vyplývá, že určitým způsobem participuje zhruba třetina občanů. Aktivita občanů v litoměřickém regionu je převážně postavena na participaci v rámci zájmových sdružení. Dobrovolnická a politická aktivita je zastoupena minimálně. Celkově můžeme výsledky výzkumu shrnout takto: je potřeba obecně podporovat občany k participaci a to zvláště v oblasti politické a dobrovolnické.

Dále se budeme zabývat detailnějším vyhodnocením těch respondentů, kteří odpověděli, že jsou aktivní formou členství či pobírání služeb zájmových sdružení.

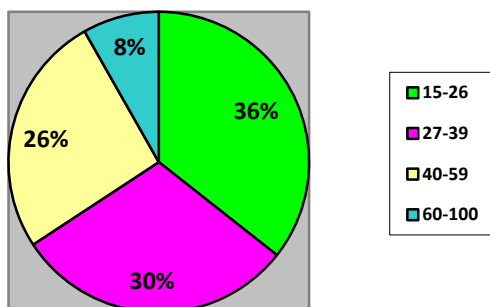
Rozložení vzorku – aktivita: muži/ženy**Graf č. 11**

Z celkového vzorku 73 respondentů byla zjištěna tato data.

52% neboli 38 respondentů jsou muži.

48% neboli 35 respondentek jsou ženy.

Rozložení vzorku – aktivita/věk

Graf č. 12

Z celkového vzorku 73 respondentů jsou zjištěna tato data.

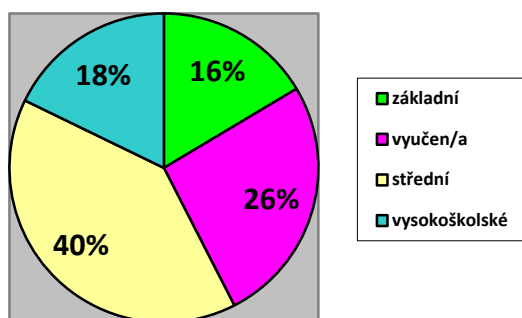
36% neboli 26 respondentů je ve věkovém rozmezí 15-26 let. Z toho 15 mužů a 11 žen.

30% neboli 22 respondentů je ve věkovém rozmezí 27-39 let. Z toho 10 mužů a 12 žen.

26% neboli 19 respondentů je ve věkovém rozmezí 40-59 let. Z toho 9 mužů a 10 žen.

8% neboli 6 respondentů je ve věkovém rozmezí 60-100 let. Z toho 4 muži a 2 ženy.

Rozložení vzorku – aktivita/ vzdělání

Graf č. 13

Z celkového vzorku 73 respondentů byla zjištěna tato data.

16% neboli 12 respondentů má základní vzdělání. Z toho 5 mužů a 7 žen.

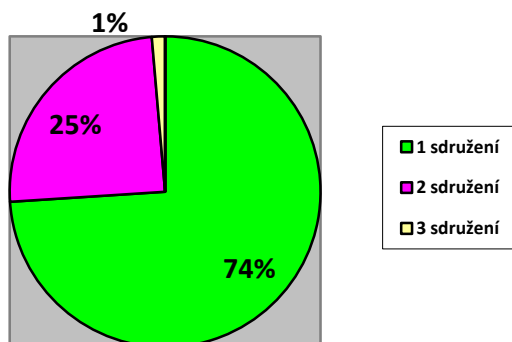
26% neboli 19 respondentů má vyučnický list. Z toho 12 mužů a 7 žen.

40% neboli 29 respondentů má maturitu. Z toho 14 mužů a 15 žen.

18% neboli 13 respondentů má vysokoškolské vzdělání. Z toho 7 mužů a 6 žen.

Rozložení vzorku – počet sdružení

Další zjišťovanou hodnotou je počet organizací, ve kterých jsou obyvatelé aktivní.

Graf č. 14

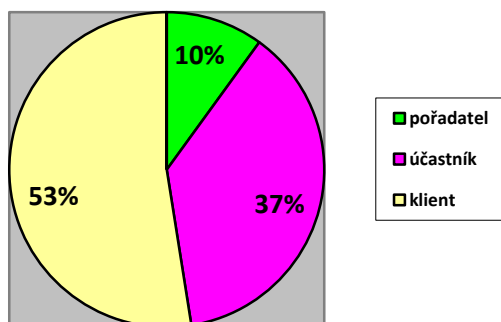
Z celkového vzorku 73 respondentů jsou zjištěna tato data.

74% neboli 54 respondentů je členem jednoho sdružení.

25% neboli 18 respondentů jsou členy dvou sdružení.

1% neboli 1 respondent je členem tří sdružení.

Rozložení vzorku – pořadatel/účastník/klient

Graf č. 15

Z celkového vzorku 73 respondentů jsou zjištěna tato data.

10% neboli 12 respondentů jsou pořadatelé v zájmových sdruženích.

38% neboli 45 respondentů jsou účastníci v zájmových sdruženích.

52% neboli 63 respondentů jsou klienti zájmových sdružení.

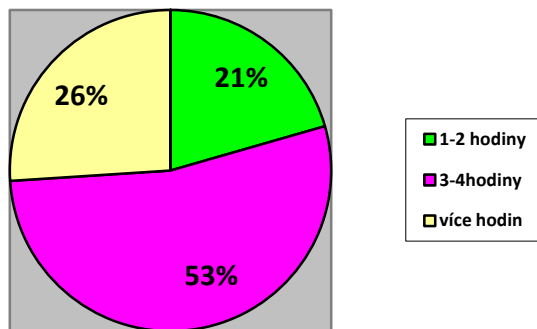
Z výsledků vyplývá, že většina respondentů zaujímá ve sdružení více rolí.

Komentář: z výše zjištěného vyplývá, že pohlaví není určujícím faktorem pro participaci v rámci zájmových sdružení. Věk je určujícím faktorem pro participaci v rámci zájmových sdružení – se zvyšujícím se věkem aktivita občanů klesá. Vzdělání je určujícím faktorem při participaci občanů v rámci zájmových sdružení – se zvyšujícím se vzděláním aktivita stoupá (porovnáno s grafem číslo 3 – celkové zastoupení jednotlivých kategorií vzdělání ve vzorku). Respondenti jsou nejčastěji aktivní v jednom sdružení a většina respondentů zastává ve sdruženích více druhů rolí. Participace občanů v zájmových sdruženích je vysoká a v této oblasti bychom se měli snažit tuto úroveň udržovat.

2.4.7 OTÁZKA Č. 7

V sedmé otázce jsou respondenti dotazováni, kolik hodin týdně věnují svým aktivitám. Pokud respondenti nevykonávají žádnou aktivitu, jsou tázáni na to, kolik hodin týdně jsou případnou aktivitou ochotni trávit.

Rozložení vzorku – aktivní

Graf č. 16

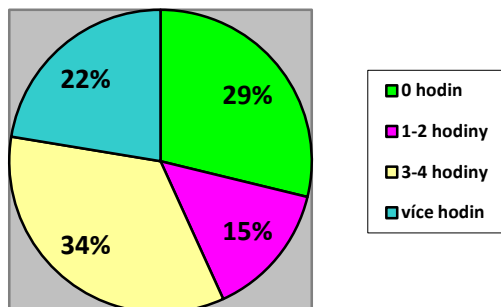
Z celkového počtu 75 respondentů jsou zjištěna tato data.

21% neboli 16 respondentů tráví aktivitami 1 až 2 hodiny týdně.

53% neboli 39 respondentů tráví aktivitami 3 až 4 hodiny týdně.

26% neboli 20 respondentů tráví aktivitami více jak 4 hodiny týdně.

Nulová aktivita nebyla do grafu zanesena, jelikož u aktivních respondentů je nutný předpoklad alespoň jedné hodinové aktivity.

Rozložení vzorku – neaktivní

Graf č. 17

Z celkového vzorku 125 respondentů jsou zjištěna tato data.

29% neboli 36 respondentů není ochotno vykonávat žádnou aktivitu.

14% neboli 18 respondentů je ochotno aktivitou trávit 1 až 2 hodiny týdně.

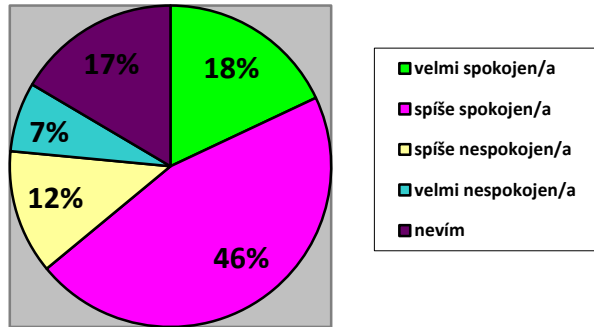
35% neboli 43 respondentů je ochotno aktivitou trávit 3 až 4 hodiny týdně.

22% neboli 28 respondentů je ochotno aktivitou trávit více jak 4 hodiny týdně.

Komentář: z těch respondentů, kteří jsou aktivní již nyní, tráví aktivitami nejčastěji tři až čtyři hodiny týdně. Skupiny s jednou hodinou a více jak čtyřmi hodinami týdně jsou vyrovnané. Více jak polovina respondentů nevykonává žádnou aktivitu. Tito respondenti dále odpovídají, kolik hodin týdně by byli ochotni aktivitám věnovat, pokud by se k tomu rozhodli. Určité procento respondentů odmítá jakoukoliv aktivitu. Celkově můžeme výsledky výzkumu shrnout takto: je potřeba občany dále a více motivovat k participačním aktivitám. Další výzkumný potenciál se nachází v oblasti neaktivních občanů – co brání být aktivní těm, kteří uvádějí ochotu aktivními býti.

2.4.8 OTÁZKA Č. 8

V osmé otázce jsou respondenti tázáni, zda jsou spokojeni s množstvím a kvalitou informací, o tom co se kolem nich ve městě děje.

Graf č. 18

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

18% neboli 36 respondentů odpovědělo, že jsou velmi spokojeni s množstvím a kvalitou informací, které souvisejí s děním ve městě.

45% neboli 92 respondentů odpovědělo, že jsou spíše spokojeni s množstvím a kvalitou informací, které souvisejí s děním ve městě.

13% neboli 25 respondentů odpovědělo, že jsou spíše nespokojeni s množstvím a kvalitou informací, které souvisejí s děním ve městě.

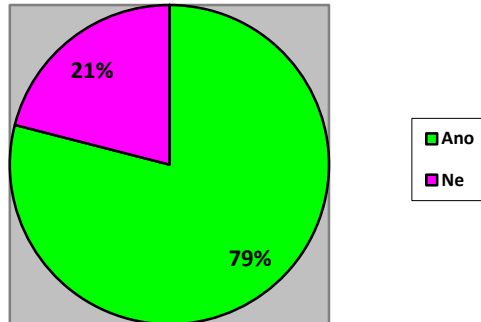
7% neboli 14 respondentů odpovědělo, že jsou velmi nespokojeni s množstvím a kvalitou informací, které souvisejí s děním ve městě.

17% neboli 33 respondentů odpovědělo, že neví nebo se nezajímají o to, zda mají informace o tom, co se kolem nich ve městě děje.

Komentář: z výše zjištěného vyplývá, že většina občanů je spokojena s úrovní informací o dění ve městě. To, že jsou spokojeni, předpokládá, že informace shánějí či se k nim v uspokojivém množství dostávají. Mohou tedy a uspokojují tímto způsobem svůj participační zájem.

2.4.9 OTÁZKA Č. 9

V deváté otázce jsou respondenti tázáni na to, zda se účastní kulturních, společenských, sportovních nebo jiných akcí, které se konají ve městě Litoměřice.

Graf č. 19

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

79% neboli 158 respondentů se účastní.

21% neboli 42 respondentů se neúčastní.

126 respondentů se účastní kulturních akcí.

115 respondentů se účastní sportovních akcí.

89 respondentů se účastní společenských akcí

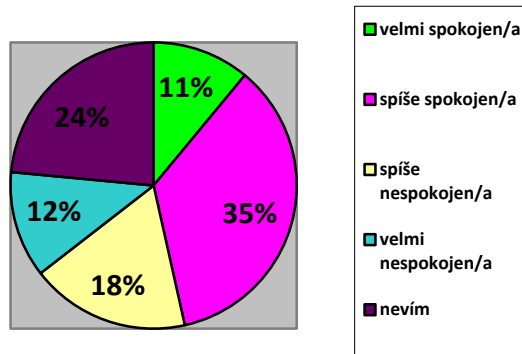
4 respondenti se účastní politických akcí.

2 respondenti sdělují, že se účastní akce Deset problémů města Litoměřic.

Komentář: z výše zjištěného vyplývá, že více jak tři čtvrtiny respondentů jsou účastní na akcích pořádaných ve městě Litoměřice. Vysoce zastoupené jsou kulturní, sportovní a společenské akce. U politických akcí je účast nízká – v této oblasti by bylo vhodné na občany pozitivně působit.

2.4.10 OTÁZKA Č. 10

V desáté otázce jsou respondenti tázáni na svou spokojenost s politickou reprezentací města.

Graf č. 20

Z celkového počtu 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

11% neboli 22 respondentů je s politickou reprezentací velmi spokojeno.

35% neboli 71 respondentů je s politickou reprezentací spíše spokojeno.

18% neboli 36 respondentů je s politickou reprezentací spíše nespokojeno.

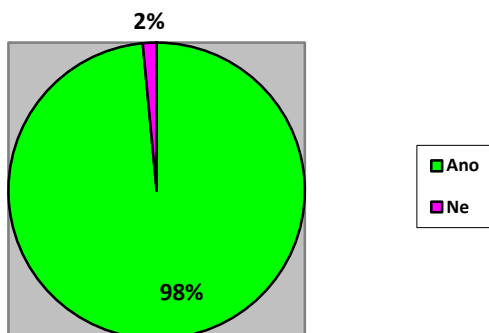
12% neboli 24 respondentů je s politickou reprezentací velmi nespokojeno.

24% neboli 47 respondentů neví, zda jsou spokojeni či nespokojeni s politickou reprezentací.

Komentář: z výše zjištěného vyplývá, že zhruba polovina občanů je velmi nebo spíše spokojena s politickou reprezentací ve městě. Čtvrtina respondentů je velmi či spíše nespokojena a čtvrtina neví, zda je s politickou reprezentací spokojena. Celkově bychom výsledky výzkumu mohli shrnout takto: tři čtvrtiny respondentů mají vytvořený názor na politickou reprezentaci města. Z tohoto můžeme předpokládat, že ti respondenti, kteří mají vytvořený názor, si ho vytvořili na základě získaných informací. Získávání těchto informací můžeme považovat za projevení aktivního zájmu - tudíž participaci.

2.4.11 OTÁZKA Č. 11

V jedenácté otázce jsou respondenti dotazováni, zda využívají služby poskytované v regionu města Litoměřice.

Graf č. 21

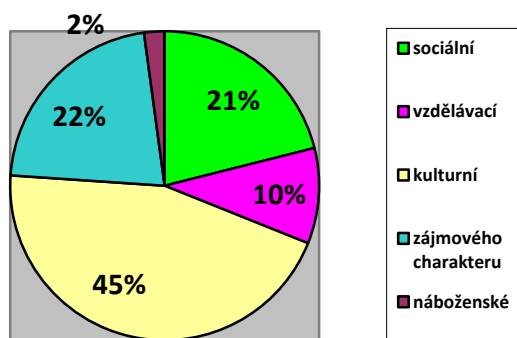
Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

98% neboli 197 respondentů odpovědělo, že využívají poskytované služby.

2% neboli 3 respondenti odpověděli, že nevyužívají poskytované služby.

2.4.12 OTÁZKA Č. 12

Ve dvanácté otázce jsou respondenti tázáni, jaké typy služeb využívají.

Graf č. 22

Z celkového vzorku 197 respondentů jsou zjištěna tato data.

21% neboli 59 respondentů uvedlo, že využívá sociální služby.

10 % neboli 28 respondentů uvedlo, že využívá vzdělávací služby.

45 % neboli 126 respondentů uvedlo, že využívá kulturní služby.

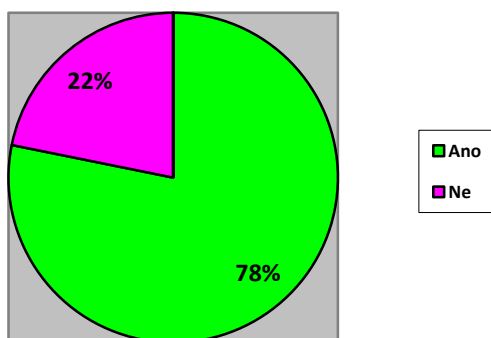
22% neboli 61 respondentů uvedlo, že využívá služby zájmového charakteru.

2 % neboli 6 respondentů uvedlo, že využívají náboženské služby.

Komentář: kategorie jiné nebyla do grafu zanesena, jelikož 197 respondentů uvedlo, že využívá službu: svoz komunálního odpadu a graf by se zkreslil. Žádný respondent neuvádí jinou další službu. Z výše zjištěného vyplývá, že respondenti využívají široké spektrum nabízených služeb, někteří využívají více druhů služeb naráz. Tato čísla ukazují míru zapojení a aktivitu respondentů v rámci zkoumaného regionu.

2.4.13 OTÁZKA Č. 13

V otázce 13 jsou respondenti tázáni, zda jsou spokojeni se službami, které využívají.

Graf č. 23

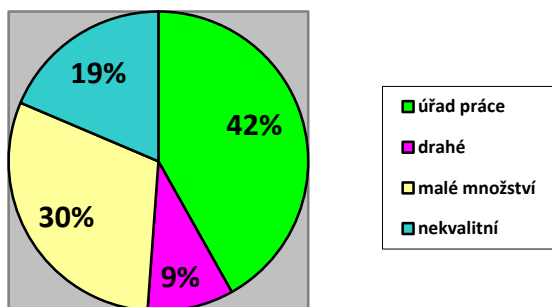
Z celkového vzorku 197 respondentů jsou zjištěna tato data.

78% neboli 154 respondentů uvedlo, že jsou spokojeni s čerpanými službami.

22% neboli 43 respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni s čerpanými službami.

2.4.14 OTÁZKA Č. 14

Ve čtrnácté otázce jsou respondenti tázáni, proč nejsou spokojeni s čerpanými službami. Otázka se týká těch, kteří v otázce 13. uvádějí odpověď: ne.

Graf č. 24

Z celkového počtu 43 respondentů jsou zjištěna tato data.

42% neboli 18 respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni s činností úřadu práce.

9% neboli 4 respondenti uvedli, že nejsou spokojeni s cenou služeb.

30% neboli 13 respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni s množstvím nabízených služeb.

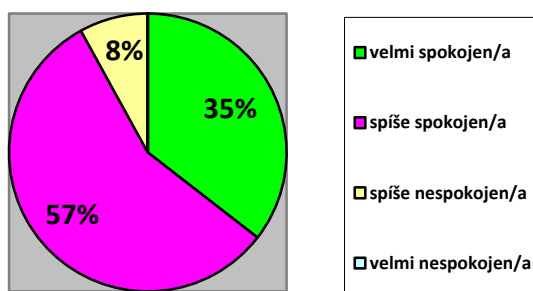
19% neboli 8 respondentů uvedlo, že nejsou spokojeni s kvalitou poskytovaných služeb.

Komentář: z dat získaných v této otázce si můžeme vzít zpětnou vazbu pro rozvoj zkoumané lokality, jelikož poskytované služby ji mohou pozitivně či negativně ovlivňovat. Data získaná v této otázce nás mohou nasměrovat správným směrem v rámci dalšího pozitivního rozvoje. Celkově bychom se tedy měli zaměřit na oblast zaměstnanosti a dále na kvalitu a šíři poskytovaných služeb. I tato problematika by se dala částečně řešit participací obyvatel – motivace k založení nových služeb.

2.4.15 OTÁZKA Č. 15

V patnácté otázce byli respondenti tázáni, na to, jak se jim žije v litoměřickém regionu a poté aby uvedli jeden klad a jeden zápor ohledně spokojenosti s litoměřickým regionem.

Rozložení vzorku - spokojenost

Graf č. 25

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

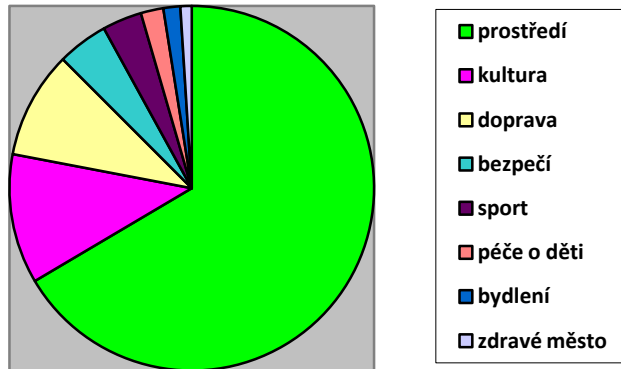
36% neboli 71 respondentů je v litoměřickém regionu velmi spokojeno.

56% neboli 113 respondentů je v litoměřickém regionu spíše spokojeno.

8% neboli 16 respondentů je v litoměřickém regionu spíše nespokojeno.

Kategorii velmi nespokojen/a nevyužívá ani jeden respondent.

Rozložení vzorku – klady

Graf č. 26

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

66,5% neboli 133 respondentů uvedlo na prvním místě prostředí města.

11,5% neboli 23 respondentů uvedlo na prvním místě kulturní vyžití ve městě.

9,5% neboli 19 respondentů uvedlo na prvním místě dopravní dostupnost.

4,5% neboli 9 respondentů uvedlo na prvním místě bezpečí ve městě.

3,5% neboli 7 respondentů uvedlo na prvním místě sportovní vyžití ve městě.

2% neboli 4 respondenti uvedli na prvním místě dobrou péči a vyžití pro děti ve městě.

1,5% neboli 3 respondenti uvedli na prvním místě dobré bydlení ve městě.

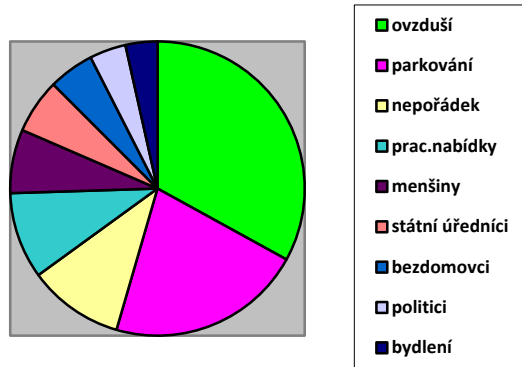
1% neboli 2 respondenti uvedli na prvním místě členství města Litoměřic na projektu Zdravé město Litoměřice.

Komentář: někteří respondenti uvádějí více položek, na druhých a třetích místech se objevují tyto odpovědi: 17krát kulturní vyžití ve městě; 10krát dobrou dopravní dostupnost; 6krát dobré vyžití pro děti; 4krát prostředí města; 3krát bezpečí ve městě.

Nejvýše postavenou hodnotou je prostředí města, tato hodnota je závislá na aktivitě občanů i zvolených zástupců zkoumaného regionu. Data získaná v této otázce můžeme v rámci participace velmi dobře využít. Tím, že jsme zjistili, co občané v dané oblasti považují za důležité, je můžeme těmito hodnotami motivovat k participaci. Příklad: zjistili jsme, že občané nejvýše staví prostředí, pokud je tedy budeme chtít aktivně zapojit, postavíme náš záměr na jeho rozvoji. K tomuto záměru

můžeme poté libovolně připojovat další záměry, protože můžeme předpokládat, že občané budou mít vůli se zapojit.

Rozložení vzorku – zápory

Graf č. 27

Z celkového vzorku 200 respondentů jsou zjištěna tato data.

33% neboli 66 respondentů uvádí na prvním místě ovzduší.

21,5% neboli 43 respondentů uvádí na prvním místě parkování ve městě.

10,5% neboli 21 respondentů uvádí na prvním místě nepořádek ve městě.

9,5 % neboli 19 respondentů uvádí na prvním místě malé množství pracovních nabídek.

7% neboli 14 respondentů uvádí na prvním místě přítomnost menšin ve městě.

6% neboli 12 respondentů uvádí na prvním místě špatnou činnost státních zaměstnanců (městská policie, úředníci)

5% neboli 10 respondentů uvádí na prvním místě přítomnost bezdomovců ve městě.

4% neboli 8 respondentů uvádí na prvním místě špatnou politickou situaci ve městě.

3,5% neboli 7 respondentů uvádí na prvním místě špatnou bytovou situaci ve městě.

Někteří respondenti uvádí více položek, na druhých a třetích místech se objevují tyto odpovědi: 11krát parkování; 5krát nepořádek; 4krát menšiny; 3krát bezpečí a bytovou situaci; 2krát ovzduší a 1krát vysoké ceny ve městě.

Komentář: pro data získaná v druhé části otázky platí to obdobné jako pro data z části první. Tím, že jsme zjistili co občany tíží, jsme opět získali motivační nástroj k participaci. Na negativní aspekty reagují orgány města společně s občany, nelze ovšem podat přesnou kvantifikaci jejich zásluh na případných řešeních.

2.5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

V této kapitole jsou zodpovězeny výzkumné otázky a případně vyhodnoceny další závěry, které z výzkumu vyplývají.

Výzkumná otázka č. 1: Jak ovlivňuje občanskou participaci pohlaví obyvatelstva v regionu Litoměřicka

Výzkumná otázka č. 2: Jak ovlivňuje věk participaci obyvatelstva v regionu Litoměřicka?

Výzkumná otázka č. 3: Jak ovlivňuje vzdělání participaci obyvatelstva v regionu Litoměřicka?

2.5.1 VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 1

Ve výzkumné otázce číslo jedna se ptáme, zda ovlivňuje občanskou participaci v regionu Litoměřicka pohlaví obyvatel. Pokud otázku shrneme, ptáme se tedy na to, zda participují více muži či ženy. Dle výsledků z dotazníkového šetření vyplývá, že pokud je zkoumána pouze hodnota pohlaví obyvatel, pak tato hodnota významně neovlivňuje jejich participaci.

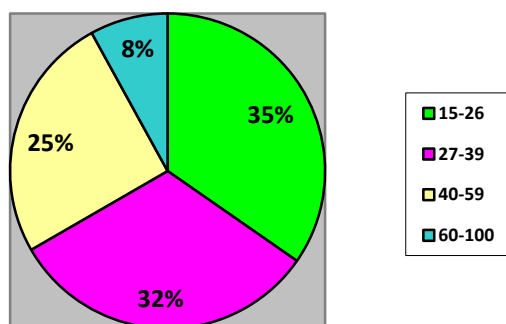
Z grafu č. 10, kde je shrnuta míra participace, vyplývá, že aktivních je 38% neboli 75 obyvatel; 73 aktivních v zájmových sdruženích.

Z grafu č. 11 vyplývá, že ze 73 obyvatel aktivních v zájmových sdruženích je 52% neboli 38 mužů a 48% neboli 35 žen. Ostatní aktivita je vyrovnaná, na jednu ženu dobrovolnici připadá jeden politicky aktivní muž.

Z těchto poznatků vyplývá, že v litoměřickém regionu je participace mezi pohlavími vyrovnaná.

2.5.2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 2

Ve výzkumné otázce číslo dvě se ptáme, zda ovlivňuje občanskou participaci v regionu Litoměřicka věk obyvatel. Když otázku shrneme, ptáme se tedy na to, která věková kategorie je nejaktivnější a která nejpasivnější. Dle výsledků z dotazníkového šetření vyplývá, že pokud je zkoumána pouze hodnota věku obyvatel, pak tato hodnota významně ovlivňuje jejich participaci.

Graf č. 28

Z grafu č. 28, kde je aktivní obyvatelstvo rozloženo podle věku, vyplývá, že míra aktivity s věkem obyvatelstva významně klesá. Aktivita klesá přímo úměrně, a to tak, že čím jsou obyvatelé starší, tím méně participují.

Procentuální rozdíly ve věkovém rozložení aktivních obyvatel jsou významné, ale ještě významnější odchylku zjistíme, pokud věkové rozložení přepočítáme na celý zkoumaný vzorek. Rozložení celého vzorku podle věku viz graf č. 2.

Z celkového počtu 35 respondentů ve věku 15-26 let je jich 26 aktivních, z toho plyne, že **74% obyvatel ve věku 15-26let je aktivních.**

Z celkového počtu 49 respondentů ve věku 27-39let je jich 24 aktivních, z toho plyne, že **49% obyvatel ve věku 27-39let je aktivních.**

Z celkového počtu 62 respondentů ve věku 40-59let je jich 19 aktivních, z toho plyne, že **31% obyvatel ve věku 40-59let je aktivních.**

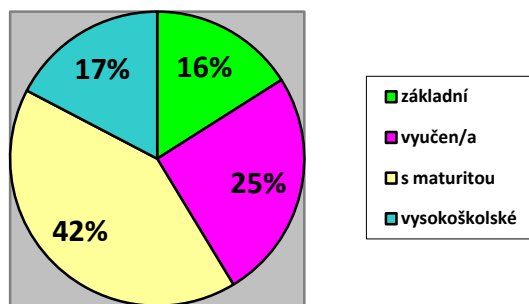
Z celkového počtu 54 respondentů ve věku 60-100let je jich 6 aktivních, z toho plyne, že **11 % obyvatel ve věku 60-100let je aktivních.**

Věk je velmi významnou veličinou v rámci občanské participace v litoměřickém regionu. Nejaktivnější je skupina ve věku 15-26let. Nejpasivnější je

skupina ve věku 60-100let. Na základě získaných informací je potřeba více zapojovat starší skupiny obyvatel, zvláště tedy věkovou skupinu 60-100let.

2.5.3 VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 3

Ve výzkumné otázce číslo tři se ptáme, zda ovlivňuje občanskou participaci v regionu Litoměřicka vzdělání obyvatel. Pokud otázku shrneme, ptáme se tedy na to, která vzdělanostní kategorie je nejaktivnější a která nejpasivnější. Dle výsledků z dotazníkového šetření vyplývá, že pokud je zkoumána pouze hodnota vzdělání obyvatel, pak tato hodnota významně ovlivňuje jejich participaci.

Graf č. 29

Z grafu č. 29, kde je aktivní obyvatelstvo rozloženo podle vzdělání, vyplývá, že míra aktivity se zvyšujícím se vzděláním obyvatelstva roste. Kategorie vysokoškolsky aktivních obyvatel je nižší z důvodu malého zastoupení této kategorie v celkovém vzorku.

Procentuální rozdíly ve vzdělanostním rozložení aktivních obyvatel jsou významné, ale ještě významnější odchylku zjistíme, pokud vzdělanostní rozložení přepočítáme na celý zkoumaný vzorek. Rozložení celého vzorku podle vzdělání viz graf č. 3.

Z celkového počtu 44 respondentů se základním vzděláním je jich 12 aktivních, z toho plyne, že **27% obyvatel se základním vzděláním je aktivních.**

Z celkového počtu 80 respondentů s výučním vzděláním je jich 19 aktivních, z toho plyne, že **24% respondentů s výučním vzděláním je aktivních.**

Z celkového počtu 61 respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou je jich 21 aktivních, z toho plyne, že **34% respondentů s maturitou je aktivních.**

Z celkového počtu 15 respondentů s vysokoškolským vzděláním je jich 13 aktivních, z toho plyne, že **87% respondentů s vysokoškolským vzděláním je aktivních.**

Vzdělání je významnou veličinou v rámci občanské participace v litoměřickém regionu. Nejaktivnější je kategorie vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Kategorie středoškolsky vzdělaného obyvatelstva je druhá nejaktivnější. Obyvatelstvo se základním vzděláním a vyučené obyvatelstvo mají skoro shodné výsledky.

V kategorii základního vzdělání je možné předpokládat zkreslení, které mohla přinést věková kategorie 15-26 let věku. Je možné, že v této kategorii byli tázáni jedinci, již pouze nemají ukončenou další úroveň vzdělání. Tím tedy mohou do kategorie základního vzdělání vykazat aktivitu, která se ale brzy přenesse na vyšší úroveň vzdělání. Tohoto možného zkreslení jsme si vědomi, a proto závěry o úrovni aktivity kategorie obyvatel se základním vzděláním je nutné brát pouze orientačně.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsme se zabývali občanskou participací jako pojmem a občanskou participací v litoměřickém regionu. Cíle práce, které byly stanoveny v úvodu, považujeme za splněné. V teoretické části práce byly zpracovány obecné podklady k tématu participace. Rozebrali jsme historii, souvislosti, obecně jsme charakterizovali občanskou společnost v České republice a vytvořili jsme příslušné závěry. Dále jsme se zabývali participačním klimatem v litoměřickém regionu. Detailně jsme popsali situaci v regionu, která tvoří podklady pro dotazníkové šetření.

Ve výzkumné části práce byly zodpovězeny výzkumné otázky, které jsme si zvolili ke zjištění. Z jejich vyhodnocení vyplynulo, že hodnota pohlaví nemá významný vliv na participaci obyvatel v daném regionu. Naopak u hodnot věku a vzdělání z výzkumu vyplynulo, že významně ovlivňují participaci obyvatel v litoměřickém regionu. Při zpracování dotazníku byla zjištěna další data o obyvatelích regionu. Z vyhodnocení otázky č. 15 vyplynulo, že 92% obyvatel je velmi nebo spíše spokojeno a pouze 8% spíše nespokojeno. Za největší klad je uváděno prostředí města a okolí. Za největší negativum je považován stav ovzduší, který je v regionu. Tato odpověď mohla být podpořena velmi špatnou smogovou situací, která trvala v průběhu tázání respondentů.

Z velkého množství velmi a spíše spokojených obyvatel by bylo zajímavé zjistit, které hodnoty k této spokojenosti přispívají. Z tohoto zjištění by se daly vytvářet obecné závěry k tomu, co dělá obyvatele spokojenými, a zda jejich spokojenost může přispívat k participaci.

Rozšířením výzkumu by mohlo být to, jaké další faktory přispívají k participaci obyvatel. Tyto další faktory nebyly pro potřeby práce zkoumány. Jsme si tedy vědomi toho, že výzkumná část má určitý potenciál, který by bylo možné dále zkoumat.

POUŽITÁ LITERATURA

Literatura

Čermáková, M., Hašková, H., Křížková, A., Linková, M., Maříková, H., Musilová, M.: *Souvislosti a změny genderových diferencí v české společnosti v 90. letech*. Praha: Sociologický ústav, 2000. ISBN: 80-85950-83-9

Dohnalová, M., Malina, J.: *Slovník antropologie občanské společnosti*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. 778 stran. ISBN: 80-7204-349-8

Frič, P. a kol.: *Češi na cestě za svojí budoucností*. Praha: Nakladatelství G plus G, 2003. ISBN: 80-86103-71-4

Frič, P.: *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*. Praha: Sdružení Agnes, 2000. ISBN: 80-902633-6-4

FSE, UJEP: *Ekonomika, regiony a jejich výhledy, sborník odborných příspěvků*. Tisk: BTI centrum s.r.o. 2006. ISBN: 80-7044-795-8

Gibarti, J.: *Inovační prostředí regionů české republiky*. Praha: Nakladatelství ČVUT - studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, 2009. 105 stran. ISBN: 978-80-86729-51-0

Jandourek, J.: *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. 288 stran. ISBN: 80-7178-535-0,
Kolektiv autorů: *Obce, města, regiony a sociální služby*. Praha: Socioklub, 1997. ISBN: 80-902260-1-9

Keller, J.: *Nejistota a důvěra aneb K čemu je modernitě dobrá tradice*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. 174 stran. ISBN: 978-80-7419-002-5

Kubečková, M.: *Občanství EU a vybrané aspekty jeho vlivu na ČR*. Praha: Nakladatelství ČVUT – studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, 2010. 121 stran. ISBN: 978-80-86729-55-8

Mansfeldová, Z., Kroupa, A. (EDS.): *Participace a zájmové organizace v České republice*. Praha: SLON, 2005. ISBN: 80-86429-53-9

Mansfeldová, Z., Tuček, M.: *Současná česká společnost – sociologické studie*. Praha: Vydal Sociologický ústav, 2002. ISBN: 80-7330-009-5

Maříková, H., Kostecký, T., Lebeda, T., Škodová, M. (eds): *Jaká je naše společnost?*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2010. 446 stran. ISBN: 978-7419-025-4

Matoušek, O.: *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál 2003b. 384 stran. ISBN: 80-7178-548-2

Matoušek, O.: *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003a. 288 stran. ISBN: 80-7178-549-0

Matoušek, O.: *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. 352 stran. ISBN: 80-7367-002-X

Matoušek, O.: *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-310-9

Nakonečný, M.: *Sociální psychologie organizace*. Praha: Grada, 2005. 228 stran. ISBN: 80-247-0577-X

Oakley, A.: *Pohlaví, gender a společnost*. Praha: Portál, 2000. ISBN: 80-7178-403-6

Potůček, M.: *Nejen trh*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN: 80-85850-26-5

Putnam, R.: *Better together*. New York: Simon & Schuster paperbacks, 2004. ISBN: 0-7432-3546-0

Störig, J. H.: *Malé dějiny filozofie*. České katolické nakladatelství, 1991. ISBN: 80-7113-041-9

Strnadová, L.: *Současné podoby občanské společnosti*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 359 stran. ISBN: 978-80-7380-081-9

Tomeš, I.: *Sociální správa*. Praha: Portál, 2009. 304 stran. ISBN: 978-80-7367-483-0

Tuček, M. a kol.: *Dynamika české společnosti*. Praha: SLON, 2003. ISBN: 80-86429-22-9

Vajdová, T.: *Česká občanská společnost 2004 po patnácti letech rozvoje*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005. ISBN: 80-7204-379-X

Vodička, K., Cabada, L.: *Politický systém České republiky*. Praha: Portál, 2003. ISBN: 80-7178-718-3

Wokoun, R.: *Regionální konkurenceschopnost a faktory regionálního rozvoje v ČR*. XI. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Brno, Masarykova univerzita, 2008

Zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí občanství České republiky.

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění pozdějších předpisů

Periodika

Sociologické studie: *Občanská společnost v regionech České republiky*, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2005/6

Sociologické studie: *Participace a partnerství v místní veřejné správě*, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2007/10

Sociologické studie: *Participace, demokracie a občanství v evropském kontextu*, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2006/3

Sociologické studie: *Politická informovanost občanů: teorie, měření a role při zkoumání politických postojů*, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2008/1

Sociologické studie: Sociální kapitál; koncepty, teorie a metody řešení, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha 2006/7

Sociologický časopis 2006/1

Vlachová, K. 2006. "Úvodem k tématickému bloku *The European Social Survey (ESS)*." Sociologický časopis/Czech sociological Review 42 (1): 8-10

Vlachová, K., Lebeda, T. 2006. "Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě." Sociologický časopis/Czech sociological Review 42 (1): 11-34

Internetové zdroje

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/soudy-a-pravo/clanek.phtml?id=604793>

<http://www.ceskenoviny.cz/ekologie/zpravy/okolo-dalnice-d8-je-stale-az-20-zalob-maji-chranit-i-sazenice/664702>; čerpáno dne 18.12.2011

http://litomericky.denik.cz/souvisejici_clanky/gymnazium_litomerice_bulasova.html; čerpáno dne 18.12.2011

http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/ekologove-z-arniky-napadli-paleni-kalu-20111201.htm; čerpáno dne 19.12.2011

http://litomericky.denik.cz/zpravy_region/ekologove-z-arniky-napadli-paleni-kalu-20111201.html; čerpáno dne 19.12.2011

<http://mszltm.cz/fotbal>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://mszltm.cz/kalich-arena>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://mszltm.cz/plavecky-bazen>; čerpáno dne 18.12.2011

http://radnice.litomerice.cz/archiv/8542/1_komunitni_plan_pece_litomerice.pdf; čerpáno dne 20.12.2011

http://radnice.litomerice.cz/archiv/8542/2_kom_plan_mesta.pdf; čerpáno dne 20.12.2011

<http://radnice.litomerice.cz/komunitniplan.html>; čerpáno dne 21.12.2011

<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=opportunities&id=xMhRSn4Hfas=>; čerpáno dne 20.12.2011

<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=strength&id=zOBXHvECDCM=>; čerpáno dne 20.12.2011

<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=threat&id=d7VQ4g90WXg>; čerpáno dne 20.12.2011

<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=weakness&id=2hNZ-6bqtBI=>; čerpáno dne 20.12.2011

http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vla_chova19.pdf; čerpáno dne 25.11.2011

http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vla_chova19.pdf; čerpáno dne 30.11.2011

<http://www.ceskydomov.cz/teplice/clanek/konecne-volby-v-krupce-plati>; čerpáno dne 1.12.2011

<http://www.csoplitomerice.cz/activity.htm>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4113-03>; čerpáno dne 30.11.2011

<http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/3115-11>; čerpáno dne 19.11.2011

<http://www.ddmrozmaryn.cz/>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://www.differentlife.cz/>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.firmy.cz/Institute-a-urady/Vzdelavaci-institute/reg/litomerice>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://www.hynkovohravedivadlo.cz/Home/2-divadelni-benefice-ochotnickych-souboru>;

čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.kinoostrov.cz/>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.knihovnalitomerice.cz/o-knihovne/vyrocnizpravy.html>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.kzm-roudnice.cz/cz/kulturni-dum-rip/program-akci-v-kd/>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.litomerice.cz/cz/historie.html>; čerpáno dne 5.12.2011

<http://www.litomerickeforum.cz/viewtopic.php?f=4&t=13>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://www.meulovo.cz/2-komunitni-plan-pece-na-obdobi-2009-2013/ds-1151/p1=13061>;

čerpáno dne 20.12.2011

<http://www.meulovo.cz/mapa-socialnich-a-zdravotnich-sluzeb-aktualizace-2009/d-6305/query=slu%C5%BEby+pro+rodiny>;

čerpáno dne 21.12.2011

<http://www.mk-roudnicenl.cz/cz/>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.mkz-ltm.cz/divadlo/kruh-pratel-hudby/>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.mkz-ltm.cz/dumkultury/>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.mkz-ltm.cz/kino/vystavy/>; čerpáno dne 12.12.2011

http://www.neziskovky.cz/data/stat_NNO_tabulka_1990_2011txt11819.pdf; čerpáno dne 30.11.2011

<http://www.novinky.cz/ekonomika/238598-dostavba-dalnice-d8-se-komplikuje-pristi-rok-muze-prijit-o-penize.html>; čerpáno dne 10.12.2011

<http://www.roudnice.cz/region/index.htm>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://www.roudnicenl.cz/medialni-servis/zpravy-a-informace-z-podripska/2542-podripska-nemocnice-s-poliklinikou-roudnice-n-l-sro-uspesne-pokracuje-v-projektu-vzdelavani-zamestnancu.html>; čerpáno dne 15.12.2011

<http://www.roudnicenl.cz/radnice-a-samosprava/komunitni-planovani.html>; čerpáno dne 20.12.2011

<http://www.roudnicenl.cz/radnice-a-samosprava/komunitni-planovani.html> čerpáno dne 20.12.2011

<http://www.roudnicenl.cz/radnice-a-samosprava/komunitni-planovani.html>; čerpáno dne 21.12.2011

http://www.sever.ekologickavychova.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=41; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.silnice-zeleznice.cz/clanek/deti-zeme-u-soudu-neuspely-dostavba-d8-pokracuje/>; čerpáno dne 10.12.2011

<http://www.slavojbklitomerice.cz/o-nas/>; čerpáno dne 18.12.2011

http://www.steti.cz/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,147/Itemid,334/; čerpáno dne 15.12.2011

http://www.steti.cz/component/option,com_jcalpro/Itemid,110/extmode,cat/cat_id,2/; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.steti.cz/content/blogcategory/25/88/>; čerpáno dne 12.12.2011

<http://www.steti.cz/content/section/13/196/>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.steti.cz/content/view/1086/311/>; čerpáno dne 18.12.2011

<http://www.steti.cz/content/view/365/184/>; čerpáno dne 21.12.2011

http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/doprava/povoleni-dostavby-d8-zase-odloženo-urednici-nedodali-podklady_215194.html; čerpáno dne 10.12.2011

http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mesta_a_obce; čerpáno dne 8.12.2011

http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_usteckem_kraji_a_jeho_okresech_v_1_az_3_ctvrtleti_2011); čerpáno dne 8.12.2011

http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/okres_litomerice; čerpáno dne 5.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobc=564567&xstat=0&xvyber=0>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=565555&xstat=0&xvyber=0>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=565709&xstat=0&xvyber=0>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=565229&xstat=0&xvyber=0>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=0&xstat=0&xvyber=1>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=4200&xstat=1&xvyber=1>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=8&xnumnuts=4203&xstat=1&xvyber=0>; čerpáno dne 19.12.2011

<http://zdravemesto.litomerice.cz/dokumenty/zapisy-komise/53-zapis-komise-10-1-2008.html>; čerpáno dne 15.12.2011

<http://zdravemesto.litomerice.cz/nekuacke-provozovny.html>; čerpáno dne 15.12.2011

<http://zdravemesto.litomerice.cz/zakladni-info/zdrave-mesto.html>; čerpáno dne 15.12.2011

<http://zdravemesto.litomerice.cz/zdrava-skola.html>; čerpáno dne 15.12.2011

http://zpravy.idnes.cz/delate-z-nas-zumpu-republiky-znelo-na-demonstraci-proti-paleni-kalu-114-/domaci.aspx?c=A111112_121212_usti-zpravy_stk; čerpáno dne 15.12.2011

www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/1409-11-r_2011; čerpáno dne 19.11.2011

www.europeansocialeurvey.org; čerpáno dne 25.11.2011

www.mie.cz; čerpáno dne 19.12.2011

www.sladovani.cz; čerpáno dne 21.12.2011

www.sreiew.soc.cas.cz; čerpáno dne 25.11.2011

www.uplnezneni.cz; čerpáno dne 22.11.2011

www.volby.cz; čerpáno dne 30.11.2011

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1 KRAJSKÉ SROVNÁNÍ V ROCE 2010

PŘÍLOHA Č. 2a MAPA OKRESŮ V ČR

PŘÍLOHA Č. 2b OKRES LITOMĚŘICE

PŘÍLOHA Č. 3 ROZLOŽENÍ OBYVATELSTVA V LITOMĚŘICKÉM REGIONU

PŘÍLOHA Č. 4 KULTURNÍ SITUACE V REGIONU

PŘÍLOHA Č. 5 ZDRAVOTNICKÁ SITUACE V REGIONU

PŘÍLOHA Č. 6 SPORTOVNÍ SITUACE V REGIONU

PŘÍLOHA Č. 7 ŠKOLSKÁ A VZDĚLÁVACÍ SITUACE V REGIONU

PŘÍLOHA Č. 8 EKOLOGICKÁ SITUACE V REGIONU

PŘÍLOHO Č. 9 PROCENTUÁLNÍ VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V ROCE 2010

PŘÍLOHA Č. 10 KOMUNITNÍ PLÁNY MENŠÍCH MĚST V REGIONU

PŘÍLOHA Č. 11 SEZNAM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA LITOMĚŘICKU

PŘÍLOHA Č. 12 VÝPOČET VZORKU

PŘÍLOHA Č. 13 DOTAZNÍK

PŘÍLOHA Č. 14 SEZNAM ZKRATEK

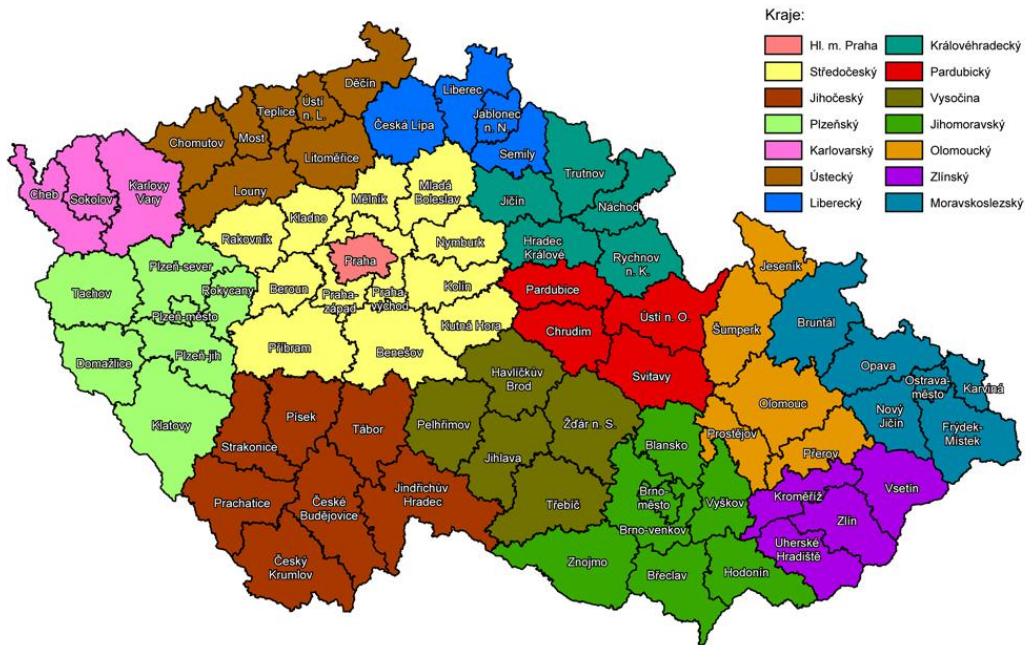
PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1 KRAJSKÉ SROVNÁNÍ V ROCE 2010

Popis	Měrná hodnota	Krajské srovnání v roce 2010															
		ČM	PKA	STC	JUC	PAK	KOV	LUK	LBK	HOV	PAV	VYS	JMV	OUK	ZUK	MSK	
Obyvatele																	
Střední stav obyvatelstva z toho ženy	10 317 247 / 5 292 482	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	231 726 / 115 363	
Změna množství na 1 000 obyvatel	11,1	11,2	12,1	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	
Změna na 1 000 obyvatel	10,2	9,8	9,8	10,1	10,2	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	10,1	
Národně příslušníci/občané na 1 000 obyvatel	1,9	4,9	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-2,8	0,1	-2,1	0,8	-1,3	1,3	-2,8	-2,2	-2,2	-2,2	
Členové ČM (bez dětí) na 1 000 obyvatel	424 291	142 447	57 737	19 037	24 173	19 817	30 578	16 778	14 792	12 003	5 443	5 232	5 232	5 232	5 232	5 232	
Hráči domácího fotbalu (bez dětí) za rok 2009	100,0	28,1	10,8	5,2	4,7	2,0	6,4	2,8	4,3	4,1	3,8	10,5	4,8	4,7	4,7	4,7	
Prostředí fotbalu na 1 000 obyvatel	12 202	41 731	17 421	16 231	16 449	12 817	13 132	13 165	12 917	12 718	14 521	12 112	14 232	12 743	12 743	12 743	
HCP na 1 000 obyvatel ve standardní kategorii	100,0	100,0	81,5	99,2	99,5	67,6	73,5	65,5	64,3	62,5	73,3	62,5	73,4	62,5	62,5	62,5	
ČM = 100	50,3	177,0	73,7	69,3	69,7	94,1	94,1	94,3	97,7	98,8	92,8	78,7	92,3	98,7	98,7	98,7	
ČM 21 = 100	179 928	222 252	197 420	178 038	179 038	162 202	162 372	167 403	172 592	171 694	169 578	178 233	169 159	169 421	169 421	169 421	
Diagnostický výkon domovů na 1 000 obyvatel																	
Tm prahy (k 21, 12)																	
Míra nepřítomnosti manželství	5,87	4,07	1,73	8,30	8,28	11,39	13,91	10,34	8,37	8,37	10,73	10,87	12,42	10,14	12,36	12,36	
Národnostní úroveň a zeměpisné z toho soukromé (v 12 masech)	291 331	23 423	24 716	29 242	27 297	19 232	61 247	29 823	24 672	27 295	29 410	69 242	42 117	22 295	62 778	62 778	
Věk v prvním roce	178 491	6 925	14 679	6 925	7 175	7 232	24 117	8 591	8 591	7 192	9 108	22 614	12 828	11 594	21 492	21 492	
Úroveň prvních roků	20 023	5 742	3 259	1 820	2 181	1 442	2 220	1 417	1 292	2 162	3 192	2 225	1 210	1 248	3 191	3 191	
Zemědělství																	
Živočišná výroba	4 181,8	23,4	919,5	282,4	228,5	97,8	232,4	97,8	234,2	251,9	224,8	579,4	282,3	177,9	282,3	191,4	
Živočišná výroba na 1 000 obyvatel	18,1	104,9	8,2	24,2	142,8	129,8	14,2	14,2	17,8	24,0	20,2	160,8	162,3	94,9	162,3	78,0	
Průměrná zvířata (k 21, 12)	184 184	1 242 714	142 142	209,8	195,1	42,1	31,2	46,7	100,0	111,3	210,9	99,8	99,8	99,2	99,2	14,6	
Průměrná zvířata na 1 000 obyvatel	184 184	232,4	232,4	173,2	129,0	10,8	68,7	24,8	124,3	137,5	202,9	201,1	113,4	67,4	67,4	67,4	
Průměrná zvířata na 1 000 obyvatel	21 202,1	5 077,9	2 054,2	1 918,9	222,8	72,8	2 721,8	1 221,1	449,0	2 672,7	2 051,2	2 051,2	1 221,1	1 221,1	1 221,1	1 221,1	
Stavování																	
Základní stav	22 123	2 678	6 442	1 792	2 021	602	1 220	1 132	1 294	1 221	1 194	3 414	1 162	1 225	1 225	2 341	
Základní stav na 1 000 obyvatel	20 442	20 442	17 421	2 137	1 922	208	1 097	1 296	1 097	1 044	1 172	4 425	1 042	1 423	2 592	2 592	
Průměrná stavba na 1 000 obyvatel	78,5	62,7	62,7	77,8	78,1	87,8	92,3	82,1	71,1	80,4	79,8	74,8	73,9	82,3	82,3	77,9	
Zemědělnictví																	
Úroveň v zemědělnictví (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel	2,1	5,6	2,1	2,8	2,3	2,8	2,4	2,8	2,3	2,8	2,4	2,3	2,1	2,7	2,7	2,8	
Úroveň v zemědělnictví (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel	16,0	22,7	12,0	16,4	16,1	10,8	12,3	16,2	20,3	14,2	12,2	22,0	17,2	12,8	12,8	14,8	
Úroveň v zemědělnictví (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel	3,9	5,0	4,7	4,5	6,1	6,1	6,1	6,4	6,4	6,1	6,4	6,5	6,3	6,3	6,3	6,3	
Úroveň v zemědělnictví (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel (průměrná hodnota na 1 000 obyvatel	1 792	2 029	2 179	4 210	3 281	2 678	2 691	4 030	2 172	2 171	2 222	2 341	2 319	4 824	4 824	4 294	
Sociální zabezpečení (k 21, 12)																	
Průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel	2 919 022	205 679	218 822	173 022	192 169	71 242	222 059	119 387	198 125	142 022	142 722	219 822	172 047	168 211	242 214	242 214	
Průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel	1 848 428	192 200	194 509	171 200	20 242	47 125	125 222	69 028	122 022	82 272	82 272	122 471	122 242	82 624	82 624	82 624	
Průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel (průměrná částka dávek na 1 000 obyvatel	10 122	10 122	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	10 154	

PŘÍLOHA Č. 2a MAPA OKRESŮ V ČR

Územní členění v roce 2005

PŘÍLOHA Č. 2b OKRES LITOMĚŘICE

PŘÍLOHA Č. 3 ROZLOŽENÍ OBYVATELSTVA V LITOMĚŘICKÉM REGIONU

Okres, obec	Celkem obyvatel	Obyvatelstvo ve věku:					
		absolutně			v procentech		
		0-14	15-64	65 a více	0-14	15-64	65 a více
LITOMĚŘICE							
Bechlín	1 227	222	849	156	18,1	69,2	12,7
Bohušovice nad Ohří	2 509	390	1 779	340	15,5	70,9	13,6
Brňany	429	59	310	60	13,8	72,3	14,0
Brozany nad Ohří	1 173	189	817	167	16,1	69,7	14,2
Brzánky	90	17	56	17	18,9	62,2	18,9
Bříza	421	91	292	38	21,6	69,4	9,0
Budyně nad Ohří	2 158	369	1 436	353	17,1	66,5	16,4
Býčkovice	292	48	209	35	16,4	71,6	12,0
Ctiněves	314	52	209	53	16,6	66,6	16,9
Černěves	218	36	159	23	16,5	72,9	10,6
Černiv	150	20	116	14	13,3	77,3	9,3
Černouček	279	39	201	39	14,0	72,0	14,0
Čížkovice	1 369	240	959	170	17,5	70,1	12,4
Děčany	351	50	239	62	14,2	68,1	17,7
Dlažkovice	112	10	81	21	8,9	72,3	18,8
Dobříň	574	106	391	77	18,5	68,1	13,4
Doksany	391	49	274	68	12,5	70,1	17,4
Dolánky nad Ohří	268	32	190	46	11,9	70,9	17,2
Drahobuz	267	45	190	32	16,9	71,2	12,0
Dušníky	403	71	304	28	17,6	75,4	6,9
Evaň	288	36	190	62	12,5	66,0	21,5
Hlinná	239	37	168	34	15,5	70,3	14,2
Horní Beřkovice	910	132	625	153	14,5	68,7	16,8
Horní Řepčice	111	18	76	17	16,2	68,5	15,3
Hoštka	1 719	326	1 198	195	19,0	69,7	11,3
Hrobce	597	94	431	72	15,7	72,2	12,1
Chodouny	648	93	447	108	14,4	69,0	16,7
Chodovlice	152	22	112	18	14,5	73,7	11,8
Chotěšov	481	61	326	94	12,7	67,8	19,5
Chotiměň	304	62	208	34	20,4	68,4	11,2
Chotiněves	214	32	147	35	15,0	68,7	16,4
Chudoslavice	137	21	97	19	15,3	70,8	13,9
Jenčice	349	49	241	59	14,0	69,1	16,9
Kamýk	156	29	108	19	18,6	69,2	12,2
Keblice	379	54	269	56	14,2	71,0	14,8
Klapý	510	52	372	86	10,2	72,9	16,9
Kloneč	447	67	307	73	15,0	68,7	16,3
Kostomlaty pod Řípem	459	74	313	72	16,1	68,2	15,7
Krabčice	877	139	574	164	15,8	65,5	18,7
Křesín	335	50	230	55	14,9	68,7	16,4
Křešice	1 443	199	997	247	13,8	69,1	17,1
Kyškovice	288	41	206	41	14,2	71,5	14,2
Levín	127	16	92	19	12,6	72,4	15,0

Lhotka nad Labem	254	50	163	41	19,7	64,2	16,1
Liběšice	1 573	243	1 141	189	15,4	72,5	12,0
Libkovic pod Řípem	548	96	366	86	17,5	66,8	15,7
Libochovany	598	91	418	89	15,2	69,9	14,9
Libochovice	3 588	523	2 414	651	14,6	67,3	18,1
Libotenice	429	57	303	69	13,3	70,6	16,1
Litoměřice	23 462	3 477	16 395	3 590	14,8	69,9	15,3
Lkáň	184	30	134	20	16,3	72,8	10,9
Lovečkovice	510	77	369	64	15,1	72,4	12,5
Lovosice	8 816	1 264	5 998	1 554	14,3	68,0	17,6
Lukavec	348	61	255	32	17,5	73,3	9,2
Malé Žernoseky	687	119	457	111	17,3	66,5	16,2
Malíč	161	21	120	20	13,0	74,5	12,4
Martiněves	744	119	490	135	16,0	65,9	18,1
Michalovice	140	18	96	26	12,9	68,6	18,6
Miřejovice	190	20	153	17	10,5	80,5	8,9
Mlékojedy	184	31	140	13	16,8	76,1	7,1
Mnetěš	540	90	364	86	16,7	67,4	15,9
Mšené-lázně	1 761	280	1 225	256	15,9	69,6	14,5
Nové Dvory	404	57	286	61	14,1	70,8	15,1
Oleško	85	7	66	12	8,2	77,6	14,1
Píšťany	211	28	149	34	13,3	70,6	16,1
Ploskovice	425	62	299	64	14,6	70,4	15,1
Podsedice	659	99	447	113	15,0	67,8	17,1
Polepy	1 366	229	970	167	16,8	71,0	12,2
Prackovice nad Labem	606	85	432	89	14,0	71,3	14,7
Přestavky	256	46	181	29	18,0	70,7	11,3
Račice	320	44	222	54	13,8	69,4	16,9
Račiněves	560	65	417	78	11,6	74,5	13,9
Radovesice	451	80	304	67	17,7	67,4	14,9
Rochov	107	15	68	24	14,0	63,6	22,4
Roudnice nad Labem	13 094	1 850	9 017	2 227	14,1	68,9	17,0
Sedlec	191	30	131	30	15,7	68,6	15,7
Sířejovice	276	30	199	47	10,9	72,1	17,0
Slatina	267	42	191	34	15,7	71,5	12,7
Snědovice	746	113	545	88	15,1	73,1	11,8
Staňkovice	46	5	32	9	10,9	69,6	19,6
Straškov-Vodochody	1 060	193	701	166	18,2	66,1	15,7
Sulejovice	752	97	547	108	12,9	72,7	14,4
Štětí	9 109	1 434	6 428	1 247	15,7	70,6	13,7
Terezín	3 064	453	2 109	502	14,8	68,8	16,4
Travčice	587	80	421	86	13,6	71,7	14,7
Trnovany	340	58	230	52	17,1	67,6	15,3
Třeбенice	1 851	267	1 260	324	14,4	68,1	17,5
Třebívlice	819	108	564	147	13,2	68,9	17,9
Třebušín	560	72	392	96	12,9	70,0	17,1
Úpohlavy	250	44	177	29	17,6	70,8	11,6
Ústěk	2 931	392	2 182	357	13,4	74,4	12,2
Vědomice	868	138	612	118	15,9	70,5	13,6
Velemín	1 529	222	1 075	232	14,5	70,3	15,2

Velké Žernoseky	490	74	346	70	15,1	70,6	14,3
Vchynice	309	43	221	45	13,9	71,5	14,6
Vlastislav	166	24	119	23	14,5	71,7	13,9
Vražkov	421	62	306	53	14,7	72,7	12,6
Vrbice	515	103	352	60	20,0	68,3	11,7
Vrbičany	327	61	219	47	18,7	67,0	14,4
Vrutice	304	60	192	52	19,7	63,2	17,1
Záluží	145	30	93	22	20,7	64,1	15,2
Žabovřesky nad Ohří	239	34	180	25	14,2	75,3	10,5
Žalhostice	531	84	353	94	15,8	66,5	17,7
Židovice	360	59	255	46	16,4	70,8	12,8
Žitenice	1 462	214	1 080	168	14,6	73,9	11,5

PŘÍLOHA Č. 4 KULTURNÍ SITUACE V REGIONU

Litoměřice

- **Divadlo K.H. Máchy:** spadá pod městská kulturní zařízení. Kromě běžných komerčních představení zde účinkují i litoměřičtí a terezínští ochotníci. Je to občanské sdružení Li-Di Litoměřice, Hynkovo hravé divadlo – jež se letos účastnilo benefice ve prospěch podpory náhradní rodinné péče.

Divadlo též využívá sdružení přátel hudby, které se zaměřuje na propagaci vážné hudby.

- **Kino Máj:** je také součástí městských kulturních zařízení. Kromě běžné náplně v podobě promítání filmů, je zde pro začínající umělce možnost vystavovat svá díla, jsou to nejčastěji fotografie nebo malby. Promítají se zde také představení filmového klubu ve spolupráci s letním kinem.

- **Dům kultury Litoměřice:** je součástí městských kulturních zařízení. Jeho kapacita je zhruba 650 míst. Je to jeden z nejvýznamnějších společensko-kulturních objektů v regionu. Konají se zde akce společenské, kulturní, hudební, participační atd. Z těch společenských zajisté stojí za zmínku maturitní plesy, taneční pro mládež i dospělé. Z kulturních jsou to divadelní představení, kde je předpoklad velké účasti diváků. Z hudebních jsou to koncerty populární i jiné hudby.

Dům kultury zároveň poskytuje zázemí pro mnoho zájmových aktivit. Je to několik druhů tanečních aktivit, vyučují se zde jazykové kurzy, opět je zde možnost vystavovat fotografie či jiná umělecká díla.

- **Letní kino:** funguje jen v letních měsících, promítají se zde filmy z filmového klubu, konají se zde festivaly a koncerty. Tyto akce má pod záštitou občanské sdružení Kinoklub Ostrov, které se snaží nabídnout alternativní filmové projekty, které by se do běžné distribuce nedostaly.
- **Knihovna K.H.Máchy:** je též městským kulturním zařízením. Její hlavní náplní se půjčování knih, ale není to náplň zdaleka jediná. Jsou zde pořádány

výstavy, workshopy, odborné přednášky. Knihovna spolupracuje se školskými zařízeními a ostatními knihovnami v regionu.

Další organizace, které se věnují kulturním akcím, je ve městě Litoměřice více. Toto jsou ty, které spadají pod správu města. Taxativní soupis organizací jiného typu viz kapitola Neziskové organizace v regionu.

Roudnice nad Labem

- **Kulturní dům Říp:** součástí kulturních zařízení města Roudnice nad Labem. Pořádají se zde akce zájmového charakteru, jako jsou koncerty, plesy, vánoční besídky atd.
- **Knihovna Ervína Špindlera:** součástí kulturních zařízení města Roudnice nad Labem. Kromě půjčování knih se v knihovně pořádají kulturně-vzdělávací akce.
- **Galerie moderního umění**
- **Podřipské muzeum**

Štětí

- **Kulturní středisko Štětí:** plesy, odpoledne pro seniory, představení pro děti, zasedání zastupitelstva města Štětí, vánoční a jiné koncerty to je výběr několika činností, které jsou v kulturním středisku pořádány.
- **Městská knihovna:** kromě půjčování knih, se zde pořádají kulturně-vzdělávací akce pro mládež a výtvarné soutěže.
- **Kinosál města Štětí**

Lovosice

- **Městská knihovna**

- **Kulturní středisko Lovoš**

Ostatní obce regionu

Nejen ve větších městech se konají kulturní akce, i menší města regionu se snaží svým občanům nabídnout kulturní vyžití a udržují kulturní památky pro jejich návštěvníky.

- **Malá pevnost + muzeum ghetta Terezín:** bývalý koncentrační tábor dnes slouží jako kulturně-vzdělávací prostředí pro všechny návštěvníky. Pro Terezín nejdůležitější památkou v oblasti cestovního ruchu.
- **Úštěk:** městská památková rezervace, nejznámější jsou ptačí domky a úštěcké jarmarky.
- **Budyně nad Ohří:** městská památková rezervace, nejznámější je středověká tvrz, kde se konají svatební obřady.
- **Státní zámek Ploskovice**
- **Státní zámek Libochovice**

V regionu je 11 městských knihoven, 36 obecních a 1 lékařská knihovna.

Samozřejmě v regionu se nachází spousta dalších kulturních míst, ale tyto jsou ty nejznámější. Každé toto zařízení či památka má velký vliv na obyvatele, kteří žijí v jejich okolí. Je to zároveň pracovní příležitost, místo pro setkávání, místo k řešení problémů a také možnost účastnit se aktivně na dění ve svém městě či okolí.

PŘÍLOHA Č. 5 ZDRAVOTNICKÁ SITUACE V REGIONU

Litoměřice

- **Městská nemocnice Litoměřice:** příspěvková organizace města, zdravotnické centrum regionu, vzdělávací kurzy
- **Projekt Zdravé město Litoměřice:** je momentálně jedním z největších projektů ve městě. Do tohoto projektu iniciovaného Světovou zdravotnickou organizací, se může zapojit každé město v republice. Všechna Zdravá města spojuje především myšlenka kvalitnějšího, zdravějšího a spokojenějšího života svých vliv na zdraví a pohodu obyvatel (životním a sociálním prostředím, rozvojem města,...). Města, obce, regionu se sdružují do tzv. národních sítí, které jim umožňují výměnu zkušenosti v oblasti podpory kvality veřejné správy, kvality strategického plánování a řízení s ohledem na udržitelný rozvoj, kvalitu života a zdraví. V rámci projektu se konají osvětové a vzdělávací akce a zároveň pro občany, kteří mají zájem nějak aktivně rozvíjet město, je možné poskytnout dotace.

Projekt Zdravé město v sobě obsahuje ještě spousty další aktivit, v této kapitole budou vypsány ty zdravotnické, ale projekt bude zasahovat i do dalších kapitol.

- **Projekt Škola podporující zdraví:** projekt iniciovaný Světovou zdravotnickou organizací. V Litoměřicích je zapojena základní škola Lingua Universal. Cílem projektu je, aby se všechny činnosti, jež se ve škole provozují, vztahovaly ke zdraví dětí, učitelů a to za spolupráce rodin a obce. Dbá se na rozvoj tělesný, duševní, sociální a duchovní, tento projekt přešel správou pod krajskou úroveň a cílem je do něj zapojit co nejvíce škol v kraji.
- **Projekt nekuřáckých provozoven:** v rámci projektu Zdravého města Litoměřice jsou oceněny ty restaurační a pohostinská zařízení, která ve svých prostorách zakazují kouřit.

Roudnice nad Labem

- **Podřipská nemocnice s poliklinikou:** druhá největší nemocnice v okrese, má v provozu školicí středisko.

Štětí

- **Zdravé město Štětí:** projekt funguje v rámci strategického rozvoje města, je zde snaha granty a dotacemi zapojit místní obyvatele do projektu zdravé město.

Lovosice

- Město Lovosice se účastní zasedání v Litoměřicích ohledně projektu zdravé město Litoměřice.

Okolí

- Ve zdravotnické oblasti se v menších městech nekonají žádné participační projekty.

V okrese jsou dvě spádové nemocnice, které zajišťují zdravotnickou podporu spoustě menších zdravotnických zařízení v regionu. Ze zdravotnicko-participačních činností je nejpodstatnější projekt Zdravé město Litoměřice.

PŘÍLOHA Č. 6 SPORTOVNÍ SITUACE V REGIONU

Litoměřice

V Litoměřicích se nachází velké množství různých druhů sportovišť, některé z nich jsou zaštitěny občanským sdružením, jiné podléhají přímo městu a mnoho z nich je soukromých.

- **Kalich Arena:** víceúčelová sportovní hala, byla otevřena v roce 2010 a financována za vydatného přispění Regionálního operačního fondu Severozápad. Její kapacita je až 1750 míst a poskytuje tím, odpovídající zázemí pro lední hokej, který se v Litoměřicích hraje na prvoligové úrovni. Občané mohou halu využívat k bruslení a dalším sportovním aktivitám. V aréně je také umístěna tělocvična, posilovna a hala na tenis. Aréna je obyvateli města hojně využívána. V dopoledních hodinách je kluziště využíváno místními základními školami.
- **Fotbalová hřiště:** jsou v Litoměřicích dvě, obě jsou využívána a to díky početné členské základně všech věkových kategorií.
- **Plavecký bazén a koupaliště:** plavecký bazén nabízí občanům litoměřického regionu mnoho služeb, je zde plavecký a potápěčský kroužek. Plavání pro budoucí matky a matky s kojenci, kondiční plavání pro seniory. Na koupališti, je kromě koupání možné hrát beach volejbal, minigolf a kuželky.
- **Občanské sdružení Slavoj BK Litoměřice:** má pod sebou basketbalové aktivity v Litoměřicích, nyní se, zde hraje první liga a to za finanční podpory sponzorů z regionu.
- Další sportovní aktivity v Litoměřicích: judisté, šerm, koně, trampolíny, tancování – různé typy tanců, volejbal, nohejbal, florbal, tenis, stolní tenis atd.

Roudnice nad Labem

- **Zimní stadion**
- **Fotbalový stadion**
- **Plavecký bazén**
- **Yacht klub**
- **Stadion Sokola**
- **Šachový klub**

Štětí

- **Sportovní klub Mondi Štětí**
- **Veslařský klub Štětí**
- **Bowling Račice**
- **Sport-centrum Račice**

Lovosice

- **Zimní stadion**
- **Fotbalové hřiště**
- **Plavecký bazén**

Okolí

V okolních menších obcích se často nacházejí fotbalová hřiště např. Brozany, Křešice, Hošťka atd. Fotbal je nejčastějším sportem, který je nabízen mimo větší města. Pro některé obce to bývá jediná společensko-sportovní událost. Neměl by se tedy podceňovat vliv sportovních událostí na participaci. Při sportovních oddílech vzniká nemálo občanských sdružení, která stmelují své členy.

PŘÍLOHA Č.7 ŠKOLSKÁ A VZDĚLÁVACÍ SITUACE V REGIONU

Litoměřice

Ve městě je 13 mateřských škol, 9 základních škol, 8 středních škol, 1 vyšší odborná a 1 konzultační středisko školy vysoké.

- **Dům dětí a mládeže Rozmarýn:** školské zařízení se soustřeďuje na vzdělávací volnočasové aktivity. Provozuje také poradenské služby a linku důvěry. Je zde mateřské centrum a možnost účastnit se tematických seminářů.
- **Základní umělecká škola:** hudební, výtvarná a literárně-dramatická výuka
- **Dětský domov a školní jídelna Litoměřice**
- **Jazykové kurzy**
- **Rekvalifikační kurzy**

Roudnice nad Labem

Ve městě je 5 mateřských škol, 3 základní školy, 5 středních škol a 1 vyšší odborná škola.

- **Základní umělecká škola**
- **Dům dětí a mládeže Trend**

Štětí

Ve městě je 1 mateřská škola, 3 základní školy, 1 střední škola a 1 vyšší odborná škola.

- **Dům dětí a mládeže Štětí**
- **Základní umělecká škola**

Lovosice

Ve městě jsou 3 mateřské školy, 2 základní školy, 2 střední školy.

- **Základní umělecká škola**

- **Dům dětí a mládeže Elko Lovosice**

Okolí

- **Dětský domov, ZŠ praktická, Praktická škola Dlažkovice**
- **Vysoká škola aplikované psychologie Terezín**
- **37 mateřských školek**
- **45 základních škol včetně škol praktických**
- **11 středních škol**

V regionu je rovnoměrné rozmístění v rámci mateřských a základních škol, u vyššího vzdělání není pravděpodobné, že by menší obce mohly školy naplnit.

PŘÍLOHA Č. 8 EKOLOGICKÁ SITUACE V REGIONU

Litoměřice

Odbor životního prostředí při městském úřadu Litoměřice, který řeší situaci odpadů – tříděný odpad, skládky, kontejnery na svoz odpadu atd. V oblasti působí organizace celorepublikového i regionálního charakteru.

- **SEVER – Středisko Ekologické Výchovy a Etiky Rýchory:** je nejzvučnější ekologickou organizací v Litoměřicích, centrum je v budově 1. ZŠ Na Valech, má velký záběr nabízených služeb. Jsou to například: výukové programy pro mateřské a základní školy, semináře pro pedagogy, semináře a kulaté stoly pro dospělé, naučné akce pro veřejnost, půjčování odborných publikací, podpora veřejnosti při zapojování do rozhodovacích procesů atd.
- **Český svaz ochránců přírody, 37/02 ZO Litoměřice:** zabývá se ekologickou výchovou, tvorbou naučných stezek, eko-poradna pro veřejnost a také záchranná stanice pro hendikepované živočichy.
- **Junák, svaz skautů a skautek, středisko Radobýl:** ekologické činnosti jsou jedním z hlavních bodů náplně svazu.

Roudnice nad Labem

Působí zde odbor životního prostředí při městském úřadu Roudnice nad Labem.

- **Different life:** organizace zabývající se právy lidí a zvířat, nabádají k ekologickému životu a prosazují udržitelný rozvoj.

Štětí

V rámci městského úřadu zde působí odbor životního prostředí.

- **Pracovní skupina snižování zápachu** Město Štětí se ve spolupráci se spol. Mondí Štětí a.s. (papírenský průmysl), se zástupci veřejnosti i se zástupci orgánů ochrany zdraví a ovzduší, rozhodlo ustanovit tzv. "Pracovní skupinu pro snižování zápachu", která má za cíl snížit zápach a zvýšit objektivní informovanost a komunikaci s občany. Pracovní skupina bude projednávat a

komunikovat problematiku snižování zápachu a v této souvislosti stanovovat doporučení.

Lovosice

Odbor životního prostředí v rámci městského úřadu.

Okolí

- **MIE**: ekologická organizace působí v Mšených Lázních
- **Starosti Sorge o.s.**: ekologická organizace působící v Liběšicích a Trnovanech.

V regionu působí dále několik celorepublikových organizací: Greenpeace, Děti země, hnutí Duha atd.

PŘÍLOHA Č.9 PROCENTUÁLNÍ VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V ROCE 2010

Česká republika

- Volební účast: 48,5%
- Počet zastupitelů: 62 178
- Složení zastupitelstva viz⁴³
- Počet stran, které neuspěly: 46 viz předchozí odkaz

Ústecký kraj

- Volební účast: 42,5%
- Počet zastupitelů: 3 680
- Složení zastupitelstva viz
- Počet stran, které neuspěly: 10 viz předchozí odkaz

Okres Litoměřice

- Volební účast: 49,62%
- Počet zastupitelů: 979
- Složení zastupitelstva viz⁴⁴
- Počet stran, které neuspěly: 3 viz předchozí odkaz

Litoměřice

- Volební účast: 40,26%
- Počet zastupitelů: 27
- Složení zastupitelstva:
 - 10 zastupitelů Občanská demokratická strana
 - 6 zastupitelů Česká strana sociálně demokratická
 - 4 zastupitele Komunistická strana Čech a Moravy
 - 2 zastupitele TOP 09
 - 2 zastupitele Strana zelených
 - 2 zastupitele Věci veřejné s podporou živnostníků
 - 1 zastupitele KDU-ČSL

⁴³<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=0&xstat=0&xvyber=1>

⁴⁴<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=8&xnumnuts=4203&xstat=1&xvyber=0>

- Počet stran, které kandidovaly a neuspěly: 2; Masarykova demokratická strana, Starostové a nezávislí⁴⁵

Roudnice nad Labem

- Volební účast: 47,26%
- Počet zastupitelů: 21
- Složení zastupitelstva:
 - 5 zastupitelů Společně pro Roudnici nad Labem
 - 4 zastupitele Občanská demokratická strana
 - 3 zastupitele komunistická strana Čech a Moravy
 - 2 zastupitele Česká strana sociálně demokratická
 - 2 zastupitele Roudničané
 - 2 zastupitele „TOP STAR“
 - 2 zastupitele UNIE pro Roudnici nad Labem
 - 1 zastupitele Severočeši
- Počet stran, které kandidovaly a neuspěly: 4; VV, SNK, KDU-ČSL, SPO-Zemanovci⁴⁶

Štětí

- Volební účast: 36,46%
- Počet zastupitelů: 21
- Složení zastupitelstva:
 - 8 zastupitelů Česká strana sociálně demokratická
 - 7 zastupitelů Občanská demokratická strana
 - 3 zastupitele TOP 09
 - 3 zastupitele Komunistická strana Čech a Moravy
- Počet stran, které kandidovaly a neuspěly: 0⁴⁷

⁴⁵<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=564567&xstat=0&xvyber=0>

⁴⁶<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=565555&xstat=0&xvyber=0>

⁴⁷<http://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=4203&xobec=565709&xstat=0&xvyber=0>

Lovosice

- Volební účast: 43,87%
- Počet zastupitelů: 25
- Složení zastupitelstva:
 - 6 zastupitelů Česká strana sociálně demokratická
 - 5 zastupitelů Občanská demokratická strana
 - 4 zastupitele Komunistická strana Čech a Moravy
 - 3 zastupitele TOP 09
 - 3 zastupitele Věci veřejné
 - 3 zastupitele Suverenita-blok J.Bobošíkové
 - 1 zastupitele Nezávislí demokraté
- Počet stran, které kandidovaly a neuspěly: 3; SNK, Strana zelených, SPO-Zemanovci

PŘÍLOHA Č. 10 KOMUNITNÍ PLÁNY MENŠÍCH MĚST V REGIONU

Roudnice nad Labem

Město Roudnice nad Labem ve spolupráci s neziskovými organizacemi a občany vytvořilo svůj druhý komunitní plán pro roky 2010-2012. První komunitní plán pro roky 2007-2009 ke stažení na

V rámci plánu byly ustanoveny tyto čtyři priority:

- Zajištění potřebných a kvalitních sociálních služeb a jejich rozvoj na celé spádové území Roudnice nad Labem jako obce s rozšířenou působností
- Bezbariérovost města
- Prevence sociálně negativních jevů
- Spolupráce a výměna informací mezi poskytovateli, zadavateli a veřejností

Štětí

Nebyly nalezeny informace o tom, že by město Štětí mělo vypracován oficiální komunitní plán.

Lovosice

Město Lovosice má nyní aktuální druhý komunitní plán péče a to pro roky 2009-2013.

- **Péče o děti a mládež; osoby ohrožené drogou**
 - Rozšíření Baby studia při DDM Elko Lovosice
 - Příprava a zabezpečení programu Baby studia
 - Zkvalitnění informovanosti v oblasti nabídky využití volného času pro děti, mládež a rodiny na území města Lovosice
 - Zajištění psychosociální pomoci rodině
- **Senioři a zdravotně postižené osoby**
 - Vznik asistenční služby
 - Podpora, rozšíření a rozvoj pečovatelské služby
 - Vznik psychologické poradny pro dospělé (senioři, lidé se zdravotním postižením)
 - Podpora a rozvoj volnočasových aktivit pro seniory a zdravotně postižené
 - Postupné zajišťování bezbariérovosti města Lovosice

- **Osoby ohrožené sociálním vyloučením**
 - Vznik nízkoprahového denního centra
 - Vznik krizového ubytování
 - Bezplatné právní poradenství
- **Systémová oblast**
 - Koordinace a rozvoj, plánování a evaluace sociálních služeb a služeb souvisejících v daných oblastech pomoci a sociální péče
 - Plánování sociálních služeb a služeb souvisejících prostřednictvím komunitních plánů
 - Zvyšování kvality poskytovaných služeb a procesu komunitního plánování prostřednictvím vzdělávacích a (mezi)oborových setkávání poskytovatelů sociálních služeb
 - Zvyšování informovanosti občanů v oblasti sociální pomoci/sociálních služeb a služeb souvisejících

Okolí

Jen město Roudnice nad Labem má do svého komunitního plánu zahrnutý i své spádové oblasti. Ostatní města, jež komunitně plánují, se soustředí převážně na své území. V této oblasti jsou v regionu tedy mezery, jež by měly být vyplněny. Jak bylo zmíněno výše, většina obyvatel regionu žije mimo hlavní centra, a tedy bez přístupu k výstupům z komunitního plánování. V tomto směru se může komunitní plánování ubírat dvěma cestami - buď dopraví služby k občanům, nebo občany za službami.

PŘÍLOHA Č. 11 SEZNAM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA LITOMĚŘICKU

SLUŽBY PRO RODINU, DĚTI A MLÁDEŽ

Litoměřice

Přehled služeb je z roku 2010.

Naděje o.s.

Poradenské služby pro rodinu, cílem služby je integrovat problémové rodiny s dětmi. Nabídnout dětem volnočasové a vzdělávací aktivity. Služba je poskytována terénně.

Manželská a předmanželská poradna Litoměřice

Služba poskytuje rodinné a sociální poradenství, služba je poskytována ambulantně.

Pedagogicko-psychologická poradna

Poradna se zaměřuje na výchovné a vzdělávací otázky mládeže.

Fond Ohrožených dětí Klokánek Litoměřice

Nabízí alternativu k ústavní výchově dětí a to formou rodinného stylu výchovy.

DKP – Bethel, Nízkoprahový klud Oáza

Služba pro děti a mládež, poradenské a volnočasové služby.

Naděje o.s.

Ubytovna pro sociálně slabé a nepřizpůsobivé rodiny

Diakonie ČCE v Litoměřicích

Nabízí prostory k volnočasovým aktivitám neorganizované mládeži.

Raná péče – vznik v roce 2011

DDM Rozmarýn

Provozuje mateřské centrum, poradenství a linku důvěry.

Klika 1, o.s.

Provozuje informační centrum pro mládež, poskytuje služby zaměstnanosti, pořádají osvětově-přednáškové aktivity pro veřejnost.

Knihovna K.H. Máchy v Litoměřicích

Středisko křesťanské pomoci Klubíčko

Poskytuje služby mateřského centra, vzdělávací a volnočasové aktivity.

Waldorfská iniciativa

Občanské sdružení založené na propagaci myšlenky Waldorfského systému vzdělávání.

Roudnice nad Labem

OS Matýsek Roudnice nad Labem

Mateřské centrum, volnočasové aktivity pro rodiny s dětmi.

Dům dětí a mládeže Trend

Poskytuje volnočasové aktivity pro děti a mládež

Naděje o.s.

Poskytuje terénní program pro sociálně ohrožené občany/rodiny.

Mateřská škola sluníčko

Třída pro děti s kombinovanými vadami; detašované pracoviště SPC Litoměřice.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Farní charity Roudnice nad Labem

Nabídka předškolního a nízkoprahového klubu.

Přehled služeb je z roku 2009.

Farní charita Lovosice

Provoz nízkoprahového zařízení pro mládež

Amicus

Předškolní klub, sociálně-aktivizační programy pro rodiny s dětmi.

Baby studio při Elko Lovosice

Okolí

Centrum pro rodinu Terežín o.s.

Poradna pro náhradní rodinnou péči; služby jsou pro děti, osvojitele a pěstouny, zájemce o adopci či pěstounství a veřejnost.

Domov Sv. Máří Magdalény, Jiřetín pod Jedlovou

Zařízení poskytující ubytování pro handicapované matky s dětmi.

SLUŽBY PRO SENIORY

Litoměřice

Farní charita Litoměřice

Domy s pečovatelskou službou + pečovatelská služba

Týdenní stacionář

Domov na Dómském pahorku

Charitní domov sv. Zdislava

Chráněné bydlení pro seniory

DKP Bethel

Pořádá vzdělávací kurzy pro seniory

Pápěří o.s.

Sdružení zajišťuje činnost dobrovolníků na oddělení pro seniory a dlouhodobě nemocné v městské nemocnici.

Klub seniorů při svazu důchodců

Klub aktivního stáří

Roudnice nad Labem

Domov důchodců Roudnice nad Labem

Domy s pečovatelskou službou (DPS) a pečovatelská služba

Domov důchodců s denním pobytem – stacionář

Občanské sdružení Perspektiva

Služby pro hendikepované seniory aktivizačně-volnočasového charakteru, poradenství.

Centrum osobní hygieny – LDN

Agentura domácí péče Anežka

Poskytuje 24hodinovou péči o seniory.

KDP Naděje, s.r.o.

Poskytuje pečovatelské služby v domácím prostředí.

Kavárnička pro seniory

Štětí

Denní stacionář

Pečovatelská služba

Odlehčovací služba

Lovosice

Občanské sdružení Šance

Nabízí terénní pečovatelskou službu o seniory.

Klub důchodců Lovosice

Farní charita Lovosice, pečovatelská služba

Služba se zaměřuje na poskytování úkonů (bio-psycho-sociálního a spirituálního charakteru), které přispějí k saturaci potřeb uživatele a umožní mu co nejdéle zůstat v jeho přirozeném sociálním prostředí.

Okolí

Domov důchodců Čížkovice

Domov důchodců Libochovice

Domov důchodců Milešov

Dům s pečovatelskou službou Libochovice

Dům s pečovatelskou službou Čížkovice

SLUŽBY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Litoměřice

Centrum pro zdravotně postižené

Hospic sv. Štěpána

Paliativní, odlehčovací a poradenské služby.

Středisko integračních služeb Litoměřice

Detasované pracoviště TyfloCentra Ústí nad Labem.

Diakonie ČCE

Centrum denních služeb a chráněné dílny.

Podpora samostatného bydlení

Agentura podporovaného zaměstnávání

Čajovna Hóra – chráněné pracoviště

Klub volnočasových aktivit Restart

Centrum pro zdravotně postižené děti a mládež – Srdíčko

Český Červený kříž

Dechový rehabilitační stacionář

Domácí ošetrovatelská péče Alice

Chráněné bydlení pro osoby s mentálním postižením Litoměřice

Farní charita

Ošetrovatelská a pečovatelská služba

Městská nemocnice

Domácí zdravotní péče

Komunitní centrum

Pro občany postižené civilizačními chorobami

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. Klub Plamínek Litoměřice

OS Kolumbus

Svépomocná skupina; cílová skupina uživatelé psychiatrické péče

Místní organizace svazu tělesně postižených

Speciálně pedagogické centrum při ZŠ speciální, ZŠ praktické a Praktické škole

Roudnice nad Labem

Agentura domácí péče Anežka

Poskytuje 24hodinovou péči o seniory.

KDP Naděje, s.r.o.

Poskytuje pečovatelské služby v domácím prostředí

Štětí

Pečovatelská služba

Lovosice

Nebyly nalezeny informace o službách tohoto typu

Okolí

Domov sociální péče Chotěšov

Domov pro osoby se zdravotním postižením Čížkovice

Domov na zámku Liběšice

DSP Skalice

DSP Křešice

Camphill České Kopisty

Poskytuje chráněné bydlení, sociální a pracovní rehabilitaci pro dospělé osoby s mentálním postižením.

SLUŽBY PRO OSOBY V PŘECHODNÉ KRIZI, OHROŽENÉ DROGOU A ETNICKÉ MENŠINY

Litoměřice

Diecézní charita Litoměřice

Poradna pro uprchlíky a migranty

Poradenství v zadluženosti

Šatník – nabízí ošacení a obuv

Ubytovna pro cizince s vízem za účelem strpění projektu

Diakonie ČCE

Domov pro matky s dětmi

Farní charita

Dům P. Marie Pomocné – ubytovací zařízení

Nízkoprahové denní centrum

Noclehárna

Naděje o.s.

Azylový dům pro ženy

DKP Bethel

Dům na půli cesty, nyní v ukončovacím procesu

Probační programy

Sociální rehabilitace

ČČK Litoměřice

Kontaktní centrum

Sdružení Romů ČR

Občanské sdružení

Roudnice nad Labem

Nebyly zjištěny organizace pro tuto cílovou skupinu

Štětí

Nebyly zjištěny organizace pro tuto cílovou skupinu

Lovosice

Nebyly zjištěny organizace pro tuto cílovou skupinu

Okolí

Nebyly zjištěny organizace pro tuto cílovou skupinu

PŘÍLOHA Č. 12 VÝPOČET VZORKU

POMĚR MUŽŮ A ŽEN V OKRESE LITOMĚŘICE

Jako první hodnotu rozdělení respondentů volíme hodnotu pohlaví. Tyto údaje jsou z platné k 31. 12. 2010 pro okres Litoměřice. Počet obyvatel je uveden v tisících obyvatel. Celkově se v okrese Litoměřice nachází 117 941 obyvatel. Když odečteme věkovou kategorii od 0 do 15 let, která není do výzkumu zahrnuta, dostaneme tato čísla:

Celkový počet obyvatel ve věku 15-100 let: 100 142

Celkový počet mužů: 49 183

Celkový počet žen: 50 959

1001, 42 občanů odpovídá jednomu procentu obyvatel v okrese.

49 183 mužům tedy odpovídá po zaokrouhlení na jedno desetinné místo 49,1% obyvatel.

50 959 ženám tedy odpovídá po zaokrouhlení na jedno desetinné místo 50,9% obyvatel.

Z těchto výpočtů vyplývá, že z mého vzorku 200 respondentů bude 98 mužů a 102 žen.

VĚKOVÉ ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA OKRESU LITOMĚŘICE

Jako druhou hodnotu rozdělení respondentů volíme hodnotu věku. Tyto údaje jsou z platné k 31. 12. 2010 pro okres Litoměřice. Pro potřeby terénního šetření rozdělujeme obyvatele do 4 věkových kategorií, jsou to tyto:

- 15 – 26: kategorie mladistvých, předpoklad studia nebo počátků pracovní kariéry
- 27 – 39: kategorie mladých dospělých, předpoklad pracovní kariéry a zakládání rodiny
- 40 – 59: kategorie dospělých, předpoklad pracovní kariéry a vybudovaného zázemí
- 60 – 100: kategorie seniorů, předpoklad ukončování kariéry a ujímání se prarodičovské role

Pro potřeby výzkumu nám nepřišlo vhodné zkoumat nižší věkovou hodnotu než je 15let. Je tedy z výzkumu vyřazena.

K postupnému třídění vzorku je vždy použita předcházející hodnota.

a) muži

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 98 mužů-respondentů, ti nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik mužů konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Celkově je v okrese Litoměřice 49 183 mužů.

491,83 odpovídá jednomu procentu mužských obyvatel okresu.

Ve věkové kategorii 15-26 včetně je to 8 879 mužů.

- ti tvoří 18% mužských obyvatel

Ve věkové kategorii 27-39 včetně je to 12 644 mužů.

- ti tvoří 25,7% mužských obyvatel

Ve věkové kategorii 40-59 včetně je to 15 991 mužů.

- ti tvoří 32,5% mužských obyvatel

Ve věkové kategorii 60-100 včetně je to 11 669 mužů.

- ti tvoří 23,7% mužských obyvatel

Pozn. Díky zaokrouhlení netvoří vzorek 100%, ale pouze 99.9% vzorku.

Z výpočtů vyplývá, že pro výzkum je potřeba:

- **18 mužů ve věku 15- 26 let včetně**

- **25 mužů ve věku 27-39 včetně**

- **32 mužů ve věku 40-59 včetně**

- **23 mužů ve věku 60-100 včetně**

b) ženy

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 102 žen-respondentek, ty nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik žen konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Celkově je v okrese Litoměřice 50 959 žen.

509,59 odpovídá jedné ženské obyvatelce okresu.

Ve věkové kategorii 15-26 včetně je to 8 314 žen.

- ty tvoří 16,3% ženských obyvatel

Ve věkové kategorii 27-39 včetně je to 11 917 žen.

- ty tvoří 23,4% ženských obyvatel

Ve věkové kategorii 40-59 včetně je to 15 333 žen.

- ty tvoří 30% ženských obyvatel

Ve věkové kategorii 60-100 včetně je to 15 395 žen.

- ty tvoří 30,1% ženských obyvatel

Pozn. Díky zaokrouhlení netvoří vzorek 100%, ale 99,8% vzorku.

Z výpočtů vyplývá, že pro výzkum bude potřeba:

- 17 žen ve věku 15- 26 let včetně

- 24 žen ve věku 27-39 včetně

- 30 žen ve věku 40-59 včetně

- 31 žen ve věku 60-100 včetně

VZDĚLANOSTNÍ ROZDĚLENÍ OBYVATELSTVA OKRESU LITOMĚŘICE

Jako třetí hodnotu rozdělení respondentů volíme hodnotu vzdělání. Tyto údaje jsou platné k 31. 12. 2010 pro Ústecký kraj. Data konkrétně litoměřického okresu jsou dostupná pouze z roku 2001. Po uvážení se rozhodujeme použít raději novější data, ač platná pro celý kraj než starší data okresu. V otázce vzdělání vycházíme z tohoto zdroje: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/3115-11>

V rámci terénního výzkumu pro hodnotu vzdělání volíme tyto 4 kategorie:

- Základní vzdělání: základní a nedokončené základní vzdělání
- Středoškolské vzdělání bez maturity: výuční obory a obory nezakončené maturitní zkouškou
- Středoškolské vzdělání s maturitou: gymnázia, specializované střední školy
- Vysokoškolské vzdělání: vyšší odborné, bakalářské, magisterské a vyšší

Pozn. Kategorii nedokončené základní vzdělání umístíme pod základní vzdělání, jelikož počet těchto respondentů v určitých skupinách nedosahuje ani jedné.

Pro muže platí toto procentuální rozdělení v nejvyšším dosaženém vzdělání:

- Základní: 17,2%
- Středoškolské bez maturity: 49%
- Středoškolské s maturitou: 25,4%
- Vysokoškolské: 8,3%

a) muži ve věku 15-26 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že potřebujeme 18 mužů-respondentů, ti nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik mužů konkrétního vzdělání je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii je takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **3 muži se základním vzděláním**
- **9 mužů se středoškolským vzděláním bez maturity**
- **5 mužů se středoškolským vzděláním s maturitou**
- **1 muž s vysokoškolským vzděláním**

b) muži ve věku 27-39 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 25 mužů-respondentů, ti nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik mužů konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii je takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **4 muži se základním vzděláním**
- **12 mužů se středoškolským vzděláním bez maturity**
- **7 mužů se středoškolským vzděláním s maturitou**
- **2 muži s vysokoškolským vzděláním**

c) muži ve věku 40-59 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 32 mužů-respondentů, ti nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik mužů konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii bude takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **6 mužů se základním vzděláním**
- **15 mužů se středoškolským vzděláním bez maturity**
- **8 mužů se středoškolským vzděláním s maturitou**
- **3 muži s vysokoškolským vzděláním**

d) muži ve věku 60-100 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 23 mužů-respondentů, ti nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik mužů konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii bude takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **4 muži se základním vzděláním**
- **11 mužů se středoškolským vzděláním bez maturity**
- **6 mužů se středoškolským vzděláním s maturitou**
- **2 muži s vysokoškolským vzděláním**

Pro ženy platí toto procentuální rozdělení v nejvyšším dosaženém vzdělání:

- Základní: 27,1%
- Středoškolské bez maturity: 31,4%
- Středoškolské s maturitou: 34,3%
- Vysokoškolské: 6,9%

a) ženy ve věku 15-26 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 17 žen-respondentek, ty nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik žen konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii bude takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **5 žen se základním vzděláním**
- **5 žen se středoškolským vzděláním bez maturity**
- **6 žen se středoškolským vzděláním s maturitou**
- **1 ženy s vysokoškolským vzděláním**

b) ženy ve věku 27-39 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 24 žen-respondentek, ty nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik žen konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii bude takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **6 žen se základním vzděláním**
- **8 žen se středoškolským vzděláním bez maturity**
- **8 žen se středoškolským vzděláním s maturitou**
- **2 ženy s vysokoškolským vzděláním**

c) ženy ve věku 40-59 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 30 žen-respondentek, ty nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik žen konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii bude takovéto vzdělanostní zastoupení:

- **8 žen se základním vzděláním**

- 10 žen se středoškolským vzděláním bez maturity
- 10 žen se středoškolským vzděláním s maturitou
- 2 ženy s vysokoškolským vzděláním

d) ženy ve věku 60-100 včetně

- z předcházejícího výpočtu vyplývá, že je potřeba 31 žen-respondentek, ty nyní tvoří 100%. Z tohoto počtu poměrně přepočítáme, kolik žen konkrétního věku je pro výzkum potřeba. Všechny výpočty jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo a konečné počty na celá čísla.

Z výpočtů vyplývá, že v této věkové kategorii bude takovéto vzdělanostní zastoupení:

- 8 žen se základním vzděláním
- 10 žen se středoškolským vzděláním bez maturity
- 11 žen se středoškolským vzděláním s maturitou
- 2 ženy s vysokoškolským vzděláním

PŘÍLOHA Č. 13 DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Dagmar Charvátová a studuji na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor Sociální politika a sociální práce. V rámci své diplomové práce bych Vás chtěla poprosit o vyplnění jednoduchého dotazníku, který nezabere více než 10 minut. Dotazník se zabývá účastí a spokojeností obyvatel s děním ve městě Litoměřice.

Své odpovědi prosím zakroužkujte. U některých otázek je možno zakroužkovat i více odpovědí nebo se rozepsat. Tyto otázky budou dále označeny. Děkuji Vám předem za Vaši upřímnost a čas věnovaný dotazníku. Ráda bych Vás ještě ubezpečila, že tento výzkum je anonymní a údaje nebudou zneužity.

Vyberte pouze jednu možnost

1. Pohlaví

Muž Žena

2. Věk

15-26 27-39 40-59 60-100

3. Vzdělání

Základní Středoškolské bez maturity (vyučen/a)
Středoškolské s maturitou Vysokoškolské

Vyberte příslušné odpovědi, které jsou nyní aktuální. Možno i více odpovědí.

4. rodinný stav

Svobodný/á Ženatý/Vdaná Rozvedený/á
S dětmi Bezdětný/á

5. povolání

Nezaměstnaný/á Zaměstnanec/zaměstnankyně
Osoba samostatně výdělečně činná Student/ka
Pobíratel dávek z důchodového pojištění (starobní, invalidní, pozůstalostní)

Vyberte libovolné množství odpovědí, které jsou pravdivé

6. Účastníte se aktivně na dění v regionu a případně v kolika organizacích?Člen politické strany Člen zájmového sdružení (pořadatel, účastník či klient)

	Sdružení č. 1	Sdružení č. 2	Sdružení č. 3
Pořadatel			
Účastník			
Klient			

Dobrovolník **7. Pokud jste aktivní nebo o tom uvažujete, kolik hodin týdně byste byli ochotni touto činností strávit nebo již trávíte?**0 1-2 3-4 Více **8. Jste spokojen s množstvím a kvalitou informací o tom co se kolem Vás v regionu děje?**Velmi spokojen/a Spíše spokojen/a Spíše nespokojen/a Velmi nespokojen/a Nevím, nedokážu posoudit, o toto téma se nezajímám **9. Navštěvujete akce, které mají něco společného s děním v regionu? Např. kulaté stoly, deset problémů města Litoměřic, kulturní, sportovní nebo jen společenské.**

Ano pravidelně se účastním, jaké to jsou? Vypište:

.....

Zajímám se, ale neúčastním se, jaké to jsou? Vypište:.....

.....

Neúčastním se **10. Jste spokojeni s politickou reprezentací a jejím řízením města/regionu?**Velmi spokojen/a Spíše spokojen/a Spíše nespokojen/a Velmi nespokojen/a Nevím nebo nedokážu posoudit **11. Využíváte služby poskytované v regionu města Litoměřice?**Ano Ne

12. Pokud ano jaké to jsou?

Sociální

Školské-vzdělávací

Náboženské

Kulturní

Zájmového charakteru

Jiné – vypište:

13. Jste s těmito službami spokojeni?

Ano

Ne

14. Pokud ne proč?

Rozepište:

.....

15. Žije se Vám v Litoměřickém regionu dobře? U obou odpovědí prosím stručně rozepište.

Velmi spokojen/a

Spíše spokojen/a

Spíše nespokojen/a

Velmi nespokojen/a

Klady:

.....

Zápory:

.....

PŘÍLOHA Č. 14 SEZNAM ZKRATEK

Atd. – a tak dále

č. - číslo

ČR – Česká republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ČSÚ – Český statistický úřad

ES – Evropské společenství

ESS – Evropský sociální výzkum

EU – Evropská unie

KDU-ČSL – Křesťanská demokratická unie – česká strana lidová

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

n.l. – našeho letopočtu

NNO – nestátní nezisková organizace

ODS – Občanská demokratická strana

OS – občanská společnost

př.n.l. – před naším letopočtem

s. - strana

SNK – sdružení nezávislých

Tzv. – tak zvaný

VV – Věci veřejné

ZŠ – základní škola